

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR, İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
ŞEVKET RADO YAZMALARI, NUMARA: 71 (38a-74b)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Oğuz YILDIRIM

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

MAYIS – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

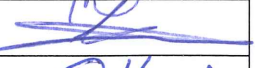
MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR, İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
ŞEVKET RADO YAZMALARI, NUMARA: 71 (38a- 74b)
(İNCELEME- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Oğuz YILDIRIM

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 3./5./2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Prof. Dr. Bayram Ali KAYA	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Zafer TOPAK	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAŞARILI	

 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Oğuz YILDIRIM
Öğrenci Numarası	:	Y176011008
Enstitü Anabilim Dalı	:	Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı	:	Eski Türk Edebiyatı
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Mecmû'a-i Eş'ar, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları, No:71 (38a-74b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)
Benzerlik Oranı	:	%20

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

...../...../20....
Öğrenci İmza

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere .....@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

..../...../20...
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Prof. Dr. Bayram Ali KAYA

Tarih:05.04.2019

İmza:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

☐KABUL EDİLMİŞTİR

☐REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

ÖNSÖZ

Klasik Türk edebiyatının yazılı eserlerinden olan mecmualar; yazıldığı devrin dinî, tarihî, içtimâî ve edebî anlayışının ortaya konması açısından önemli kaynaklardır. Yazıldığı dönemin edebî zevklerine dair pekçok iz barındıran mecmualar, Türk edebiyatının aydınlatılmaya muhtaç zamanlarına birer ışık niteliğindedir. Bu zamanlar aydınlatıldıkça edebiyat tarihi ve kültürümüzün zenginliğinin farkına varılmaktadır.

Çalışmamızda bu amaca hizmet etmekle birlikte İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarayla kayıtlı 74 varaklık Mecmû'a-i Eş'âr'ın 38a-74b varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonlu metninin hazırlanmasını ihtiva eder. Çalışmamıza konu olan mecmuanın içindeki şiirler, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) uygun bir tabloyla araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Ayrıca bu çalışmanın hazırlanmasında, engin bilgilerini ve tecrübelerini benden esirgemeyen ilmî ve manevî desteğini her zaman yanımda hissettiğim kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Manevî desteklerini her zaman hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Ozan YILMAZ, Doç. Dr. Vildan COŞKUN, Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Bu meşakkatli süreçte manevî desteğini hep yanımda hissettiğim can dostum Mert İRGER'e, ağabeyim Yavuz YILDIRIM'a, tezimin düzenlenmesinde emeği geçen meslektaşım Fatma ÇELİK'e tüm içtenliğimle teşekkür ederim.

Son olarak maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve çalışmam boyunca benimle aynı duyguları paylaşan aileme şükranlarımı sunarım.

Oğuz YILDIRIM

03.05.2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri	4
1.2. Mecmuanın Muhtevası ve Dil Özellikleri	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	6
1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	10
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	11
1.6. Mecmuanın (38a-74b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu	19
BÖLÜM 2: MECMŪ' A-İ EŞ' ĀR' IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	29
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	29
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol	31
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	33
2.4. Karşılaştırmalı Metin	34
SONUÇ	117
KAYNAKÇA	118
TIPKIBASIM	124
ÖZGEÇMİŞ	162

KISALTMALAR

- ‘Âlî (Gelibolulu) D.** : Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvân II, İ. Hakkı Aksoyak, Harvard University 2006.
- Bâkî D.** : Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara 2015.
- Emrî D.** : Emrî Dîvânı, M. A. Yekta SARAÇ, İstanbul 2002.
- Figânî D.** : Figânî ve Dîvânçesi, Abdülkadir Karahan, İstanbul 1966.
- Hatâyî D.** : Hatâyî Dîvânı, Muhsin Macit, İstanbul 2017.
- Hayâlî D.** : Hayâlî Bey Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, İstanbul 1945.
- Hayretî D.** : Hayretî Dîvânı, M. Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, İstanbul 1981.
- HD.** : Şehzâde Mustafa’nın Katli Üzerine O Günlerde Yazılmış Bir Ağıt, Haşim Nezihi Okay, Hisar Dergisi, 1975, S.136, s.24-25
- İbni Kemâl D. İnc.** : İbni Kemâl Dîvânı’nın İncelenmesi, Mücahit Kaçar, DT, 2010.
- Lâmi‘î (Çelebi) D.** : Lâmi‘î Çelebi Dîvânı, Hamit Bilen Burmaoğlu, Erzurum 1983.
- Medhî D.** : Mehdî Divanı (Tenkitli basım), Nezihe Seyhan, 2000
- Nazmî (Edirneli) D.** : Edirneli Nazmî Divanı (269b-394a), Rabia Akdağ, Yozgat 2012.
- Niyâzi-i Mısrî D.** : Niyâzi-i Mısrî Hayatı Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanı, Kenan Erdoğan.
- PBM** : Pervane Beg Mecmuası, Kamil Ali Gıynaş,
- Rahmî (Bursalı) D.** : Bursalı Rahmî Dîvânı, Mustafa Erdoğan, İstanbul 2011.
- Revânî D.** : Revânî Dîvânı, Ziya Avşar, Ankara 2017.
- Sultan Ahmed D.** : Sultan Ahmed Dîvânı, İsa Kayaalp, 1994.
- Şem‘î (Prizrenli) D.** : Şem‘î Dîvânı, Murat A. Karavelioğlu, İstanbul 2014.
- TŞ-1** : Türk Şairleri c.1, (Sadeddin Nüzhet Ergun)

- ‘Ulvî D.** : Derzi-zâde Ulvî (Dîvânı), İsmail Çetin, Elazığ 1993
- Usûlî D.** : Usûlî Dîvânı, Mustafa İsen, Ankara 1990.
- Vecdî (Filibeli) D.** : Filibeli Vecdî Dîvânı, Hasan Kavruk-Bahir Selçuk, Ankara 2017
- Yahyâ Beg D.** : Yahyâ Bey Dîvan, Mehmed Çavuşoğlu, İstanbul 1977.
- YL1.** : Topkapı Sarayı Ktp. Revan No:1972’de Kayıtlı Mecnû‘a-i Eş‘âr (1b-80a), Ahmet Çolak,YL, 2013
- YL2.** : Süleymaniye Ktp. 34 Num. Mec., M.Uğur Karadeniz, YL, 2014
- YL3.** : Mecdî Mehmet Efendi’nin Gazelleri , Derya Eskimen,YL, 2008.
- Zâtî D.** : Zâtî Dîvânı III, M. Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, İstanbul 1987.

2. Diğer Kısaltmalar

B.	: Beyit
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Dîvân / Dîvânçe
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
DT.	: Doktora Tezi
G.	: Gazel
Haz.	: Hazırlayan
Muh.	: Muhammes
Müf.	: Müfred
Müs.	: Müseddes
Terc.	:Terci-i Bend
N.	: Nazm
Kt.	:Kıt'a
örn.	: örnek
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
SBE.	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
YL.	: Yüksek Lisans Tezi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	8
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	10
Tablo 3: Mecmuanın (38a-74b) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu.....	19
Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu	33

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri.....	6
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerin Sayısı	7

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	x	Doktora	
Tezin Başlığı: Mecnū‘a-i Eş‘ār, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları, Numara: 71 (38a-74b) (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Oğuz YILDIRIM		Danışman: Prof. Dr. Bayram Ali Kaya	
Kabul Tarihi: 03.05.2019		Sayfa Sayısı: viii (ön) 124(tez)+ 37 ek	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı	
Bu çalışma, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları 71 numarada bulunan Mecnū‘a-i Eş‘ār adlı şiir mecmuasının (38a-74b) incelenmesi ve transkripsiyonlu karşılaştırmalı metin çalışmasından oluşmaktadır. Metin oluşturulurken <i>Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi</i> (MESTAP)’ne uygun hareket edilmiş ve tablolar buna uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Çalışma içerisinde ilk başta mecmua tanıtılıp içerisinde yer alan şairler hakkında biyografik bilgiler verilmiştir. İlerleyen kısımlarda çeşitli tablolar oluşturulmuş ve MESTAP tablosu hazırlanmıştır. Daha sonra ise metnin transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. İçerisinde farklı şairlerin şiirlerini barındıran mecmua, şairlerinin biyografik bilgilerinden hareketle 16. ve 17. yüzyıl arasının bir eseri olduğu düşünülmektedir. Çalıştığımız kısımda, 63 şiirin varlığından söz etmek mümkündür. Çalışmamızın son kısmında ise sonuç bölümü, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş yer almaktadır.			
Anahtar Kelimeler: : İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, mecmua, şiir mecmuası, dîvân şiiri, MESTAP.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	x	Ph.D.	
Title of Thesis: Mecmū‘a-i Eş‘ār, Istanbul Research Institute Sevket Rado Manuscripts Number: 71 (38a-74b) (Examination- Comparative Text)			
Author of Thesis: Oğuz YILDIRIM		Supervisor: Professor Bayram Ali Kaya	
Accepted Date: 03.05.2019		Number of Pages: viii (ön)+ 124(tez)+ 37ek	
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature	
This study is composed of the comparative text study made the transcription and examination of the poetry journal called Mecmū‘a-i Eş‘ār (38a-74b) registered in the Istanbul Research Institute Sevket Rado Manuscripts numbered 71. Firstly, the journal is introduced and biographical information about poets in the journal is given. When creating the text, the Systematic Classification Project of Journal (MESTAP) is carried out and the tables are prepared accordingly. Then the transcription text of the study is created. It is thought that the journal, which contains poems of different poets, are a work of the 16th century based on biographical information. It is possible to talk about the existence of 63 poems in our study. In the last part of our study, the results section, bibliography, print and curriculum vitae are included.			
Keywords: Istanbul Research Institute, Journal, Poetry Journal, Divan Poetry, MESTAP.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarada bulunan Mecnû'a-i Eş'âr adıyla kayıtlı olan şiir mecmuasının 38a-74b varakları arasında yer alan şairlerin şiirlerini tespit etmek ve bu şiirleri ilk olarak yayımlanmış dîvânlar olmak üzere, diğer akademik çalışmalarla karşılaştırarak içerisindeki farkları göstermektir. Şairlerini tespit edemediğimiz şiirleri araştırmacıların dikkatine sunmak ve derleyicinin mecmuayı nasıl oluşturduğu gösterilmeye çalışılacaktır. Ayrıca, tezkire ve diğer kaynaklara girmemiş, adını duymadığımız şairleri gün yüzüne çıkarmak açısından mecmualar önemli kaynaklardır. Bu eserler bilinmeyen şairleri tanıtmak ve bilinen şairlerin tespit edilemeyen şiirlerine ulaşmak açısından oldukça önem taşımaktadır.

Çalışmanın Önemi

Çalışmamızın önemi, öncelikle dîvânlarda bulunmayan şiirlerin gün yüzüne çıkarılması, mecmuaların dîvân neşirlerindeki önemini göstermektir. 16.yüzyıldan 17. yüzyılın sonuna kadar farklı yüzyıllarda bulunan şairlerin şiirlerinden oluşmakla birlikte çeşitli özelliklere sahip olan bu şiir mecmuasının transkripsiyonlu metnini oluşturarak dîvânına ulaşamayan veya hakkında bilgi edinemediğimiz şairleri ve şiirlerini klasik edebiyat sahasına kazandırmaktır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarada Mecnû'a-i Eş'âr adıyla kayıtlı bulunan şiir mecmuasının inceleme ve karşılaştırmalı metnini oluştururken hazırlanmış benzer tezleri inceleyerek, üzerinde çalıştığımız bu mecmuayı oluşturduk. Mecmua içerisinde bulunan şiirlerin sistematik tasnifini, *Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*'ne uygun bir şekilde hazırlamaya çalıştık. Çalışmamızda yer alan nazım şekilleri ve vezinleri tabloda gösterirken Fatma Çelik tarafından hazırlanmış olan yüksek lisans tez çalışmasından (Bkz. Cem'iyyetü's- Şi'r, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu 105 numara, Sakarya Üniversitesi, SBE, Sakarya 2018) faydalandık.

Çalışmamız, giriş bölümü dâhil olmak üzere iki ana kısımdan meydana gelmektedir. Giriş bölümünde hazırladığımız çalışmanın amacı, yöntemi, önemi ve konusu ele alınmıştır.

Çalışmamızın birinci bölümünde 71 numaralı mecmuanın dış özellikleri, muhtevası, dil ve imlâ özellikleri açısından tanımı yapılmıştır. Mecmuada yer alan şairler ve bu şairlerin şiirlerinin nazım şekli ve sayısı tablo olarak verilmiştir. Ardından, mecmuada yer alan kimliğini tespit edebildiğimiz şairlerin biyografileri sunulmuştur. Daha sonra, mecmuada yer alan şairlerin şiirlerinin ilk mısraı ile son mısraının olduğu, şiirlerin varak numarası, nazım şekli ve veznini içeren bir sistematik tasnif tablosu hazırlanmıştır.

Mecmuada Yer Alan Şairler, Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı başlıklı tablomuzda şairlerin isimleri alfabetik sıra ile verilmiştir. Mecmuanın karşılaştırmasında kullandığımız eserlerde *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı altında verilmiştir. Detaylı künyeleri ise *Kaynakça*’da yer almıştır.

Çalışmanın ikinci kısmında, metnin kuruluşunda izlenen yol hakkında bilgi verilmiştir. Ardından, metnin transkripsiyon ve imlâsında izlenen yol ve metnin işaretler sistemi sunulmuştur. İkinci kısmın sonunda 71 numaralı mecmuanın 38a-74b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. Mecmuada bulunan şiirler öncelikle dîvânlardan ve diğer akademik kaynaklardan faydalanarak karşılaştırılıp görülen farklılıkları dipnot kısmında verilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde ise sonuç kısmına, kaynakçaya, mecmuanın (38a-74b) tıpkıbasımına ve özgeçmişe yer verilmiştir.

Çalışmanın Konusu

Arapça cem’ kökünden türemiş olan mecmua; “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi olarak” tanımlanmaktadır. Seçilmiş yazılardan oluşturulan yazma kitaplara da mecmua denilmektedir (Devellioğlu, 2007: 596).

Mecmua başlangıçta ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin, notların, tarihi belge ve kayıtların bir araya getirildiği bir not defteri olarak ortaya çıkmış, zaman ilerledikçe gelişerek tertip ve şekil bakımından bir kitap özelliğine kavuşmuştur (Uzun, 2003 :265-268).

Mecmualar dönemin zevklerini, edebi yönelimlerini yansıtan eserlerdir. Bu eserler yardımıyla “kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine” veya “ bilinen şairlerin bilinmeyen dîvânlarında bulunmayan şiirlerine” ulaşabiliriz. Ayrıca şairlerin hayatları hakkında bilgi edinebiliriz (Köksal, 2012: 88-90).

Agah Sırrı Levend’e göre mecmualar şöyle ayrılabilir:

- a. Nazire mecmuaları
- b. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları
- c. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar
- d. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar
- e. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (1984: 166-167).

Bu bağlamda çalışmamızın konusunu, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları’nda kayıtlı 71 numaralı Mecmū‘a-i Eş‘âr adlı şiir mecmuasının 38a-74b varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonun yapılarak karşılaştırmalı metin çalışması oluşturmaktır.

BÖLÜM 1: MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR’IN TANITIMI VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları 71¹ numarada *Mecmū‘a-i Eş‘ār* adıyla kayıtlı mecmuanın tertip tarihi ve mürettibine dair bir bilgi yer almamaktadır. Fakat mecmuanın 1b’ sinde “ şāhib Aḥmed Ġālib Efendi ” kaydı bulunmakta ve mürettibi olarak düşünülmektedir.

Mürettip, eserine *Mecmū‘a-i Eş‘ār* adını vermiştir. Mecmualar incelendiğinde derleyicinin tercihine göre “Mecma‘u’n-Nezâ‘ir/Câmi‘u’n-Nezâ‘ir”, “Mecmū‘a-i Eş‘ār”, “Pervâne Bey Mecmuası” gibi isimlendirmeler yapılmaktadır. Bu isimlendirmelerden hareketle cem‘ kökünden türeyen *mecmua*, *câmi‘* ve *cem‘iyyet* gibi isimlerle mecmuaların derleme eser olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Bu özellikten dolayı şiirlerin ve çeşitli şairlerin bir araya gelmesiyle bir şiir topluluğu oluşturan mürettip, eserine *Mecmū‘a-i Eş‘ār* adını koymuştur.

Mecmua, 200 x 105mm., 150 x 85 mm, II+73 yk., 10 st. 2 stn. gibi şekil özelliklerine sahiptir. Nestalik hatla kaleme alınan mecmuanın başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Kırmızı mürekkep kullanılması mecmuanın kullanım kolaylığı açısından ayırt edici özelliklerinden biridir. Krem, orta kalınlıkta, aharlı, su yollu, filigranlı kağıt cinsine sahiptir. Mecmua ayrıca reddadelidir. Mukavva üzerine sırtı ve kenarları kahverengi deri kaplı salbekli gömme şemseli cilde sahiptir. Eserin ön iç kapağında bir beyit yazılıdır. 1a’da bir beyit ve bazı karalamalar yer almaktadır. 1b’de ise “şāhib Aḥmed Ġālib Efendi” kaydı bulunmaktadır.²

2a-2b’de ise karalama şeklinde yazılmış bir şiir ve mısralar vardır. 73b ve arka iç kapakta ise uykusuzlukla ilgili iki kıta, bir beyit ve çeşitli hesap karalamaları yer almaktadır.

Eser, 74 varaktan oluşmaktadır. Çalışmamızda, tez konumuz olan 38a-74b sayfaları arasındaki 36 varakta kayıtlı olan şiirler incelenmiştir.³

¹ Mecmua Kütüphane kataloğunda ŞR_000072 olarak yer almaktadır.

² Mecmuanın fiziksel özelliklerinin tanıtımında, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü kütüphane kataloğunda yer alan bilgilerinden yararlanılmıştır.

³ Mecmuanın 1a-37b varakları Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yüksek lisans tezi olarak çalışılmaktadır.

1.2. Mecmuanın Muhtevası ve Dil Özellikleri

Mecmû'a-i Eş'âr'ın ilgili kısımları içerisinde bulunan şairler göz önüne alındığında eserin, 16. ve 17.yüzyılın sonlarına ait olduğu düşünülmektedir. 74 varaktan oluşan mecmua içerisinde Âlî (Gelibolulu), 'Ulvî, Âskerî, Bâkî, Derûnî, Emrî, Figânî, Hafız Fütûhî, Hatayî, Hayâlî, Hayretî, İbni Kemâl, Lâmi'î (Çelebi), Medhî, Müdâmî, Nazmî (Edirneli), Niyâzî-i Mısrî, Rahmî (Bursalı), Revânî, Sırrî, Sultan Ahmed, Şem'î (Prizrenli), Usûlî, Vecdî, Yahyâ Beg (Taşlıcalı), Zâtî, Zeynî gibi şairlerin gazel, tahmis, mesnevi vb. şekillerde yazılmış şiirleri bulunmaktadır.

Mecmuanın incelediğimiz kısımları içerisinde toplam 63 şiir yer almaktadır. Genellikle bir varakta bir veya iki şiir görülmektedir. Fakat bazı varaklarda şiir sayısı üç veya dörde çıkmaktadır. Ayrıca mecmua içerisinde Kanûnî dönemi şairi olan 'Âskerî' ye ait bir pend-nâme bulunmaktadır.

Pend-nâme-i 'Âskerî

Baş: 41b	Hûb-rûlarla ittihâd itme
	Meylünî anlara ziyâd itme
Sonu: 45b	Ey gönül pend işid 'inâd itme
	Kahbe vü hîze i'timâd itme

Pend-nâme'de ahlaki öğütler verilmekle birlikte müstehcen bir üslup hâkimdir. Nazım şekli olarak terci-i bend tercih edilmiş ve aruzun *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* kalıbıyla yazılmıştır. Ayrıca mecmua içerisinde Şehzâde Mustafa'nın katli üzerine bir mersiye bulunmaktadır. Mecmua içerisinde şairler herhangi bir alfabetik sıra gözetilmeksizin, şiirlerin başında zikredilmektedir. Aynı şairin şiirleri bazı sayfalarda art arda gelmesine rağmen bu durum mecmuanın incelenen kısmının tümü için geçerli değildir.

Bazı varaklarda nazım şekli kırmızı mürekkep ile yazılan manzumelerin gerçekte o nazım şekliyle yazılmadığı tespit edilmiştir. Örneğin, 12 numaralı Zeynî'ye ait gazel, mecmua içerisinde tahmis başlığı ile yer almaktadır. Bu bakımdan mürettibin mecmua içerisinde nazım şekillerini kullanma becerisine ihtiyatla yaklaşmak gerekmektedir.

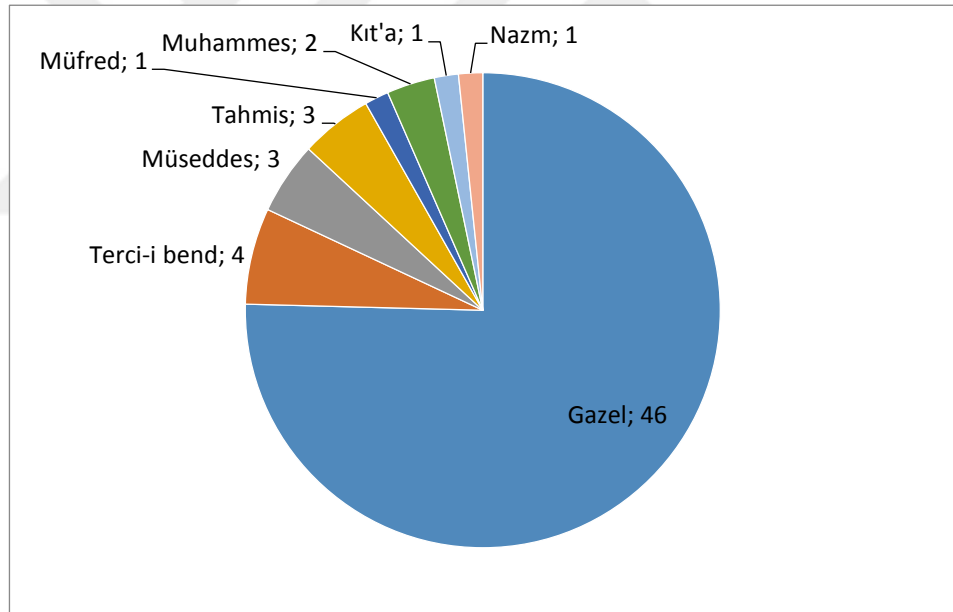
Manzumelerin bazılarında mahlas beyti bulunmamaktadır. Örneğin, 45 numaralı Hatâyî'ye ait gazelin 5 beyti mevcut olup mahlas beyti yoktur.

Mecmua içerisinde bazı şiirlerin başlıkları verilmemiştir. Örneğin, 10 numarada yer alan şiirin mecmua içerisinde başlığı bulunmamaktadır. Bu şiirin İbn-i Kemâl'e ait bir kıt'a olduğu tarafımızca tespit edilmiş ve köşeli parantez içerisinde metne eklenmiştir.

Çalışmamızda 16.ve 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirleri yer aldığı için Eski Anadolu Türkçesinin dil ve imla özellikleri korunmaya çalışılmıştır.

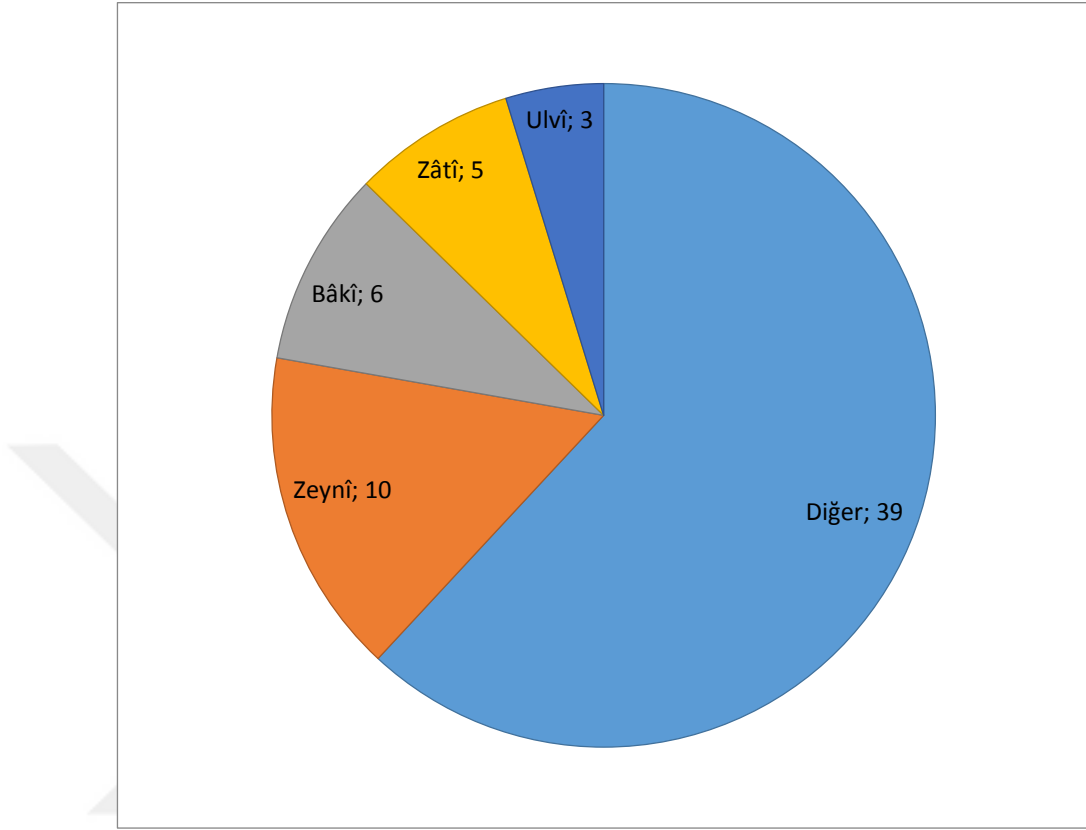
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmua içerisinde tespit edebildiğimiz 30 şairin farklı nazım şekilleriyle yazılmış 55 şiiri kayıtlıdır. Başlık ve mahlas olmadığından şairini tespit edemediğimiz şiir sayısı ise 8'dir. Şairlerini tespit edemediğimiz şiirlerle birlikte mecmuanın incelediğimiz kısmı içerisindeki toplam şiir sayısı 63'tür. Eserin incelediğimiz kısmı içerisinde en çok gazel (46) bulunmaktadır. Ayrıca 3 tahmis, 4 terci-i bend, 3 müseddes, 2 muhammes, 1 müfred, 1 nazm, 1 mersiye, 1 kıt'a, 1 murabba yer almaktadır.

Şekil 1: Nazım Şekilleri

Mecmuada en fazla şiiri bulunan şairler; Zeynî (10), Bâkî (6), Zâtî (5), Ulvî (3)'dir. Örneğin, Emrî, Figânî, Hatâyî gibi şairlerin ise birer şiiri vardır.

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerin Sayısı

Grafikte görüldüğü gibi Bâkî, Zâtî, Zeynî, Ulvî gibi şairlerin 16. yüzyıl şairi oldukları bilinmektedir. Mecmua içerisindeki şairlerin geneline baktığımızda şiirlerin çoğunluğu 16.yüzyıla aittir. Çok az şairin birden fazla şiiri varken, 19 şairin birer şiiri mevcuttur.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra Nu.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Şiir Sayısı
1	Âfîâtâbî	1 Gazel
2	‘Âlî (Gelibolulu)	1 Muhammes
3	Âskerî	2 Tercî-i Bend
4	Bâkî	6 Gazel
5	Derûnî	1 Gazel
6	Emrî	1 Gazel
7	Figânî	1 Gazel
8	Hafız Fütûhî	1 Gazel
9	Hatâyî	1 Gazel
10	Hayâlî	2 Gazel
11	Hayretî	1 Gazel
12	İbni Kemâl	1 Kıt‘a
13	Lâmi‘î (Çelebi)	1 Gazel
14	Medhî	1 Müseddes
15	Müdâmî	1 Gazel
16	Nazmî (Edirneli)	1 Gazel
17	Nihânî	1 Gazel
18	Niyâzî-i Mısrî	1 Gazel
19	Rahmî (Bursalı)	1 Gazel
20	Revânî	1 Gazel, 1 Mesnevi
21	Sâmî	1 Tercî-i Bend (Mersiye)
22	Sırrî	1 Gazel
23	I. Ahmed	2 Gazel

24	Şem‘î (Prizrenli)	1 Gazel
25	Ulvî	1 Gazel, 1 Tahmis, 1 Müseddes
26	Usûlî	1 Gazel, 1 Tahmis
27	Vecdî	1 Nazire
28	Yahyâ Bey (Taşlıcalı)	1 Gazel, 1 Tercî-i bend
29	Zâtî	5 Gazel
30	Zeynî	10 Gazel
31	Bilinmeyen	1 Müseddes, 1 Muhammes, 2 Gazel, 1 Müfred, 1Nazm, 1 Murabba
	Toplam	63

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuada remel, hezec, muzâri‘, recez, cedîd kalıpları olmak üzere 5 farklı bahir kalıpları ile yazılmış 63 şiir bulunmaktadır. En fazla şiir ise remel bahri kalıpları ile yazılmıştır. Hece ölçüsü ile yazılan herhangi bir şiir bulunmamaktadır.

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nu.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün (Remel)	19
2	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün (Remel)	15
3	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün (Hezec)	9
4	Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün (Cedîd)	5
5	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün (Hezec)	3
6	Me‘ ülü Mefā‘ ilün Me‘ ülü Mefā‘ ilün (Hezec)	4
7	Me‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülün (Hezec)	3
8	Me‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün (Muzâri‘)	1
9	Müstef‘ ilātün Müstef‘ ilātün (Recez)	1
10	Me‘ ülü Fā‘ ilātün Me‘ ülü Fā‘ ilātün (Muzâri‘)	1
11	Müstef‘ ilün Müstef‘ ilün Müstef‘ ilün Müstef‘ ilün (Recez)	1
12	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün (Remel)	1
	Toplam	63

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

Âfitâbî (?) ⁴

Şairin asıl adı ve ailesi hakkında kesin bilgi yoktur. Çeşitli kaynaklarda doğum yeri Amasya olarak söylenmektedir. II. Bâyezîd Amasya'da şehzade iken ona intisap etmiş ve ilgisini kazanmıştır. Ayrıca kaynaklar içerisinde halka vaaz verdiği söylenmektedir. Son yıllarını uzlette geçirdiği zikredilen şairin, Amasya'da öldüğü bilinmektedir. Dîvân'ından söz edilmiş olmasına rağmen herhangi bir nüshasına ulaşılammıştır.

‘Âlî (1541/ 1600) ⁵

Gelibolu'da doğan şairin annesinin adı Ümühânî, babasının adı ise Hoca Ahmed'dir. İyi bir ailede yetişmiş ve iyi bir medrese eğitimi almış olan şairin ilk eseri *Mihr ü Mâh* adlı eserdir. Bu eseri II. Selîm'e sunarak dîvân kâtibi görevine getirilmiştir. Devletin çeşitli kademelerinde görevler almış Şam ve Mısır'a gitmiştir. 1586 yılında İstanbul'a gitti. III. Murâd'a övgülerde bulunarak çektiği sıkıntıları anlattı. Şiirlerinde konu bakımından azledilmeler, haksız tayinler gibi temalar sıkça görülmektedir. Çeşitli görevler yaptıktan sonra Cidde Sancakbeyliği görevindeyken vefat etti. *Dîvân*, *Künhü'l-Ahbâr*, *Enîsü'l-Kulûb*, *Heft Meclis*, *Kırk Hadis Tercümeleri*, *Vâridâtü'l-Enîka* gibi eserleri vardır (İsen-Aksoyak, 2013).

Askerî (?)⁶

Hayatı hakkında hiçbir bilgi bulunmayan Askerînin divanındaki bir beyitten öğrenildiğine göre adı Mehmed, lakabı Gülâboğlu'dur. Osmanlı Müellifleri'nde Kütahya'nın Zemha köyünden olduğu belirtilmektedir. Yine divanındaki bazı beyitlerden, Halveti tarikatına girerek devrin büyük şeyhlerinden olan Elmalılı Ümmî Sinan'a (ö. 1075/1664) intisap ettiği ve onun önde gelen halifelerinden olduğu anlaşılmaktadır. Şair, divan şiiri şekilleriyle ilâhilerden meydana gelen ve yaklaşık üçte biri hece vezniyle, diğerleri aruzla yazılan, ele aldığı konular itibariyle de tamamıyla tasavvufî mahiyette olan bu şiirleri bir divan halinde toplanmıştır. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Ünver, 1991).

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M.Fatih Köksal, "Âfitâbî", **TEİS**, <http://www.turkdebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=304> (ET: 14.03.2019).

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bekir Kütükoğlu, "Âlî Mustafa Efendi", **DİA**, C. 2, İstanbul 1989, s. 195-198.

⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail Ünver, "Askerî", **DİA**, C.3, İstanbul 1991, s.491-492.

Bâkî (1526/ 1600) ⁷

Şairin asıl adı Mahmûd Abdûlbâkî'dir. İstanbul'da dünyaya gelen şairin babası Fâtih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi' dir. Yoksul bir ailede büyüyen Bâkî, yetiştiği dönemlerde saraç çıraklığı yapmıştır. Medrese eğitimi almıştır. Üstün kabiliyeti ve isteğiyle kısa sürede kendisini tanıtmıştır. 1555 yılında bir kaside yazarak bunu Sultan Süleymân'a sundu. Bu kasidesiyle saray çevresinde adı duyulmaya ve orada yer edinmeye başladı. Çeşitli görevlerde bulunan Bâkî, eğitiminin ardından müderrislik, kadılık ve kazaskerlik yapmıştır. Bu görevleri sayesinde İstanbul, Edirne, Medine, Mekke ve Halep'te bulunmuştur. Dönemi içerisinde dört padişaha ve devlet büyüklerine çeşitli kasideler sunan Bâkî, defalarca Şeyhülislamlık görevine talip olmuş fakat bu arzusuna ulaşamamıştır. “Sultanü’ş-şu’arâ” unvanı verilen şair, şiirlerinde din dışı konuları işlemiş ve İstanbul Türkçesinin dîvân şiirine yerleşmesine yardımcı olmuştur. Çoğu şaire öncülük eden Bâkî İstanbul'da vefat etmiştir. Başta *Dîvân* olmak üzere *Fazâ'ilü'l-Cihâd*, *Fezâ'il-i Mekke*, *Kırk Hadis Tercümesi*, *Me'âlimü'l- Yakîn Fî-Sîreti Seyyidi'l-Mürselin* eserlerine sahiptir (Macit-Kaplan, 2014).

Emrî (?/1575) ⁸

16. Yüzyıl şairlerinden olan şairin asıl adı Emrullah'tır. Edirne'de doğduğu bilinmektedir. Kâtiplik vazifesiyle ilgilenmiştir. Kınalı-zâde Ali Çelebi'nin Edirne kadısı olmasından sonra onun himayesine girerek Bayezid Medresesi'nin tevliyet hizmetinde bulunmuştur. Hayatını İstanbul ve Edirne arasında bu görevle geçirmiştir. Emrî, muamma türünde edebiyatımızda öncü isimler arasında yer almaktadır. Tarih düşürme alanında da ustalığından bahsedilmektedir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Saraç, 2014).

Figânî (1505?/1532) ⁹

Şairin 1505 yılında Trabzon'da doğduğu düşünülmektedir. Asıl adı ise Ramazan'dır. Şiirlerinden edinilen bilgiye göre İstanbul'a geldiği, yerleştiği ve kısa süreli medrese eğitimi aldığı bilinmektedir. Tıp ilmine olan merakı ile dönemin ilim adamlarından dersler aldı. Çocuk yaşta şiirler yazmaya başlayan şair, ilk zamanlar Hüseyinî mahlasını

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmed Çavuşoğlu, “Bâkî”, **DİA**, C.4, İstanbul 1991, s.537-540.

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M. A. Yekta Saraç, “Emrî, Emrullah”, **DİA**, C. 11, İstanbul 1995, s. 164.

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, “Figânî”, **DİA**, C. 13, İstanbul 1996, s. 57-58.

kullanmış, daha sonra Figânî mahlasını tercih etmiştir. Şehzadelere yazdığı Sûriyye Kasidesi ile büyük şöhret kazanmıştır. Ayrıca Sadrazam İbrahim Paşa'nın Budin'den getirdiği heykelleri diktirmesi üzerine yazmış olduğu beyitleri sebebiyle işkence edilerek idam edilmiştir. Bilinen tek eseri *Türkçe Dîvân*'ıdır (Köksal, 2014).

Hatâyî (1487-1524)

Hatâyî, Safevî Devleti'nin kurucusudur. 17 Temmuz 1487'de Erdebil'de dünyaya gelmiştir. 1 yaşındayken babasını kaybetmiş ve 15 yaşında devlet kurmuştur. Âzerî edebiyatının en önemli şairlerinden olan Şah İsmâîl, ideolojisini yansıtmak amacıyla şiiri bir araç olarak kullanmıştır. Şiirlerinde On iki imam, Hz. Ali ve Ehl-i beyt sevgisi önde gelen unsurlardandır. Arapça ve Farsça bilmesine rağmen Türkçe şiirler yazmıştır. Şiirlerinde mürşid ve şeyh ilişkisi oldukça baskın bir şekilde görülmektedir.¹⁰

Hayâlî (1497-99?/1557)¹¹

Asıl adı Mehmed olan şair, Selânik vilayeti içerisinde Yenice gölünün sahilinde yer alan Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Lakabı Bekâr Memî'dir. İlk tahsilini, dönemin edebiyat merkezlerinden olan doğum yeri Vardar Yenicesi'nde yapmıştır. Şair, küçük yaşında Gülistân ve Bostan gibi eserleri okumuş ve kendisini geliştirmiştir. Kalenderî şeyhlerinden etkilenecek bu tarikata katılmıştır. Daha sonra İstanbul'a gelerek kısa bir süre içerisinde dönemin padişahının nedimliğine kadar ulaşmıştır. Şiirleriyle dikkat çeken şair, Defterdar İskender Çelebi'nin ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın himayesine girmiştir. Devlet ricaline yaptığı bu övgülerle iyice tanınan şair, tımar sahibi yapılmış ve kendisine 'Bey' unvanı verilmiştir. Fakat şairin hamileri idam edilince eski ilgisini kaybetmeye başlamıştır. Ayrıca Hayâlî Bey, Fuzûlî'den sonra 16. Yüzyılın en ünlü ikinci şairi olma özelliğine sahiptir. Şairin, bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Karagözlü, 2014).

Hayretî (?/1534)¹²

Asıl ismi Mehmed olup Mehmed Şah ve Mehmed Çelebi olarak da anılmıştır. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Hayatına dair bilgiler sınırlı olmakla birlikte sipahilik yaptığı bilinmektedir. İlk zamanlar İbrahim Gülşenî'ye intisap etmiş, sonraları ise Bektaşîliği

¹⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Adile Yılmaz, "Şah İsmail", *DİA*, c.38, İstanbul 2010, s. 256.

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cemal Kurnaz, "Hayâlî Bey", *DİA*, C. 17, İstanbul 1998, s. 5-7.

¹² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Tatcı, "Hayretî", *DİA*, C. 17, İstanbul 1998, s. 61-62.

benimsemiştir. Şair, anlaşılması kolay ve halkın zevkine uygun şiirler yazmıştır. Tasavvuf deyimlerine vakıf olarak dervişâne şiirler yazmıştır. Hayretî'nin *Dîvân'ı*, *Belgrad Şehrengizi* ve *Yenice Şehrengizi* eserleri vardır (Durmuş, 2014).

İbn-i Kemâl (1468-69/ 1534) ¹³

Asıl adı Şemseddin Ahmed'tir. 1468-69'da Tokat'ta doğmuştur. İbn-i Kemâl diye anılması dedesi Kemal Paşa'ya yapılan bir atıftır. Şair, iyi bir eğitim görmüş ve hayata asker olarak adım atmıştır. Sonrasında ilmiye sınıfına geçen şair, gerekli şartları sağladıktan sonra Edirne'ye müderris olarak tayin edilmiştir. Çeşitli medreselerde bu görevini yapmış ve Kanûni döneminde Şeyhülislam görevine kadar ulaşmıştır. Farsça ve Arapça bilgisi olan şair, kelam ve hadis ilimlerinde de uzmandır. Ayrıca edebiyat ve tarihle de yakından ilgisi olmuştur. 1534 yılında ise vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır. (Demirel, 1996).

Lâmi'î (1472-73/1532) ¹⁴

Şairin adı çeşitli kaynaklara göre Mahmûd bin Osmân bin Nakkâş Alî bin İlyâs olarak geçmektedir. Asıl adı ise Mahmûd'tur. Babasının adı ise Osmân'dır. Şiirlerinde Lâmi'î mahlasını kullanmıştır. Bursa'da doğmuştur. Nakşî şeyhi Emîr Ahmed Buhârî'ye intisap etmiş ve Nakşîbendî tarikatına katılmıştır. Câmî'nin etkisi altında kalan şair, onun eserlerini Türkçe'ye tercüme etmiştir. Bu girişiminden dolayı Câmî-i Rûm olarak anılmaktadır. Çeşitli kaynaklara göre İstanbul'a hiç gelmediği fakat şairlik kudretini kabul ettirdiği söylenmektedir. 1532 yılında vefat ettiği bilinmektedir. Şairin bazı eserleri: *Şerh-i Dîbâce-i Gülistân*, *Tercüme-i Şevâhidü'n-nübüvve*, *Hüsn ü Dil*, *Münâzara-i Bahâr u Şitâ*, *Letâif-nâme*, *Maktel-i Hüseyin*, *Selâmân u Ebsâl*, *Şem' u Pervâne*, *Gûy u Çevgân*, *Ferhâd-nâme*, *Vâmık u Azrâ*, *Dîvân-ı Eş'âr*, *Şehrengîz-i Bursa* (Kut, 2015).

Medhî (? /1598) ¹⁵

Asıl adı Mahmut olan Gelibolu doğumlu bir şairdir. Tezkilerde Mehdî mahlaslı başka sekiz şairin olduğu da zikredilmektedir. Şairin, Ebussuud Efendi'den mülazemet aldığı ve müderrislik yaptığı bilinmektedir. Ayrıca Kara Mahmud veya Kara Kadı-zâde olarak

¹³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M.A.Yekta SARAÇ, "İbn-i Kemâl", **TEİS**, <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798> (ET: 14.03.2019)

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Günay Kut, "Lâmiî Çelebi", **DİA**, C. 27, Ankara 2003, s. 96-97.

¹⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nezihe Seyhan, "Medhî Dîvânı", **Dr Tezi**, İstanbul 2000, s.6

da tanınmaktadır. İstanbul'da Şâh-ı Hûbân Medresesi'nde bulunduğu, Kefe Müftüsü olduğu, Maraş kadılığı yaptığı çeşitli kaynaklarda geçmektedir. Son olarak Gelibolu kadısı olduğu ve burada öldüğü bilinmektedir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Seyhan, 2000).

Nazmî (ö. 967/1559) ¹⁶

Şairin asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de doğmuştur. Kaynaklarda hayatı ve ailesi hakkında yeterli bilgi yer almamaktadır. Kanûni'nin bazı seferlerine yeniçeri olarak katıldığı bazı kaynaklarda geçmektedir. Bir müddet ahkâm katipliği görevinde bulunup, silâhdar sınıfına dahil olmuştur. Ömrünün sonlarına doğru Vezir Rüstem Paşa'nın mürşidi Nakşibendî şeyhi Filibeli Mahmud Baba Efendi'nin himayesinde bulundu. 1559 yılında vefat ettiği bilinmektedir. Çok şiir yazma amacıyla edebi sanatları da çok kullanıp tekrara düşmüştür. Bu bakımdan şairin edebi yönü oldukça zayıftır. Tezkire müellifleri de onun dönemi içerisinde çok tanınmayan bir şair olduğundan bahseder. Bilinen eserleri: *Mecmau'n-nezâir*, *Dîvân* (Özkan, 1994).

Niyazi-i Mısırî (1618/ 1694) ¹⁷

Asıl adı Mehmet olan şair, Malatya'nın Aspozi kasabasında doğmuştur. Mısır'da yaşadığı için bu mahlası aldığı söylenmektedir. Gençlik yıllarında Halvetî bir şeyhe intisap etmiştir. İlim tahsilini Ezher medreselerinde görmüştür. Mısır, Suriye ve Anadolu'nun çeşitli şehirlerini dolaşmış ve İstanbul'a gelmiştir. Bazı devlet adamlarına yönelttiği eleştirilerden dolayı 1674 yılında Rodos'a sürgün edilmiştir. Daha sonra Limni'ye sürgün edilen şair, yaklaşık 15 yıl sürgün hayatı yaşamıştır. 1694 yılında Limni'de vefat etmiştir. Şair, vahdet-i vücûd anlayışını benimsemiştir. Ehl-i beyte olan sevgisini eserlerinin genelinde görmek mümkündür. Şairin eserleri: *Türkçe Dîvân*, *Mevâ'idü'l-irfân*, *Tefsîru Fâtihati'l-Kitâb*, *Tuhfetü'l-uşşâk*, *Mecmua*, *Risale-i Devriyye*, *Şerh-i Nutk-ı Yunus Emre* (Aşkar-Akdemirli, 2007).

¹⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Özkan, "Edirneli Nazmî", **DİA**, C.10, İstanbul 1994, s.450-451.

¹⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Aşkar- Ekrem Demirli, "Niyazi-i Mısırî", **DİA**, C.33, İstanbul 2007.

Rahmî [Bursalı] (?/1567-68) ¹⁸

Asıl adı Pîr Mehmed'dir. Bursa'da doğmuştur. Çeşitli kaynaklarda Bursalı Rahmî, Rahmî, Rahmî Çelebi olarak geçmektedir. Küçük yaşta İstanbul'a gelmiş ve Kanûnî'ye bir kaside sunmuştur. Babası resim ustası Nakkâş Bâlî'dir. Defterdâr İskender Çelebi'ye intisap ederek çeşitli meclislerde bulunmuş ve ödüller kazanmıştır. *Dîvân*'ının yanında *Gül-i Sad-Berg*, *Şâh u Gedâ* ve *Yenişehir Şehrengîzi* gibi eserleri vardır (Erdoğan, 2013).

Revânî (?/1523-24) ¹⁹

Tezkire yazarlarına göre şair Edirne'de doğmuştur. Asıl adı ı İlyas Şücâ'dır. Babasının adı Abdullah'tır. II. Bayezid döneminde İstanbul'a gelip kısa zaman içinde tanınmış ve mevkiler kazanmıştır. Gelibolulu Mustafa Âlî, Revânî'nin Edirne'de Tunca nehrinde bulunan evinden gece gündüz nehrin akışını seyrederken mahlasını almayı uygun gördüğünü söyler. Şairin sanat yönünü gösteren gazellerinde, kuvvetli bir aşk ve samimiyet vardır. Revânî'nin *Dîvân*'ı ve *İşret-nâme* adlı mesnevisi vardır (Canım, 1995: 91-95).

Sultan Ahmed (1590/1617) ²⁰

Şair 1590 yılında Manisa'da doğmuştur. Babası III. Mehmed, Annesi Handan Sultan'dır. Babasının 1603 yılında ölümü üzerine on dört yaşında tahta geçmiştir. Sultan Ahmed Osmanlı padişahlarının birçoğu gibi şiir yazmaya eğilimli birisiydi. Şiirlerinde Bahtî mahlasını kullanmıştır. Şairin, küçük bir divanı mevcuttur. Şiirlerinde eski sanat kültürünün izleri, medrese kültürünün temelini oluşturan, tasavvufa, mitoloji ve tarihe yer vermiştir. Bazı gazellerinde günlük hayatın izleri görülmekte ve yaşam tecrübelerinin yansımaları yer almaktadır. Bu bakımdan şiir dili, yalın ve sadedir. Şairin *Dîvân*'ı mevcuttur (İlgürel, 1989).

Şem'î (?/1529-30) ²¹

Şair, Kosova sınırları içerisinde yer alan Prizren şehrinde doğmuştur. Asıl adı ve doğum tarihi bilinmemektedir. Ailesi hakkında bilgi bulunmamakla birlikte İstanbul'da Ali

¹⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Tıgılı, "Rahmî", **DİA**, C. 34, İstanbul 2007, s. 421-422.

¹⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail E. Erünsal, "Revânî", **DİA**, C. 35, İstanbul 2008, s. 30-31.

²⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mücteba İlgürel, "Ahmed I", **DİA**, C.2, İstanbul 1989, s.30-33.

²¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Ali Karavelioğlu, "Şem'î, Prizrenli", **DİA**, C. 38, İstanbul 2010, s. 505-506.

Dede'ye intisap ederek kendisinden tasavvuf terbiyesi almış ve uzun süre inziva hayatı yaşamıştır. Mevlevî tarikatine mensup olduğu söylenmektedir. Çeşitli kaynaklarda Rind-meşrep bir şair olduğu zikredilmektedir. Şairin bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Karavelioğlu, 2014: 17-18).

‘Ulvî (?/ 1585)

Asıl adı Mehmed olup Derzi-zâde lakabıyla bilinmektedir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Tezkireler ‘Ulvî’nin İstanbullu olduğu söylemekte, Evliya Çelebi ise onun Bursalı olduğunu iddia etmektedir. Şehzâde Selîm’e çeşitli kasideler sunarak kısa sürede tanınan şairler arasına girmiştir. Hamisinin katledilmesi sonucu gurbete çıkan şair bu dönemde şaraba düşkünlük göstermiştir. 1585 yılında İstanbul’da vefat etmiştir. Bilinen tek eseri ise *Dîvân*’ıdır (Şahin, 2014).

Usûlî (?/1538-39) ²²

Asıl adı Abdullah’tır. Vardar Yenicesi’nde doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Klasik medrese eğitimi aldıktan sonra tasavvufa yönelmiştir. Bu yönelişi doğrultusunda İbrahim Gülşenî’ye karşı ilgi duymuş ve Mısır’a ona intisap etmek için gitmiştir. Belli bir süre şeyhinin yanında kaldıktan sonra ölümü üzerine memleketine dönerek Gülşeniliği yaymaya çalışmıştır. 1538-39 yılında Vardar Yenicesi’nde vefat etmiştir. *Dîvân*, *Manzum Hadis Tercümesi* ve *Yenice Şehrengîzi* gibi eserlere sahiptir.

Vecdî (?/1661)

Şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte kaynaklarda İstanbul’da doğduğu zikredilmektedir. Asıl adı Abdülbâkî’dir. Babasının lakabı dolayısıyla Boğuk-zâde olarak bilinmektedir. *Dîvân-ı Hümayun*’a girmiş ve hattatlık dersleri almıştır. Kısa zamanda kendisini kanıtlamayı başarmıştır. Şâmî-zâde Mehmed Efendi’nin onu çekememesinden dolayı çeşitli iftiralarla başı kesilerek idam edilmiştir. Şair, gazelleriyle ön plana çıkmış ve gazellerine çok sayıda nazire yazılmıştır. Bilinen tek eseri dîvânçe niteliğindeki *Dîvân*’ıdır (Yekbaş, 2014).

---

²² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, “Usûlî”, *DİA*, C. 42, İstanbul 2012, s. 213-214.

Yahyâ [Taşlıcalı] (?/1582) ²³

Şairin doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Arnavut asıllı Dukakin ailesine mensuptur. Çeşitli kaynaklarda taşlı bir bölgeden geldiği için Taşlıcalı denildiği söylenmektedir. Çeşitli şiir meclislerinde yer almış fakat hak ettiği mevkiye ulaşamamıştır. Kanûnî Sultan Süleyman ona ilgi göstermeyince oda veziri Rüstem Paşa'nın himayesine girmiştir. Buradan da umduğu ilgiyi bulamayan şair Gülşenî şeyhi Uryânî Mehmed Dede'ye intisap ederek tasavvufa yönelmiştir. Döneminin kaynaklarına göre gözü kara bir şair olarak bilinen Yahyâ Bey *Şehzâde Mustafa Mersiyesi*'ni yazarak bu cesaretini kanıtlamıştır. Hamsesiyle ünlü olan Taşlıcalı Yahyâ'nın *Dîvân*, *Hamse*, *Edirne Şehrengîzi* ve *İstanbul Şehrengîzi* gibi eserleri vardır (Kaya, 2011).

Zâtî (1471/1546)

Asıl adı Kınalızade, Latifî ve Sehi'ye göre Bahşî, Satı, Zâtî veya Satılmış gibi çeşitli şekillerde geçmektedir. Ama şair bazı gazellerinde ismini İvaz olarak yazmıştır. Balıkesir'de doğduğu bilinmektedir. Gençliğinde baba mesleği olan çizmecilik ile geçimini sağladığı ve bir yandan da şiirler kaleme aldığı bilinmektedir. II.Bâyezîd zamanında İstanbul'a gelmiştir. Müneccimzâde'den remil kaidelerini öğrenmiş ve şairliğinin yanında remallık ikinci mesleği olmuştur. II. Bâyezîd ve Kanûnî ye çeşitli şiirler sunmuş ve şairlik kudretini kanıtlamaya çalışmıştır. Yaşlılık dönemlerinde Bâyezîd Camii avlusunda remilci dükkanı açmıştır. Bu dükkan şairlerin bir nevi buluşma yeri konumuna sahiptir. Şairin büyük burunlu, sağır, özlük kullanan çirkin biri olduğu söylenmektedir. Daha önce duyulmamış hayalleri kullanması şiirinin en dikkat çekici yanıdır. Son yıllarını hasta olarak evinde geçirmiştir. *Dîvân*, *Şem'ü Pervâne*, *Letâif* ve *Edirne Şehrengîzi* gibi eserleri bulunmaktadır. ²⁴

²³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Taşlıcalı Yahyâ", **DİA**, C. 40, İstanbul 2011, s. 156-157.

²⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Vildan S. Coşkun, "Zâtî", **DİA**, C. 44, İstanbul 2013, s. 150-151.

1.6. Mecmuanın (38a-74b) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu ²⁵

Tablo 3: Mecmuanın (38a-74b) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

		Yer Nr. : İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları, Mecmû‘a-i Eş‘âr, No: 71.					
Yp. nr.	Mahlas	Matla‘ beyti /bendi	Makta‘ beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
38a	Bâkî	Reftâre gelüp nâz ile cânâna şalındı Âyâ ne belâdur ki yine câna şalındı	Bâkî görelüm n’olsa gerek dest-i kazâdan ‘Aşķunda gönül zevraķı ‘ummâna şalındı	Gazel/5		---./---./---./---	
38a	‘Ulvî	Yâre te’sîr ide mi âh u figânım bilemem Beni şâd eyleye mi devr-i zamânım bilemem	Yâre didüm dil-i ‘Ulvî’yi niçün bilmezsin Didi biğ nâz ile ol gönçe-dehânım bilemem	Gazel/5		....-/....-/....-/....	
38b 39a	?	Maħmûr-ile mey-nâbı gördükçe muğân ditrer Mül cûşunı gûş itse şahbâ-yı girân ditrer Mestâneler âhından bil serv-i revân ditrer Bu ten degül ey zâhid her ‘uzvum inan ditrer El ditrer ayağ ditrer cismûmdeki cân ditrer Vallâh benüm cânım bu rûh-ı revân ditrer	Muṭrib bu kelâmı ben dahı tamâm itdüm Gerçi ki o dildârı ben kendüme râm itdüm Mey-gün şafaķ içre ben mürdeye cân olsa Maħmûrluğını anuğ murğ-ı dile dâm itdüm El ditrer ayağ ditrer cismûmdeki cân ditrer Vallâh benüm cânım bu rûh-ı revân ditrer	Müseddes /7		---./---/-../---	

²⁵ Sistematik tasnif tablosu, Prof. Dr. Fatih Köksal’ın hazırladığı Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)’ne uygun olarak oluşturulmuştur. Tablonun makta beytinin yazıldığı bölüme, mecmuada mahlas beyti bulunmayan gazellerin son mısraları eklenmiştir.

39b	?	Taķılduñ bendeñi terk eyleyüp a‘ dāya sulṭānum Şafā itdün gidüp aġyār ile tenhāya sulṭānum ‘Aṭā vü lütfuñuz mebzül iken dūnyāya sulṭānum Neden çāk böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum Nedür bā‘ iş bu deñlü nāz ü istiġnāya sulṭānum	Firākuñla ider dil şubḥ olunca nāle vü āhı Ḥazer kıl nev-civānum almadan āh-ı seḥer-gāhı Vefā ise ġaraż ednāya [vü] a‘ lāya sulṭānum			.--- / .--- / .--- / .---	
40a	?	Bu ḥüsnüne maġrūr olma dime yoķdur ben gibi Bir muḥālif rüzgār eser şavurur ḥırmen gibi		Müfred		--- / --- / --- / ---	
40a 40b	‘Ālī	Süzulsün çeşm-i mestün devlet-i bī-dārı görsünler Bozulsun bend-i zülfün ṭurre-i ṭarrarı görsünler Çözulsün dügmeler mir’āt-ı pür-envarı görsünler Çıkar pīrāhenün kudret-i Settārı görsünler Meded rūḥ-ı muşavver nic’ olurmuş bārı görsünler	O meh-rū baḥt-ı ‘Ālī gibi ġaddār olmak istermiş Kerem semtinden el çekmiş sitem-kār olmak istermiş Kırup ‘aşukların cellād-ı ḥün-hār olmak istermiş Muḥaşşal zulme meyl itmiş cefā-kār olmak istermiş Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler	Muhammes/5		.--- / .--- / .--- / .---	
41a	?	Oluban dest-i maḥabbet lenger-i şabrum benüm Şaldı engin-i belā vü firḳate fülk-i tenüm Bād-bān ider aña bu dūd-ı āh-ı şırınüm Oldı her dem baḥr-ı hicrānuñ kenārı meskenüm Esdi ṭırmaz bād-ı miḥnetle ṭoludur yelkenüm	Āsumān üzre görinen ḥalka ya hem-çü nücüm Ḳondı meydan-ı tenümde birbirin ceys-i hücum Aldı āḥir ḳal‘ a-i şabrum idüp ḳaşd u hücum Çok zamandur ḥükm ider dil taḥtına şāḥ-ı ġumüm Veh nişānı şadre geçdi oldı ḥākım düşmenüm	Muhammes/5		.--- / .--- / .--- / .---	
41b- 45b	Āskerī	Ḥüb-rūlarla ittihād itme Meylünı anlara ziyād itme Kulunum diyü her çepel-ḥizün Dā‘ım emrine inḳıyād itme Ger melek-rū olursa oġlanı Severim diyü şaḳın ad itme Furşat el virirse sür şafālarını Yanuğa almaġı murād itme Vuşlat ümmīdi ile her ān Nefs-i şūma uyup fesād itme Ġam-ı hicrān ḳafāda ḥāzırdu Göñlüñi vaşl-ı birle şād itme Kaḥbe vü ḥiz-ile geçen ‘ömri Şayma şaḳın ḥisāba yād itme Terbiyet aşsı eylemez ḥize Ehl-i dil sözlerin kesād itme Pend bed-aşla fāyide itmez Hergiz oġlana i‘ timād itme Her ne gelse gelür şaḡa senden Baḡa yār itdi diyü ad itme Ey göñül pend işit ‘inād itme	Ḥāne-i ḳalbünı idince ḥarāb Virür aġrazla sevdüġi cevāb Āl-ile aldı çün göñül senden Cānuğa başlar itmege ‘azāb Müşterī avlıya diyü her gün Kend’özin zeyn idüp şatar şöḥret Gelmege itse şaḡa ḳavl ü ḳarār Va‘ desine bulur niçe biñ ‘illet Bir iki gün senünle cem‘ olsa Getürür başuğa senün nekbet Yok yire çekme cevvin ey ‘āşık Ki bular muġlime ider himmet Naḳd-i cāmı yolunda ḥarc itseñ Bir pula geçmez olma bī-minnet Senün aḳçeñ puluñ yiyüp her dem Vuşlātın ider ġayrıya himmet Pāk-dāmāna sözüm yok aşlā Ḥiz-i nā-pāke ġünde biñ kerre la‘net Ey göñül [pend işit ‘inād] itme Kaḥbe[vü ḥize] i‘ timād itme	Tercī-i Bend/8	Pen d- nā me	.--- / .--- / .---	

		Kaḥbe vü hîze i' timād itme				
46a	‘Ulvî	Ta‘âlallah yed-i kudret ne demde urdı bünyâduñ Nedendür bilsem ayâ âb u hâk u âteş ü bâduñ Ne bâğuñ bâğbânı beslemiştir kıdd-i şimşâduñ Ne şahıñ-ı dil-güşâda çekdi kâmet serv-i âzâduñ Efendim saña kim dirler ne yerdensin nedür aduñ Cefâyı kimden öğrendüñ a zâlim kimdür üstâduñ	Müjeñ ğaddâresin bir merdüm-i ğaddâra beñzersün Niçe başlar döker kanlar şaçar hün-ẖâra beñzersün Göñüller kaşmada mâhir teb-i ‘ayyâra beñzersün Dil-i ‘Ulvî’ye meyl itmez vefâsız yâre beñzersün Efendim saña [kim dirler ne yerdensin nedür] aduñ Cefâyı kimden öğrendüñ [a zâlim kimdür] üstâduñ	Müseddes/5	.---/.---/.---/.---	
46b	Şem‘î	Kuçam dirdüm nigârı pîrehensüz Çürütdüm varımı kıldum kefensüz	Eritdün cânını hasretle Şem‘î Şarardıñ zer gibi bir sîm-tensüz	Gazel/5	.---/.---/..-	
47a	İbni Kemâl	Kıldum bu haṭı taḥrîr diñle ideyin taḥrîr Budur ezeli ta‘bîr tedbîr[i] bozar takdîr	Tiz olma te‘emmül kıl her hâle taḥammül kıl Ey merd tevekkül kıl tedbîr[i] bozar taḥdîr	Kıt‘a	---/.---/---/.---	
47b 48a	Uşûlî	Yâ ilâhî vâdi-i isyânda kaldum bî-meded ‘Abd-i ‘âsiyem suçum bî-ḥadd ü cürmüm bî-‘aded Şimdi şey‘ullâha geldüm kılma ben dervîşi red Faḫluna bel bağladum yâ vâhid u ferd u eḥad Cümleñüñ maḫsûdı sensin dâimâ ḥayy-ı ebed	Ey Usûlî sırrı zâtım Ḥaḫdan özge nesne yok Dillere zikri mülâyim Ḥaḫdan özge nesne yok Zâhir u bâṭından Ḥaḫdan özge nesne yok Seyyidüñ göñlünde dâyim Ḥaḫdan özge nesne yok Hem dilinde şol faḫîrûñ her dem eydür yâ eḥad	Tahmis/ 7	---/.---/.---/..-	
48b	Zeynî	Gülzâr[i] aḡma ‘ârız-ı cânân yiter baña Bülbül şadâsı nâle vü efgân yiter bana	Zeynî götürdi şehrimüzüñ meh-liḫâların Saña bağışladum saña Şa‘bân yiter bana	Gazel/5	---/.---/.---/..-	
49a	Zeynî	Olmaz iseñ eger penâh baña Döstüm ḥaşr olunca âh baña	Ġamdan âzâd olurdum ey Zeynî Ḳanber meded diseydi şâh baña	Gazel/7	---/.---/..-	
49a	Zeynî	‘Azm kılsam ger ḥarîm-i küy-ı cânândan yaña Benden öñdin cân atar varmağa cân andan yaña	Her biri yâri ile ‘azm-i gülîstân eyledi Zeyniyâ sen de ğam-ı dilberle vîrândan yana	Gazel/5	---/.---/.---/..-	

49b	Zeynî	Ğonce-i la' lûşüz olmuşdur diken gülşen baña Varmaz oldum küyına külhan-durur mesken baña	Kûy-ı dilberden cüdâ gülşende olsam Zeyniyâ Hağ bilür gülşen ser-â-ser görünür külhan baña	Gazel/5		---/---/---/---	
50a	Zeynî	Qadd çeng ü çeğânedür gûyâ Nâle nağş u terânedür gûyâ	Zeyniyâ tir-i ğamze-i yâre Dâğ-ı sînem nişânedür gûyâ	Gazel/9		---/---/---	
50b	Zeynî	Lebleri la' l-i nâbdur gûyâ Dişi dürr-i hoşâbdur gûyâ	Zeyniyâ hağ-ı şafha-i ruğ-ı yâr Metn-i Ümmü'l-kitâbdur gûyâ	Gazel/7		---/---/---	
50b	Zeynî	Hayli demdür olmışam dergâh-ı cânândan cüdâ Bendeği yâ Rab irişdür kılma sulţândan cüdâ	Zerreves âvâreyim Zeynî hevâ-yı aşkda Rûzgâr ideli ol mihr-i dirahşândan cüdâ	Gazel/5		---/---/---/---	
51a	Zeynî	Cânı neyler çün gönül cânâna olmuş âşinâ Qatreyi n'itsûğ o kim ummâna olmuş âşinâ	Nâr ile korkutma gel ey zâhid-i efsürde-dil Zeyni çünkim âteş-i hicrâna olmuş âşinâ	Gazel/5		---/---/---/---	
51b	Zeynî	Niçe bir miñnet-i eyyâmla dil pür ğam ola Câm-ı Cem şun beri sâķi ki gönül ħurrem ola	Dem-i vaşlı elem-i firqati hoş gör Zeynî Bir dem ola ne elem anla ne ol dem ola	Gazel/5		---/---/---/---	
51b	Zeynî	Lebüñ şevķiyle gerçi tâlib-i peymâneyüz cânâ Ezelde tâ-ebed biz sâkin-i mey-ĥâneyüz cânâ	N'ola gencine-i aşkunla ma'mûr olmuşuz çünkim Niçe demdür dil-i Zeynî gibi virâneyüz cânâ	Gazel/5		---/---/---/---	
52a 52b 53a	Sâmî	Ol mehûñ şevķine eflâke atardum külehüm Şimdi görünmez olupdur kanı ey çerĥ mehüm	Yoğ idi cürmi vü Sâmî dir İlâhi yoğ idi Muştafa n'oldı kanı n'eyledüğ a pâdişehüm	Mersiye/7		---/---/---/---	
53b 54a	Medhî	Menem âşüfte vü sevdâ-zede bir zülf-i nigâr Yakdı yandurdı meni âteş-i rûy-ı dildâr Baña zulm oldu meded ĥusrev-i âlî-mikdâr Dün gice şubha deĝin eyler idüm nâle vü zâr Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-püş [u] siyeh-çerde nigâr Dün yolum başdı menüm yağmaladı her ne ki var	Kulı kurbânı olup ol şeh-i âlî-şanüğ Umaram mihrini dilden o meh-i tâbânüğ Elem ü hecr ü firâķ ile çıkarsa cânüğ Medĥiyâ nâm-ı şerîfîñ dime zinhâr anüğ Bir siyeh-çeşm ü siyeh-püş u siyeh-çerde nigâr Dün yolum başdı menüm yağmaladı her ne ki var	Müseddes/5		---/---/---/---	

54b	Lâmi'î	Şunda bir [bıkr kız oğlan] bulunur mı dellâl Yanağı gül sözi şîrîn dili şekker lebi bal	Ṭaleb it şehri yûri bul bu şıfatlu güzeli Lâmi'î'den ne bahâ ister [i]şeş gel berü al	Gazel/13		...-/...-/.../-	
55a 55b 56a	Niyazi- i Mısrî	Uyan ğâfletden ey ğâfil seni aldamasun dünyâ Kimi aldar ise dünyâ kıılır elbet anı rüsvâ	Şerh iderdüm sözümi takrîr olunmaz n'eyleyüm Ḥâmenün yanar dili tahrîr olunmaz n'eyleyüm	Gazel/26		...-/...-/.../-	
56b 57b	Âskerî	Kişver-i hüsnün bugün sultânsın ey şâh-ı hasen Sende hatm olmuş güzellik sendedir vech-i hasen Leblerün mül ruhların gül 'ârızun berg-i semen Bende oldum kâmet-i şimşâdına âzâd iken Gülşen-i 'âlem görünür gözime sensiz diken 'Âr idüp ben 'âşık-ı didârdan kaçmak neden Nev-civânsın süz-ı âhımdan şaķın ey sîm-ten Baş açık abdâlnam ey husrev-i şîrîn-dehen Ya irem vaşluña ya serden geçem çün Kûh-ken Gerçi kapuñdan beni dūr itdi çerh-i pîre-zen Ṭâlib olsam bulmayam mı sen melek-ruhsâr[ı] men Bu meşeldür Teñrisin bulur nigârâ isteyen	Ey dirîğâ bendesinden yüz çevürdi ol ḥabîb Yâri benden gör ne lu' b ile cüdâ eyler rakîb 'Aşka dermân yok mıdır diyü su'âl itdüm taḥîb Didi kim şabr u sefer 'aşka devâdur ey ḳarîb Şabra tâḳat yok çeker boynuma taḳup 'aşḳ ipin İrdi cânânum diyârından meşâm-ı câna ṭîb Raḥm iderdi derdümü 'arz eylesem ehl-i şalîb Bend ü pend ile baña dermân yoğ imiş ey edîb 'Askerî 'aşḳ ehline Bağdâd olur dirler ḳarîb 'Azîm-i râh it vaşl-ı dil-berden ger istersen naşîb Ṭâlib [olsam bulmayam mı] sen [büt-i] ra' nâyı men Bu meşeldür [Teñrisin] bulur [nigârâ] isteyen	Tercî-i Bend/5		...-/...-/.../-	
58a 60a	Taşlıca lı Yahyâ Bey	Şâfi-dil olan mânend-i deryâ Görür cihânı kendüde peydâ Gözi açuḳlar seyyâre gibi Seyrinde 'arş eyler temâşâ Dünyayı görür alçaḳdan alçaḳ 'Arş-ı berîni a' lâdan a' lâ Ḥaḳ cânibinden olur muḥaḳḳaḳ İ' lâm-ı ' ilm ü ta' lîm-i taḳvâ Tağa taḳılur taḳî vü bâḳî Ṭîḳı uzanur gün gibi zirâ 'Ayn-ı ma' âsi kör olmayınca Bunun gibiler olmaz hüveydâ Cumhûr-ı bâṭıl varmaz namâza Divân-ı Ḥaḳdur zirâ musalla Merdûd-ı Ḥaḳḳı maḳşûd idinme Dünyayı sevme lâ-ḥayre fihâ Menfûrum oldu ḥâlî olanlar	El-' aşḳı ḥâlî ve' ş-şevḳu bâlî El-Ḥaḳḳu ' âlî a' le' l-e' âlî 'Ayn-ı ' âzîzün ḳible-nümâdur Ey ehl-i ḥâlün ferḥunḡe-fâli Ḳıl kâmetünî serv-i muşallî Sağa baş eḡsün sidre nihâli Kendünî itme Ḳârûn'a hem-tâ 'Aynuña alma mâl ü menâli Ḳoynuña ḳoyma mânend-i hâle Şems ü ḳamerden ol bârî ḥâlî El şunma hergiz hem-çü şurâhî Hem câm-ı Cem'dür bir seg sifâli Dil gülşeninde ḥâr-ı belâdur Bir şenligün kim ola zevâli Her ḥûk-ḥûya pend itmek olmaz Güş-ı ḥumâra taḳma le' âlî Ehl-i sülûḡ bâl ü peridür	Tercî-i Bend/5		...-/...-	

		Cân u gönülden didüm hemânâ Estağfirul'llâh tübtü ilâ'llah Ve neheytü qalbî 'an mâsivâ'llâh	Estağfirul'llâh tübtü ilâ'llah Ve neheytü qalbî 'an mâsivâ'llâh				
60b 62a	Revânî	Şarâb-ı 'aşk olsun anda bâde K'olavuz 'ayş u 'işretle şafâda	Elinden düşmeye tâ câm-ı tevîd Çoma bezminde anuñ nuql-i taqlîd	Mesnevi/31	İşre t- nâ me	.... / .... / ...	
62a 62b	?	Gün gibi gözden dolandı yine cânânım meded Zulmete girdi dirîgâ mâh-ı tâbânım meded	Virmez iken bir kılın bîñ bu cihânun mâlına Râyegân gitdi meded düşdi eccl çengâline	18 beyit		... / ... / ... / ...	
63a 63b	?	Anı görüp mür [u] mâr uşdı lebinün balına Gitdi [virân oldı] gönülüm [kişver-i] cânım meded	Dünyede şimdengirü dirlük harâm oldı harâm Gitdi virân oldı gönülüm kişver-i cânım meded	15 beyit		... / ... / ... / ...	
63b 64a	'Ulvî	Rahm kıl hâlûme ey kişver-i hüsnün şâhı Gâh cevri eyler işen bârî esirge gâhî İrmesün çerhe dilersen bu garîbün âhı Çoma tenhâda vü firkatde dil-i gümrâhı Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnün mâhı Yohsa yirden göge dek incinürüz vallâhî	Nice bir kavm-i hasûduñ sözini güş idesin Nice bir eyledüğün 'ahdi ferâmûş idesin Gönçelerle nice bir câm-ı mey nûş idesin Cür'aveş hâke şalup 'Ulvî'yi bî-hüş idesin Bezme gel [bu gice] ey 'âlem-i [hüsnün] mâhı Yohsa [yirden] göge dek [incinürüz] vallâhî	Müseddes/5		... / ... / ... / ...	
64a 64b	Bâkî	Şöyle olmuş câm-ı 'aşk-ı yârdan mest ü harâb Kendüyi divârdan divâra urur âfitâb	Bâkî'ye senden ferâgat virdi ey gerdün-ı dñn Südde-i devlet me'âb-ı pâdişâh-ı kâm-yâb	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
64b	Bâkî	Gül yüzün vaşında bülbül kılsa elhâmı dürüst Bâğda bir goncanun qalmaz giribânı dürüst	Bâkiyâ fennünge tutmaz kimse noqşânun senün Çamdüli'llâh tab' mevzun 'aql mîzânı dürüst	Gazel/5		... / ... / ... / ...	

65a	Hayālî	Nigārâ bezm-i hüsnünde dil-i dīvānemiz kaldı Cemālūñ şem‘ ine yakmış perin pervānemüz kaldı	Hayālî devlet-i bî-i‘tibāra bakmadın gitdūñ Bize beştir bu kim dillerde bir efsānemiz kaldı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
65a	Emrî	Bir felekdür eşk-i çeşmüm içre gūyâ her hâbâb Anda ey meh ‘aks-i ruhsârūñ münîr-i âfitâb	Şâh-ı gâmdur Emri dīvâr-ı hisâr-ı çarhda Töp-ı âhı tókınup kaldı degüldür âfitâb	Gazel/5		---/---/---/---	
65b	Zâtî	Kâşkı göstermeyeydi baña Allāhum seni Cânı yok mürdeyem görmezsem ey mäh[um] seni	Burc-ı dilde[n] mihrūñi Zâtî diler kim dūr ide Şevki artar gördüğince yine [ey] mähum seni	Gazel/5		---/---/---/---	
65b	Zâtî	Ġarîbem ġurbete düşdüm gönül âvâre yârum yok Benüm âh itdügüm ‘ayb eylemeñ kim ihtiyârum yok	Didi yârum şıyâm bir gün şınuğ göñlūñ gibi başūñ Eger ‘ahdi bütün olursa Zâtî inkisârūm yok	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
66a	Zâtî	Ġulâm-ı kâmetūñdür serv-i âzâd Düşen dürüşdügi olur Ferâh-şâd	Virübdür hâne-i ‘aşkı harâb Şu kim Zâtî urubdur ‘aşka bünyâd	Gazel/5		.---/.---/---	
66a	Zâtî	Dilden özge ġuşşanūñ yâ Rab mekânı yok mıdur Âşıkūñ ‘âlemde baht-ü-kâm-rânı yok mıdur	Ġoncaya gel aġzuma öykünme var açıl dimez Zâtîyâ ol ruhlarūñ yoħsa dehânı yok mıdur	Gazel/5		---/---/---/---	
66b	Bâķî	‘Ârızūñ firdevs-i a‘lâ kâmetūñ Tübâ imiş Büse-i la‘lün alan hōş sükker-i helvâ imiş	Bir güherdür tab‘-ı Bâķî kân-ı imkân içre kim Âfitâb-ı luţf-ı sulţân ile buldı perveriş	Gazel/5		---/---/---/---	
66b	Bâķî	Sâkiyâ cām-ı mey ne hōş gül olur Kim alursa eline bülbül olur	Bâķiye âb-ı vaşlūñ irmez ise Âteş-i hecr ile yanur kül olur	Gazel/5		.---/.---/---	

67a	Vecdî	Maḥabbet âteşinde kim şererdür bāğda güller Anuñ ḥākisterinde âferîne kıldı bülbüller	Yaşı Gül-günını Şeb-dîz-i âh-ile koşup Vecdî Alupdur ‘arşa-yı mihr ü maḥabbet içre mehveşler		Naz ire/ 10	.---/.---/.---/.---	
67b	I. Ahmed	Meşnevîsin işidüp Ḥazret-i Mevlânâ’nun Güşvâr oldum ḫulağumda kelam[ı] anuñ	Baḥtiyâ bendesi oldur ki Mevlânâ’nun Taht-ı ma‘ nîde odur pâdişehi devrânun	Gazel/5		---/----/----/----	
67b	I. Ahmed	Gel kemâl ü ma‘ rifet öğren dilersen ‘izz ü baht Mu‘teber olur ne deñlü meyvedâr olsa dıraht	Tâc ü tahta lâyıḳ a‘ mâl ide gör her zamân Baḥtiyâ çün kim naşib oldı saña bu ‘izz ü baht	Gazel/5		---/----/----/-	
68a	Ḥaṭâyî	Bir perî ḫayrâniyem bilmem mekânı ḳandadır Kimse bilmez dünyede nâm u nişânı ḳandadır	Tâ visâlünde cüdâ ḳaldum ḫayâtum ḳalmadı Dünye vü ‘uḳbâda sensüz ḫayâtum ḳandadır	Gazel/5		---/----/----/-	
68a	Ḥâfız Fütûḫî	Ḥamdülillâh der-i mey-ḫaneyi gördük meftûḫ İçelüm câm-ı muşaffâ bulalum râḫat-ı rûḫ	Ḥâfız’a tevbye gelsün dir isen ey nâşih Ne sen ol dünyede ne tevbe vü ne nâm-ı Naşûḫ	Gazel/5		---/---/---/---	
68b	Derûnî	Âh kim dermânda ḳaldum derd-i ‘aşḳa yok devâ Baht ise yârî degüldür yâr ise bir bî-vefâ	Ey Derûnî firḳat eyyâmında ğamdan bir nefes Göñlüni açmaz senün illâ ki câm-ı pür şafâ	Gazel/5		---/----/----/-	
68b	Sırrî	Bugün bu dâr-ı dünyâda benüm mâl ü menâlüm yok Yarın anuñ ḫisâbın virmege bârî melâlüm yok	Öliceḳ Sırrî ben tañ mı eger ağlarsa vârişler Ḳalacaḳ anlara zirâ benüm bir köhne şalum yok	Gazel/5		---/.---/.---/.---	
69a	Bâḳî	Bir ḫaber vir ey şabâ n’oldı gülistânüm benüm Kimler ile şalınur serv-i ḫurâmânüm benüm	Bâḳiyâ bir mürğdur gūyâ giriftâr-ı ḳafes Ḳūy-ı yârî anıcaḳ uçmak diler cânüm benüm	Gazel/5		---/----/----/-	

69a	Taşlıca lı Yahyâ Bey	İlâhî gerçi dünyâda hisâbı yok günâhum var Senûn gibi İlâhum var Resûlün gibi şâhum var	Ziyâde sevmezin Hağ sevmedügi ehl-i dünyâyı Der-i ‘uzletde ey Yahyâ ‘acâyib ‘izz ü câhum var	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
69b	Hayâlî	Kâse kâse nice zehrin içelüm gerdünün Bize tiryâkini şun sâki mey-i gül-günün	İltifâtını Hayâlî kulunun eyle ziyâd Aña çekdirme Şehâ ta’nını her [bir] dünün	Gazel/5		.---/...-/.---/...-	
69b	Nazmî	Yiridür yâreleyüp yirlere dökse hûnun Nege yarardı gönül sevgüsü ol bed-hûnun	Nazmî haste-yi hikmet ne şifâ virmeyesin Ey tabîb-i dil ü cân böyle midür kânunun	Gazel/5		.---/...-/.---/...-	
70a	Rahmî	Mânî‘ olmaz müjeler yaşına ben mağzûnun Hâr ü haslar yolını bağlayamaz Ceyhûnun	Rahmî kim şevkûnle sînesine dâğ urdın Sikke kazıdı güzelüm üstine şan altunun	Gazel/5		.---/...-/.---/...-	
70a	Hayretî	Ey dil yine cânumdan ayırdı beni devrân Göz göre revânumdan ayırdı beni devrân	Ey Hayreti devletden tâc-ı ser-i ‘izzetden Va’llâhî sa‘âdetden ayırdı beni devrân	Gazel/5		---/.---/---/.---	
70b	Nihânî	Cefâ vü cevri ile yakma igende kalb-i ‘uşşâkı Be hey çok sevdüğüm kıalmaz güzellik kimseye bâkî	Didüm müştâk-ı didârum Nihânî gibi bir var mı Didi didârumun yüz bin ola ‘âlemde müştâkı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
70b	Uşulî	Bize bu ‘aşk ile eğlenmege bir yâr olsa Yâr bin bin bulunur yâr-ı vefâdâr olsa	Çünkü yâr oldu Uşulî kulına sultânım Gam degül cümle cihân toptolu âğyâr olsa	Gazel/5		.---/...-/.---/...-	

71a	Zātī	N'olduñ iñlersin felek her-cāyi cānānuñ mı var Her makāmı seyr ider bir mäh-ı tábānuñ mı var	Zülf-i dil-ber gibi ey Zātī perişānsın yine Cevri bi-ḥad yoḥsa bir yār-ı perī-şānuñ mı var	Gazel/5		---/---/---/---	
71a	Revānī	Didüm ey meh beni hicründe çoğ ağılatdı felek Didi nāz ile geçen yağmura tütma kepenek	Gel begüm buseñe cān virelüm didüğim için Baña ol gonce-dehen gitdi Revānī söğerek	Gazel/5		---/---/---/---	
71b	Müdām ī	Oldum yine üftādesi bir tāze civānuñ Dil bülbülü meddāḥıdur ol gonce-dehānuñ	Beş beytle ‘arz [eyleye] Müdāmī saña ḥālī Himmetleri birle yine yārān-ı şafānuñ	Gazel/5		---/---/---/---	
71b	Fiğānī	Dökmege kanını ḥalkuñ ki müjeñ āl eyler Bize geldükçe toḵınmaz geçer ihmāl eyler	Gül yüzünsüz idemez tab‘-ı Fiğānī efğān Gülşenüñ bülbülünü faşl-ı ḥazān lāl eyler	Gazel/5		---/---/---/---	
72a	-						Sayfa boştur.
72b	?	Olamaz bu ḥüsn [i]le fā’iḳ sana Kim görüp olmaz ‘aceb ‘āşıḳ saña	Var iken sende bu mestāne niğāḥ Kim görüp olmaz ‘aceb ‘āşıḳ saña	Nazm		---/---/---	
73a	-						Sayfa boştur.
73b	Āfitābī	Yine diş yāresi var sīb-i zenaḥdānında Yine şeftālū yemişler gibi bostānında	Gice ağıyār ile mey içdüğine şāhiddür Uyḥusuzlık eşeri nergis-i mestānında	Gazel/2		---/---/---/---	

BÖLÜM 2: MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR’ IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın Karşılaştırmalı Metin bölümünde eserin 38a-74b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonunu yaptık.
2. Metnin kuruluşunda mecmuanın mevcut şiir düzenini koruduk.
3. Mecmuanın incelediğimiz kısmında yer alan şiirleri sırayla numaralandırdık ve mecmuanın varak numaralarını metin içerisinde son tarafta köşeli parantez içerisinde gösterdik.
4. Metin içerisindeki şiirlerin vezinlerini italik olarak yazdık.
5. Metinde, karşılaştırma yaparken kullandığımız dîvân vb. eserler için uygun kısaltmalar belirledik (Hayretî D.). Bunları *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı altında kısa künyeleri ile beraber, kaynakçada ise ayrıntılı bir şekilde verdik.
6. Metinde karşılaştırma yapılan şiirin eserinin künyesini, şiir numarasını ve sayfa numarasını verdik.

Örn. Bâkî D., G.236 (5 beyit), s.345.

7. Karşılaştırma yapılan şiir dîvânda bulunmuyorsa şu şekilde gösterdik:

Örn. Askerî dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

8. Şaire ait bir dîvân tespit edemediğimiz de şu şekilde gösterdik:

Örn. Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

9. Metni kurarken dîvânını tespit edemediğimiz, fakat kimliklerini belirlediğimiz şairleri şu şekilde gösterdik:

Örn. Âfitâbi’ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. TŞ-1, G.(5 beyit), s.13

10. Mecmuada yer alan bir şiirin dîvân dışındaki eserlerde bulunması durumunda tespit edemediğimiz farklılıkları şu şekilde verdik:

Örn. Yanayın: yanayum TŞ-1

Bu beyit TŞ-1’de 3.beyittir.

11. Mecmuada yer almayan beyitleri metne dâhil etmedik. Dipnot bölümünde de göstermedik.

12. Vezin ve anlam bakımından kurduğumuz metin içerisinde olmasını düşündüğümüz kelime ve ekleri köşeli parantez içerisinde metne ekledik; mecmuada olmadığını ayrıca göstermedik.

Örn. Cefayı [kimden] öğrendün [a žālim kimdür] üstāduñ

Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-püş [u] siyeh-çerde nigār

13. Vezin problemi olduğunu düşündüğümüz beyitleri şu şekilde gösterdik:

Örn. Mısranın vezni bozuktur.

14. Mecmua içerisinde bulunan şiirlerin mısra ve beyit sayılarındaki farkları şu şekilde gösterdik:

Örn. Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

15. Mecmua içerisinde bazı şiirlerin kırmızı mürekkep ile yazılmış nazım şekillerinin yanlış yazıldığı görülmüştür. Bu şiirlerin doğru nazım şekillerini başlığa ekledik. Yanlış nazım şekillerini ise dipnot olarak verdik.

Örn. Müseddes Medhî

*Mecmuada bu şiir “Tahmis-i Medhî” başlığı ile kayıtlıdır.

16. Metni kurarken şiirin, şairini tespit edemediğimizde ise köşeli parantez içerisinde soru işareti [?] kullanarak gösterdik.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonunu hazırlarken bilimsel çalışmalarda kullanılan MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır. (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi)
2. Çalışmamızda 16. yüzyıl şairleri ağırlıkta olduğu için Eski Anadolu Türkçesinin dil ve imlâ özellikleri korunmaya çalışılmıştır.
3. Prof. Dr. İsmail Ünver'in Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsındaki önerilerine uyulmaya çalışılmıştır.²⁶
4. Farsça kelimelerde kısa ünlü (ötre) olarak okunan vâv-ı mechûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır. (Örn. h d, hoş vb.)
5. Kalın ünlü ile başlayan kelimelerde “d” sesi tercih edilmiştir. (Örn. ta , tolu, to rı)
6. Yönelme ekinin a’lı okunu u tercih edilmiştir: h ba, ken ra, vb. Ancak metin içinde kafiye ve anlam uyumu göz önüne alındığında e’li okunu larına da kullanılmıştır.
7. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır. ( rn. der-bend, dil-beste)
8. N’eyes n, nic’olur, n’ola, k’ola gibi b z lmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir.
9. Metinde hem “c ( )” hem de “  ( )” harfiyle yazılmış olan “gonce” kelimesinin c’li şekli tercih edilmiştir.
10. Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işareti ile ayrılmıştır: ser-te-ser.
11. Metin içerisinde kapalı e seslerinin i’li kullanımı korunmuştur. ( rn. gice, virmek vb.)
12. Yönelme ekinin a’lı okunu u tercih edilmiştir: h ba, ken ra, vb. Fakat metin içinde kafiye ve anlam uyumu bakımından e’li okunu larına da kullanılmıştır.

²⁶ İsmail  nver, “ evriyazıda Yazım Birliği  zerine  neriler”, **Türkoloji Dergisi**, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51-89.

13. Metin içerisinde “b (ب)” harfî ile yazılan up/üp zarf fiil ekinin “p (پ)”li şekli yazılmıştır. (Örn. olup, diyüp vb.)

14. Sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralına uyulmayıp metindeki şekilleri esas alınmıştır. (Örn. gitdükce, aındukca vb.)

15. Arapça ve Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimeden “-” işareti ile ayrılmıştır. (Örn. bi-hamdi’llâh, bî-vefâ vb.)

16. Eser, gezegen, şahıs ve yer adları gibi özel isimler tevriyeli kullanılmış da olsa büyük harfle gösterilmiş, ek almaları durumunda ilgili ekler “ ’ ” işareti ile ayrılmıştır. (Örn. Bâkî’ye, Hayâlî’den vb.)

17. Hazz ve şemm gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezin gereği tek ya da çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.

18. Farsça “terkîb-i ‘atfî” biçiminde olanların yazılışında güft ü gû, şüst ü şû vb. şekiller tercih edilmiş, atıf vavının düştüğü durumlarda ise ilgili kelimeler arasına “ tire (-) ” konulmuştur. (Örn. güft-gû, târ-mâr vb.)

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu

أ, آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	,	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	K, k
خ	Ḥ, ḥ	ك	G, g, K, k, Ĭ, ĭ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ی	Ī, ī, I, ı, İ, i, Y, y

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[38a]

1²⁷

Hezec

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

ĞAZEL-İ BÂKÎ

1. Reftâre gelüp nâz ile cānāna²⁸ şalındı
Āyā ne belādur ki yine cāna şalındı
2. Eglendi biraz kıaddi hevāsiyle çemende
Dil mürğü konup serv-i hırāmāna şalındı
3. Şemşiri²⁹ ki bu sīne-i³⁰ pür-dāğa şalupdur
Bir āb-ı revāndur ki gül-istāna şalındı
4. Kūyında revān eyledüğüm eşk-i maḥabbet
Kevşer şuyıdur ravza-i Rıdvāna şalındı
5. **Bâkî** görelüm n'olsa³¹ gerek dest-i kâzādan
‘Aşkuḡda göḡül zevraḡı ‘ummāna şalındı

²⁷ Bâkî D., G. 510 (7 Beyit), s. 417-418.

²⁸ cānāna: mestāne **D.**

²⁹ şemşiri: şemşire **M.**

³⁰ sīne-i: sīnede **M.**

³¹ n'olsa: n'ola **D.**

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

GAZEL-İ ‘ULVÎ

1. Yâre te’sîr ide mi âh u figānum bilemem
Beni şād eyleye mi devr-i zamānum bilemem
2. Seni bir dahı görem mi ‘aceb ey rūḥ-ı revān
Ḥaşre dek kıala mı yoḥsa nigerānum³³ bilemem
3. Dilberüm seyre gider ben yalnız kıalırum³⁴ âh
Yine şaklar mı beni ‘ömr-i güzerānum bilemem
4. Yâ ilāhî kime takrîr ideyin müşkilümü
Kimse ḥall eyleye mi zann ü gümānum bilemem
5. Yâre didüm dil-i ‘Ulvî’yi n’içün bilmezsin
Didi bîḡ nâz ile ol gönçe-dehānum bilemem

³² ‘Ulvî D., G.394 (6 Beyit), s. 415.

³³ nigerānum: nigirānum D.

³⁴ yalnız kıalırum: kıalırum yalnız D.

3³⁵

Hezec

Meʿ ūlū Mefāʿ ilūn Meʿ ūlū Mefāʿ ilūn

[?]

I

1. Maḥmūr-ile mey-nābı gördükçe muḡān ditrer ³⁶
2. Mül cūşunı gūş itse şahbā-yı girān ditrer
3. Mestāneler āhından bil serv-i revān ditrer
4. Bu ten degül iy zāhid her ʿ użvum inan ditrer
5. El ditrer ayaḡ ditrer cismümdeki cān ditrer
6. Vallāh benüm cānum bu rūḡ-ı revān ditrer

II

1. Ğamḡāne-i ʿ uşşāḡa uğrarsa eger rāhum
2. Maḡbūb-ı mülūk-ile ola ki ire cānum
3. Bu bezme irişmedi gelmedi gibi māhum
4. Şol ḡan olıcak meyden vallāh benüm şāhum
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḡ-ı] revān ditrer

³⁵ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁶ Mısranın vezni bozuktur.

III

1. Ben bendeñi bezm içre şanma ki bu cān dağlar
2. Mestānla dīdemden cismimdeki cān ağlar
3. Boynunu egüp muṭrib gördüğ mi ne ıan ağlar
4. Maḥmūrluı elinden bir dil dağı nihān ağlar
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḫ-ı] revān ditrer

IV

[39a]

1. Maḥmūrla bugün ‘ārif ‘ālemde ne kār etsek
2. Bezm itmege ol mehle gülşende ıarār etsek
3. Ol pūr-ḫamı pūr-çinle şaḫrāya firār etsek
4. Sercūşla bu dildārı tenhāca şikār etsek
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḫ-ı] revān ditrer

V

1. Maḥbūb-ile mey içmek gerçeğı ıarāfetdür
2. Fırşatla anı ıocmaı iy şūfı nezāketdür
3. Bir mest [ü] ḫarāb olmaı şanma ki letāfetdür
4. Yarındası ḫumārı bir başa felāketdür
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḫ-ı] revān ditrer

VI

1. ‘Ayš itmege bizümle bir tāze civān olsa
2. Şayd itmege maḥmūrla maḥbūb-ı zamān olsa
3. La‘l-i leb-i mey-gūnı ben mürdeye cān virse
4. Ağyār-ı bed-endişeden farzā ki nihān olsa
5. El ditrer cān ditrer [cismümdeki cān ditrer]
6. Vallāh benüm [cānum bu rūḥ-ı] revān ditrer

VII

1. Muṭrib bu kelāmı ben daḥi tamām itdüm
2. Gerçi ki o dildārı ben kendime rām itdüm
3. Meygūn şafaḥ içre ben mürdeye cān olsa
4. Maḥmūrluḡını anuḡ murğ-ı dile dām itdüm
5. El ditrer ayaḡ ditrer cismümdeki cān ditrer
6. Vallāh benüm cānum bu rūḥ-ı revān ditrer

[39b]

4³⁷

Hezec

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

[?]

I

1. Taḫılduḡ bendeni terk iyleyüp a‘dāya sulṭānum
2. Şafā itdün gidüp ağyār ile tenhāya sulṭānum
3. Aṭā vü luṭfuḡuz mebzūl iken dünyāya sulṭānum
4. Neden çāk böyle incinmek dil-i şeydāya sulṭānum
5. Nedür bā‘ iş bu deḡlū nāz ü istiḡnāya sulṭānum

³⁷ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

II

1. Saña lāyık mıdur her dem bizi gördükçe alınmak
2. Taḥammül itmeyüp bir yaña lāzım geldi şalınmak
3. Düşer mi saña cānā pāre-i a' dāya çalınmak
4. Revā mı rû-siyehler sāyeveş yanıñca şalınmak
5. Ḥayflar ḥaşılı ol kâmet-i bālāya sulṭānum

III

1. Gezer mi rûz [u] şeb yanıñca birkaç erāzil ü ebter
2. Olurdı her biri dā'im niçe ihsānuña mazhar
3. Der-āgûş eyleyüp nāzik tenüñ ağıyâr-ı bed-gevher
4. Öper mi gör³⁸ ol sâ'id-i sîmînüñi eller
5. Virür mi la' l-i nābuñ būseler a' dāya sulṭānum

[40a]

IV

1. Ferāmûş eyledüñ künc-i belāda cān-ı müştākı
2. Degül evvelki gibi iltifātun bendeñe bākī
3. Şalā-yı ni' met-i vaşluñ ile pür idüp āfākı
4. Tıoyurduñ pādişāhum ḥūn-ı ihsānuñla 'uşşākı
5. Gerekmez ğayr[ı] dilberler yiter dünyāya sulṭānum

V

1. Firākuñla ider dil şubḥ olunca nāle vü āhı
2. Ḥazır kııl nev-civānum almadan āh-ı seḥer-ġāhı
3. Vefā ise ğaraż ednāya a' lāya sulṭānum³⁹

³⁸ gör: göz M.

³⁹ Mısranın vezni bozuktur.

5⁴⁰

Müfred

Bu hüsnüne mağrūr olma dime yokdur ben gibi
Bir muhālīf rūzgār eser şavurur hırmen gibi

6⁴¹

Hezec

Mefā' ilün / Mefā' ilün / Mefā' ilün / Mefā' ilün

DEFTERDĀR ĀLĪ TAHMİSDÜR

I

1. Süzölsün çeşm-i mestün devlet-i bî-dārı görsünler
2. Bozulsun bend-i zülfün turre-i tarrārı⁴² görsünler
3. Çözölsün dügmeler mir 'āt-ı pür- envārı görsünler
4. Çıkar pîrāhenün tā kudret-i Settārı görsünler
5. Meded rūh-ı muşavver nic'olurmuş bārı görsünler

[40b]

II

1. Lebündeñ buse almak mürde cān bulmak kadar vardur
2. Şaçun koçmak hayāt-ı cāvidān bulmak kadar vardur
3. Miyānuñ kucmacık genc-i nihān bulmak kadar vardur
4. Vişālün cāna olmak⁴³ rāygān bulmak kadar vardur
5. Ne var bir himmet it şeydālar ol āşārı görsünler

⁴⁰ Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada III. bendin 4-5. mısraları arasında yer almaktadır.

⁴¹ Ālī (Gelibolulu) D., Muh. 1 (5 Bent), s. 382.

⁴² turre-i tarrārı: bendeler didarı D.

⁴³ olmak: almak D.

III

1. Kād-i bālānı gösterdün kıyāmetden nişānsın sen
2. Ser-ā-pā dehri vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen
3. Günün mağribde doğmuş fitne-i āhır zamānsın⁴⁴ sen
4. Ne māhiyyetsin āyā yā neden nā-mihrbānsın sen
5. Müneccimler qosunlar ğayrı sen mekkārı görsünler

IV

1. Meger⁴⁵ bir kāse-i pür-misk-i terdür hırz için cānı
2. Yāhod mülk-i melāḥat şāhınuñ tuğ-ı perīşānı
3. Koyupdur⁴⁶ başını evc-i hümāyı taht-ı⁴⁷ sultānī
4. İnanmaz görmeyen çaķ başdan ey rūḥ-ı revān⁴⁸ anı
5. ‘Araķ-çinün çıkar o kākülü pür-tārı⁴⁹ görsünler

V

1. O meh-rū baht-ı ‘Ālī gibi ğaddār olmak istemiş
2. Kerem semtinden el çekmiş sitem-kār olmak istemiş

[41a]

3. Kırup ‘āşuqların cellād-ı hūn-hār olmak istemiş
4. Muḥaşşal zulme meyl itmiş cefā-kār olmak istemiş
5. Yitişünler meded üftādeler yalvarı görsünler

⁴⁴ zamānsın: zemānsın D.

⁴⁵ meger: dilā D.

⁴⁶ koyupdur: konupdur D.

⁴⁷ başını evc-i hümāyı taht-ı: başuñā yāhod humā-yı baht-ı D.

⁴⁸ rūḥ-ı revān: şūḥ-ı cihān D.

⁴⁹ o kākülü pür-tārı: ol tūrā-i tarrārı D.

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

[?]

I

1. Oluban dest-i muḥabbet lenger-i şabrum benüm
2. Saldı engin belā vü firḳate felek tenüm
3. Bād-bān ider aḡa bu dūd-ı āh-ı şīrīnüm
4. Oldı her dem baḡr-ı hicrānuḡ kenārı meskenüm
5. Esdi ṭurmaz bād-ı miḡnetle ṭoludur yelkenüm

II

1. Rāh-ı aşḡunḡa ten-i zār u nizārüm ey şanem
2. Dāne-i ḡālünḡ hevāsıyla n'ola çāk eyleşem
3. Ḳalmaḡ-içün 'ālem içre ḡaşılı derd ü elem
4. Mezra' a-i dilde gözüm yaşıyla ekdüm toḡm-ı ḡam
5. Dāne-i āh u belā ile pür oldı ḡırmenüm

III

1. Bār-ı miḡnet çekmeden şāḡ-ı dü-tā oldı bu ten
2. Sürb oldı bir yaḡa başuma derd ü miḡen

[41b]

3. Ben za' if ü nā-tüvāna ḡıl teraḡḡum yār sen
4. Şıḡlet ü firḡat ile bī-çāredür cümle beden
5. ḡaylī demdür geydi miḡnet cānum u cān tenüm

⁵⁰ Şiirin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

IV

1. Eyle beni Ferhād ey Şîrîn-zebānum ile dād
2. Luṭf u iḥsānuḡla şāhum ben ḡuluḡ ḡıl ber-murād
3. ‘ Āleme geldüm gelelden olmadum bir laḡza şād
4. Bitmedi ḡülzār-ı dilde ḡonce-i şāh-ı murād
5. Māhzūn ḡār-ı elem şaḡn-ı serāy-ı ḡülşenüm

V

1. Āsumān üzre ḡörinen ḡalḡa yā hem-ḡü nücüm
2. Ḳondı meydān-ı tenümde birbirin ceyş-i hücum
3. Aldı āḡir ḡal‘ a-i şabrum idüp kaşd u hücum
4. Çok zamandur ḡükm ider dil taḡtına şāh-ı ḡumüm
5. Veh Nişānı şadre ḡeḡdi oldı ḡākim düşmānum

8⁵¹

Cedid

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

PEND-NĀME-İ ASKERİ BİN SELĀNİKİ

I

1. Hūb-rūlarla ittiḡād itme
Meylūḡi anlara ziyāde itme

[42a]

2. Ḳuluḡum diyü her ḡepel-ḡizūḡ
Dā’im emrine inḡıyād itme

3. Ger melek-rū olursa oḡlanı
Severim⁵² diyü [şaḡın] ād itme

⁵¹ ‘ Askerî Dîvânı’nda bu şiir yer almamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

⁵² severim: süverin **YL1**.

4. Furşat el virse⁵³ sür şafâlarını
Yanuğa almağı murād itme
5. Vuşlat ümmîdin eyleyüp⁵⁴ her ân
Nefs-i şūma uyup fesād⁵⁵ itme
6. Ğam-ı hicrân kafada hâzırdur
Gönlüñi vaşl-ı birle şād itme
7. Qahbe vü hîz-ile geçen ‘ömri
Şayma şakın hisāba yād itme
8. Terbiyet aşşı eylemez hîze
Ehl-i dil sözlerin kesād itme
9. Pend bed-aşla fāyide itmez
Hergiz oğlana i‘timād itme
10. Her ne gelse gelür saña senden
Baña yār itdi diyü ād itme
11. Ey göñül pend işit ‘inād itme
Qahbe vü hîze i‘timād itme

[42b]

II

1. Hüsn-ile olsa Yūsuf-ı şānī
Alma şakın yanuğa⁵⁶ oğlanı

---

⁵³ virse: virirse **M.**

⁵⁴ ümmîdin eyleyüp: ümmîdi ile **M.**

⁵⁵ fesād: ‘inād **YL1.**

⁵⁶ şakın yanuğa: yanuğa şakın **YL1.**

2. Başdan ayaęa sīme ğark itseñ
Saņa yār ola şanmağıl ānı
3. Saņa izhār idüp⁵⁷ maĥabbet-i tām
Ėavl ider ğayrīlerle pinhānı
4. Gelse bir kişi aķçe ğösterse
Seni ğor aņa meyl ider ānı
5. Baņa n'itdün diyü 'itāb ider⁵⁸
Eyleseñ dürlü dürlü iĥsānı
6. Va' desine ĥazer kıl aldanma
Bunların olmaz 'ahd ü peymānı
7. Ėıle fenninde⁵⁹ her biri māĥir
Mekr-ile aldar ehl-i 'irfānı
8. Didiler ĥızden vefā gelmez
Şınayanların⁶⁰ ğürüh-ı insānı
9. Yüzlerin ğörmemek sa' ādetdür
Hele ben böyle⁶¹ itdüm iz' ānı
10. Ėy ğöñül pend işit 'inād itme
Ėahbe vü ĥıze i' timād itme

---

⁵⁷ idüp: ider **YL1**.

⁵⁸ ider: eyler **YL1**.

⁵⁹ fenninde: fitnede **YL1**.

⁶⁰ şınayanların: şayanlar **M**.

⁶¹ böyle: şöyle **YL1**.

[43a]

III

1. Mihrüñi eyleseñ aña ızhār
Yanlarında olursuñ itden ħōr
2. Yār zann eyleyüp vefā umsān⁶²
Ol senüñ üstüñe⁶³ olur bār
3. Söylesen ol⁶⁴ kadar ‘inād eyler
Kend’özinden⁶⁵ ider seni bī-zār
4. ‘Āşık-ı şādık olana bunlar
Ayda bir kerre gösterür dīdār
5. Şaķın aldanma⁶⁶ kim ħilāf eyler
Va‘ de-i vaşlın eylese ikrār
6. Şāh-rāh-ı maḥabbet içre bular
Oldılar⁶⁷ ferzīn kec-reftār⁶⁸
7. Sīmbirle olur zere mā‘ il
Getür ortaya dir daḥī yalvar
8. Getürür başuña señün nek-bet
Ger ġidāsın hemīşe kand itsen
9. Ekşerī bunlaruñ olur bī -‘ār
Az olur bunlar içre ehl-i ḥayā

⁶² vefā umsān: göñül virseñ **YL1**.

⁶³ Ol senüñ üstüñe: üstüne ol senüñ **YL1**.

⁶⁴ söylesen ol: sözüñe şol **YL1**.

⁶⁵ kend’özinden: kendüsinden **YL1**.

⁶⁶ aldanma: andına **M**.

⁶⁷ oldılar: olur **YL1**.

⁶⁸ Mısranın vezni bozuktur.

10. Ben Hudā-ile şöyle ‘ ahd itdüm
Bunlara mā‘ il olmayam Cebbār

11. Ey gönül pend işit ‘ inād itme
Kaḥbe vü ḥīze i‘ timād itme

[43b]

IV

1. Kend’ özin bir güzel şanup mümtāz
Saḡa ḥadden ziyāde eyler nāz

2. Mihrünjı gördi çün senünj ziyāde⁶⁹
Cevrini çoğ ider vefāsını⁷⁰ az

3. Meskenet birle sen⁷¹ niyāz itseñ
Saḡa ādem dimez ider iğmāz

4. Seni ney gibi eyleyüp nālān
Olur mı ehl-i hevāyla⁷² dem-sāz

5. Nerede isteseñ şikār olunur⁷³
Günde biñ gūşede⁷⁴ ider pervāz

6. ‘ Ār [u] nāmūsı⁷⁵ terk idüp nā-çār
İlden ‘ ārlanmayup olur cān-bāz

7. Cīfeye zāğlar olup ṭālib
Lāşeye meyl ider mi ḥiç şeh-bāz

⁶⁹ senünj ziyāde: ziyāde senünj **YL1**.

⁷⁰ vefāsını: vefāsın **YL1**.

⁷¹ sen: geh **YL1**.

⁷² olur mı ehl-i hevāyla: olur ehl-i hevā-y-ıla **YL1**.

⁷³ olunur: olur **YL1**.

⁷⁴ gūşede: gūşda **YL1**.

⁷⁵ nāmūsı: nāmūs

8. Gūş kıl ger var ise ‘aķılun
Levh-i dilde sōzūmi ħile-bāz
9. Ėy gönül pend işid ‘inād itme
Ķahbe vū ħīze i‘timād itme

[44a]

V

1. Dil virür mi kişi şu⁷⁶ oĝlana
Ki⁷⁷ aña menzil ola mey-ĥāne
2. Meclisinde erāzil[ün] her dem
Mey içüp ‘işret itse meclisde
3. Cühelā kısmına olup mā’ıl
Nazar itmez⁷⁸ ehl-i ‘irfāna
4. Uydurup ‘āşıkın yanınca bile
Ķahbe seyrine varur⁷⁹ rindāne⁸⁰
5. Sen vişāl⁸¹ şuyına ki [leb-] teşne
Çeke pehlūya ĥūn olan ķana⁸²
6. Dūnlar cem‘ini eylese⁸³ rūşen
Olma [ol] şem‘a ķarşu pervāne

⁷⁶ şu: şol YL1.

⁷⁷ ki: kim YL1.

⁷⁸ itmez: eylemez YL1.

⁷⁹ varur: vara YLT.

⁸⁰ rindāne: zindāne YL1.

⁸¹ vişāl: visali YL1.

⁸² çeke pehlūya ĥūn olan ķana: degme pehlūsı dāne ol ķāne YL1.

⁸³ eylese: idüp M.

7. Sen⁸⁴ anuñ nîk-h⁸⁵ âhiyam dirsene⁸⁵
Ol seni [her] ħar-ile bir şaya⁸⁶

8. Çün şadâķat bularda yok aşlâ⁸⁷
Düşe⁸⁸ fırsat taşakla rindâne

9. Çün senüñ meylün olduĖın bildi
Belki uysağ şerîk olur⁸⁹ kana

10. Ey göñül pend işit ‘inâd itme
Kaħbe vü ħîze i‘timâd itme

[44b]

VI

1. Baķmayup ‘âşık-ı dil-fiğâra
Meyl ider mi kişi şol oĖlana⁹⁰

2. Kimisi bâde-nüş olur bularuñ
Düşüben⁹¹ kimi berş ü afyona⁹²

3. Zevķine Taħte’l-Kal‘ ada bunlaruñ
Sikîşir bir Firengî dînâra

4. Vaşlına tâlib olsa bir ‘âşık
Kâ’il olmaz bir ince⁹³ destara

⁸⁴ sen: ben YL1.

⁸⁵ dirsene: şanasın YL1.

⁸⁶ saya: şana YL1.

⁸⁷ aşlâ: kať â YL1.

⁸⁸ düşe: düşse YL1.

⁸⁹ olur: ider YL1.

⁹⁰ mi kişi şol oğlana: sâde-rûlar aĖyâre YL1.

⁹¹ düşüben: düşünür YL1.

⁹² afyona: esrâre YL1.

⁹³ ince: nice YL1.

5. Sıkımeyüp sîneye çekerse⁹⁴ eger
Zevkı yok dirler ehl-i dîdâra
6. Vây eger başuğa geldügi sâ‘at⁹⁵
El şunulmazsa bend-i şalvâra
7. Müşterîye işini şatmağcün
Kağıyup girdi meydâna ⁹⁶
8. Virür ol açığ-ile bir pûla
Eline girse bir gulâm-pâre
9. Pend bed-aşla fâ‘ide itmez
Ağız açma şağın güftâra
10. Ey gönül pend işit ‘inâd itme
Kağbe vü hîze i‘timâd itme

[45a]

VII

1. Hûblar oldılar igen mâğlup⁹⁷
Meyl ider mi bulara⁹⁸ ‘âşık-ı pāk
2. Perde-i ‘işmetini her dūnun
Dest-i âlāyiş-ile eyler çāk
3. Gice gündüz sürer şafâların
Ehrimenlerle bir bölük Etrāk

---

⁹⁴ çekerse: çeksen **M.**

⁹⁵ Mısrânın vezni bozuktur.

⁹⁶ Mısrânın vezni bozuktur.

⁹⁷ mağlup: nâ-bāk **YL1.**

⁹⁸ bulara: olan **M.**

4. Söyleşür müdde‘iler ile varup
Şād iken hātırın ider ğam-nāk
5. Bunlar ehl-i hevāya mā’iller
Fi’l-meşel yollarında olsañ hāk
6. İtme diyü naşihat itseñ eger
Kaşd ider tā ki ⁹⁹seni ide helāk
7. Kimse bilmez bunı ne hikmetdür
Saña semm gösterür aña tiryāk
8. Yok-durur kim birinde¹⁰⁰ gerçi vefā
Katı hercāyidür veli dellāk
9. Merhamet kılmaz ‘āşıka bunlar
Devr idelden berü bu tokuz Eflāk
10. Sözümi itme redd kabül eyle¹⁰¹
Var-ise sende zerrece idrāk

[45b]

11. Ey gönül pend işid ‘inād itme
Kaḥbe vü hīze i‘timād itme

VIII

1. Hāne-i ƙalbünı idince ḥarāb
Virür aġrazla sevdüġi cevāb
2. Āl ‘ile aldı çün gönül senden
Cānuña başlar itmege ‘azāb

---

⁹⁹ tā ki: nā-geh **YL1**.

¹⁰⁰ kim birinde: hiç birinde **YL1**.

¹⁰¹ eyle: it **YL1**.

3. Müşterî avlıya¹⁰² diyü her gün
Kend'özin zeyn idüp şatar şöhet
4. Gelmeğe itse saña kavl ü karar
Va' desine bulur niçe biñ ' illet
5. Bir iki gün senüñle cem' olsa
Getürür başuğa senüñ nekbet
6. Yok yire çekme cevrin¹⁰³ ey ' aşık
Ki bular muğlime¹⁰⁴ ider hîmmet¹⁰⁵
7. Naqd-i cānı yolunda harc itseñ
Bir pula geçmez olma bî-minnet
8. Senüñ akçañ puluñ yiyüp her dem
Vuşlâtın¹⁰⁶ ider ğayrıya himmet
9. Pāk-dāmāna sözüm yok aşlā
Hîz-i nā-pāke günde biñ la' net
10. Ey göñül[pend işid ' inād]itme
Kaḥbe [vü hîze] i' timād itme

---

¹⁰² avlıya: avlıyayın **M.**

¹⁰³ cevrin: derdin **YL1.**

¹⁰⁴ muğlime: muğlise **M.**

¹⁰⁵ hîmmet: rağbet **YL1.**

¹⁰⁶ vuşlâtın: vaşlın **YL1.**

9¹⁰⁷

Hezec

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

MÜSEDDDES ‘ULVÎ¹⁰⁸

I

1. Ta‘ālallāh yed-i kudret ne demde urdı bünyāduñ

Nedendür bilsem āyā āb u hāk u āteş ü bādun

Ne bāğun bāğbānı beslemiştür kıdd-i şimşāduñ

Ne şahın-ı dil-güşāda çekdi kāmēt serv-i āzāduñ

5. Efendüm¹⁰⁹ saña kim dirler ne yerdensin nedür adun

Cefāyı kimden öğrendün a zālīm kimdür üstāduñ

II

1. Ne gülzārun nesīmidür hevā-yı ‘unşur-ı pākun

Ne şem‘ün şu‘lesidür nār-ı¹¹⁰ ruhsār-ı ‘araķ-nākin

Ne nehrün şuyıdur ābun ne yir toprağıdur hākün

Ne hilķatsin ki yoķdur halkı kırsan da şimşāduñ¹¹¹

5. Efendüm¹¹² saña [kim dirler ne yerdensin] nedür adun

Cefāyı [kimden] öğrendün [a zālīm kimdür] üstāduñ

¹⁰⁷ ‘Ulvî D., Müs. 29 (5 bent), s.172-173.

¹⁰⁸ Mecmuada bu şiir “ Taḥmīs-i ‘Ulvî ” başlığı ile kayıtlıdır.

¹⁰⁹ efendüm: efendi D.

¹¹⁰ nār-ı: tāb-ı D.

¹¹¹ Mısranın vezni bozuktur.

¹¹² efendüm: efendi D.

III

1. Ruḥuṅ ʿarz it bize ey mülk-i ḥüsnuṅ şāhı luṭf eyle
Şafā-baḥş olsun āfāka cemālūṅ māhı luṭf eyle

Cefā u cevre gāhī kâʿil olduḡ gāhī luṭf eyle
Kerem kı113 şorduḡum ʿayb eyleme114 billāh luṭf eyle

5. Efendüm115 saḡa [kim dirler ne yerdensin] nedür aduḡ
Cefāy1 [kimden] öğrenduḡ [a zālīm kimdür] üstāduḡ

IV

1. Kimūṅ taʿlīmīne düşdüḡ ʿaceb ey ḡonce-leb maḡzar
Cefā fennini116 kılduḡ nā-resīdem117 tıfl-[i]ken ezber

[46b]

Zihī izʿān-ı pāk ü ʿaql-ı evvel ṭabʿ-ı nāzūk-ter
Saḡa virmiş bu deḡlü kâbiliyyet şānīʿ-ı ekber

5. Efendüm118 saḡa [kim dirler ne yerdensin nedür] aduḡ
Cefāy1 [kimden] öğrenduḡ [a zālīm kimdür] üstāduḡ

V

1. Müjeḡ ḡaddāresin bir merdüm-i ḡaddāra beḡzersün
Niçe başlar keser119 kanlar döker ḡūn-ḡāra beḡzersün

Göḡüller kaḡmada120 māhir [büt-i]121 ayyāra beḡzersün
Dil-i ʿUlvīye meyl122 itmez vefāsız yāre beḡzersün

113 kerem kı1: ḡābībüm D.

114 eyleme: olmasun D.

115 efendüm: efendi D.

116 fennini: fendini D.

117 nā-resīdem: nā-resīde D.

118 efendüm: efendi D.

119 keser: döker M.

120 göḡüller: dil ü cān D.

121 [büt-i]: teb-i D.

122 meyl: raḡm D.

5. Efendüm¹²³ saña [kim dirler ne yerdensin nedür] aduñ
Cefâyı kimden öğrendüñ [a zâlim kimdür] üstâduñ

10¹²⁴

Hezec

Mefâ' ilün / Mefâ' ilün / Fe' ülün

[ĞAZEL-İ ŞEM'İ]

1. Kuçam dirdüm nigârı pîrehensüz
Çürütdüm varımı kıaldum kefensüz
2. Öürsem kimse itmez baña tîmâr¹²⁵
Ne dirlik pâdişâhum baña sensüz
3. Şalınmazlar¹²⁶ cihân bâğında hergiz¹²⁷
Ne yâr âgyârsuz ne gül dikensüz
4. Benüm rûh-ı revânum sîneye gel¹²⁸
Bilürsin çünki cân olmaz bedensüz
5. Eritdüñ cânını¹²⁹ hasretle Şem'î
Şararduñ¹³⁰ zer gibi bir sîm-tensüz

¹²³ efendüm: efendi D.

¹²⁴ Şem'î (Prizrenli) D., G.77 (6 beyit), s.176.

¹²⁵ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

¹²⁶ şalınmazlar: şalınmaz bu D.

¹²⁷ Bu beyit dîvânda 2. beyittir.

¹²⁸ Bu beyit dîvânda 5.beyittir.

¹²⁹ eritdüñ cânını: şararduñ âteş-i D.

¹³⁰ şararduñ: erirsin D.

[47a]

11¹³¹

Hezec

Mef'ülü / Mefā'ılün / Mef'ülü / Mefā'ılün

[KİT' A-İ İBNİ KEMÂL]

1. Kıldum bu haṭı¹³² taḥrîr diṅle ideyin taḥrîr
Budur ezeli ta' bîr¹³³ tedbîr[i] bozar taḥdîr
2. Şek itme şaḥın yâ hû bî-şübhe maḥaldür bu
Çokdan ki meşeldür bu tedbîr[i] bozar taḥdîr
3. Şanma ki¹³⁴ nihân sözdür gün gibi ' ayân sözdür
Maḥbûl-i cihân sözdür tedbîri bozar taḥdîr
4. Hîç dime¹³⁵ filânundur ḥikmet çü Hudâ'nuḡdur
Ḳudret yaradanuḡdur tedbîr[i] bozar taḥdîr
5. Cümle bu kelâm ḥaḡdur inanmayan aḡmaḡdur
Vallâhi muḥaḡḡaḡdur tedbîr[i] bozar taḥdîr

[47b]

6. Tîz olma te'emmül kıl her ḥâle taḡammül kıl
Ey merd¹³⁶ tevekkül kıl tedbîr[i] bozar taḥdîr

¹³¹ İbni Kemâl D. İnc., Kt. (7 beyit), s.34-35.

¹³² haṭı: şözi D. İnc.

¹³³ ta' bîr: taḥdîr D. İnc.

¹³⁴ ki: bu D. İnc.

¹³⁵ hîç dime: söz dime D. İnc.

¹³⁶ ey merd: Allâha D. İnc.

Remel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

TAHMİS-İ İLÂHİ USÛLİ EFENDİ

1. Yâ ilâh-i vâdi-i işyânda kaldım bî-meded
 'Abd-i 'âşiyem suçum bî-hadd ü cürmüm bî-'aded
 Şimdi şey' ullâha geldüm kılma ben dervîşi red
 Fazlına bel bağladum yâ vâhid u ferd u ehâd
 Cümledenü maşşudu¹³⁸ sensin dâimâ hayy[u] vâhid¹³⁹

2. Hamdülillâh buldı nâm-ı a'zam[ı] kalb-i selîm
 Sâlik-i râhda 'ayân oldu şîrât-ı müstaķîm
 Ba'd-ezîn kâr idemez vesvâs-ı şeytânî-r-racîm
 Oğurum ismünde bismil'lahir'rahmânîr'rahîm
 Ey şîfatundur şîfatun kûlhüval'lahü' ehâd

3. Çâr ismünden bu şeş sū kubbe bulmazsa şübüt
 Pâyidâr olmaz binâsı hem-çü beyt-i 'ankebût

[48a]

Zîkr-i mecîdünden¹⁴⁰ irişür cisme kuvvet câna kut
 Evvel u âhîr hüve'l- hayyü'l- lezîsîn lâyetmût
 Zâhir u bâtın hüve'l- bâķîsün Allahü 'ş-şamed

4. Ey hârim-i dergehün hâ'if¹⁴¹ gönüller me' meni
 Kibriyân önünde geçdügim ide¹⁴² mâ' ü meni
 Vaşf-ı zâtundur münezzeh zât-ı pâķîndür ğanî
 Lemyelidsen sen okurlar ey velem yûled seni
 Lemyekün zât u şîfatundur le küfüven ehâd

¹³⁷ Usûlî D., Tah.7 (7 bent), s. 88-89.

¹³⁸ maşşudu: ma'bûdı **D.**

¹³⁹ vâhid: ebed **D.**

¹⁴⁰ zîkr-i mecîdünden: feyz-i cûdundan **D.**

¹⁴¹ hâ'if: câyik **M.**

¹⁴² geçdügim ide: kimdir kim kıla **D.**

5. ʿ Ālem-i kesretde vāḥded¹⁴³ daḥı bulmuşdur¹⁴⁴ makarr
Birbirinden münderic sankim nebāt¹⁴⁵ içre şecer
Zāhir olmamış idi ḥulḳ-ı melek ḥüsn-i beşer
Ol zamān kim lūṭf ile bir gevhere kılduḡ¹⁴⁶ naẓar
Zāhir ol gevherden oldu cümle eşyā bî-ʿ aded¹⁴⁷

6. Nükte-i¹⁴⁸ sırr-ı nefāhtüden çün urduḡ bir demi
Nokṭa-i vāḥidde derc itdüḡ sevād-ı aʿ zāmı
Yaʿ ni kılduḡ nüṣṣa-i kübri vücūd-ı ādemi
Kāf ile nūndan yaratduḡ onsekizbiḡ ʿ ālemi

[48b]

Ḳudretüñi erbaʿ in günde tamām oldu cesed

7. Ey Uṣūlî sırrı zātım¹⁴⁹ Ḥaḳdan özge nesne yok
Dillere zikri mülāyim Ḥaḳdan özge nesne yok
Zāhir u bātından [kāyim] Ḥaḳdan özge nesne yok
Seyyidüñ göñlünde dāyim Ḥaḳdan özge nesne yok
Hem dilinde şol faḳîrüñ¹⁵⁰ her dem eydür yā ehād

¹⁴³ kesretde vāḥded: vāḥdetde kesret D.

¹⁴⁴ bulmuşdur: tutmuşdur D.

¹⁴⁵ nebāt: nevāt D.

¹⁴⁶ kılduḡ: kıldım D.

¹⁴⁷ bî-ʿ aded: lā aded D.

¹⁴⁸ nükte-i: nutfe-i M.

¹⁴⁹ zātım: dāyim D.

¹⁵⁰ hem dilinde şol faḳîrüñ: ol faḳîrin hem dilinde D.

13¹⁵¹

Muzâri^c

Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün

ĞAZEL-İ ZEYNÎ¹⁵²

1. Gülzâr[1] aḡma 'ârîẓ-ı cānān yiter baḡa
Bûlbûl şadāsı nāle vü efgān yiter bana
2. Ey baḡa sūnbûl-i teri gûlşende vaşf iden
Ḥaddündeki o zûlf-i perîşān yiter bana
3. 'Unvān esîri oldı ser-ā-ser cihān velî
Kūyuḡ gedāsı olduḡum 'unvān yiter bana
4. Ğam pisterinde ḡaste-i 'aşḡ olduḡumca ben
Hem-demliḡe bu dîde-i giryān yiter bana
5. **Zeynî** götürdi şehrimüzüḡ meh-liḡāların
Saḡa baḡışladum saḡa Şa' bān yiter bana

[49a]

14¹⁵³

Cedîd

Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

[ĞAZEL-İ ZEYNÎ]

1. Olmaz-iseḡ eger penāh baḡa
Dōstum ḡaşr olunca āh baḡa

¹⁵¹ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

¹⁵² Mecmuada bu şiir “Taḡmîs-i Zeynî” başlığı ile kayıtlıdır.

¹⁵³ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

2. Gösterür her zamān ğam-ı zülfün
Ser-be-ser ‘ālemi siyāh baḡa
3. Kāpıñı āsitāna beḡzetedüm
Şem‘ ası görünür çü māh baḡa
4. Her ne bezme ki mīr-i meclis olam
Sāġar-ı mey yiter külāh baḡa
5. Pīr-i ‘aşkuñ mūrīdiyem şūfī
Mey-kede oldu ḡānḡāh baḡa
6. Zülfi gibi ayaġına düşdüm
N’ola yār olsa dest-gāh baḡa
7. Ğamdan āzād olurdum ey **Zeynī**
Kānber meded diseydi şāh baḡa

15¹⁵⁴

Remel

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

ĞAZEL-İ ZEYNİ

1. ‘Azm kılsam ger ḡarīm-i kūy-ı cānāndan yaḡa
Benden öñdin cān atar varmaġa cān andan yaḡa
2. Āfitāb-ı şubḡ-ı devlet itdi burcundan ṭulū‘
Vaḡtidür ey dil bugün ‘azm eyle dīvāndan yaḡa
3. Gülşene varsam ḡomaz bir dem beni başum çeker
Şu gibi meyl idüp ol serv-i ḡırāmāndan yaḡa

[49b]

¹⁵⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

4. Zülfini yüzden götürdi ol şeh-i ‘ālī-cenāb
Halk tā küfri koyup gelsünler imāndan yaña
5. Her biri yāri ile ‘azm-i gülīstān eyledi
Zeyniyā sen de ğam-ı dilberle vīrāndan yana

[49b]

16¹⁵⁵

Remel

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

GAZEL-İ ZEYİNİ

1. Ğonce-i la‘ lüñsüz olmuşdur diken gülşen baña
Varmaz oldum kūyına külhan-durur mesken baña
2. Nice bir tīġ-i ğam-ı hicrān-ile olam helāk
Merhem-i vaşluñ çü bir dem irmeye senden baña
3. Bāġa varsam kāmēt-i serv-i bülendün seyrine
Deh-zebān ile senün medhün okur sūsen baña
4. Çok güneş-şūrī kamer-behcet güzel seyr eyledüm
Şems-i hūsnün gibi hergiz gelmedi rūşen baña
5. Kūy-ı dilberden cūdā gülşende olsam **Zeyniyā**
Hak bilür gülşen ser-ā-ser görünür külhan baña

¹⁵⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

[50a]

17¹⁵⁶

Cedid

Fe‘ilātün / Mefā‘ilün / Fe‘ilün

GAZEL-İ ZEYNİ

1. Kadd çeng ü çeğānedür gūyā
Nāle naḡş u terānedür gūyā
2. Bezm-i ğamda gözüm piyāle yaşum
Bir şarāb-ı şebānedür gūyā
3. Şem‘ veş nār-ı ‘aşḡa yandukça
Dilüm aḡa zebānedür gūyā
4. Çeşmün ol şāh-bāzdur ki geh aḡa
Bu gönül āşiyānedür gūyā
5. Esb-i nāza kaçan süvār olsaḡ
Kākülün tāziyānedür gūyā
6. Murğ-ı cānı şikār için zülfi
Dāmdur ḡālī dānedür gūyā
7. ‘Aks-i dendān-i yār ile çeşmüm
Dürrele pür ḡizānedür gūyā
8. Kaldı müjgān-ı çeşm zülfinde
Dir güren anı şānedür gūyā
9. **Zeyniyā** tır-i ğamze-i yāre
Dāğ-ı sīnem nişānedür gūyā

¹⁵⁶ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

Cedîd

Fe‘ilâtün / Mefâ‘ilün / Fe‘ilün

ĞAZEL-İ ZEYNİ

1. Lebleri la‘l-i nâbdur gūyā
Dişi dürr-i hoş-âbdur gūyā

[50b]

2. Hüsni ol mâhuñ ey gönül el-haqq
Pençe-i âfitâbdur gūyā
3. ‘Ârızunda ol hâl-i müşkînün
Sükker üzre zübâbdur gūyā
4. Dilde şevk-i ruhuñla her dâğum
Mihr ya mäh-tâbdur gūyā
5. Dil kıl olalı saña sultānum
Şeh-i ‘âlî-cenâbdur gūyā
6. Vaşf-ı çeşm-i ruhuñla bu ğazelüm
Tāze vü ter gül-âbdur gūyā
7. **Zeyniyā** hatt-ı şafha-i ruḡ-i yār
Metn-i Ümmü’l-kitâbdur gūyā

¹⁵⁷ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

19¹⁵⁸

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

ĞAZEL-İ ZEYNİ

1. Haylî demdür olmışam dergāh-ı cānāndan cüdā
Bendeñi yā Rab irişdür kıılma sulţāndan cüdā
2. Künc-i ğamda ğuşşa vü miḥnet de gelmez yanuma
Bārī bu devrān beni kıılmasa yārāndan cüdā
3. Hey ne özge derde dūş itdi beni devr-i felek
Ġurbete şaldı idüp zevķ-i firāvāndan cüdā
4. Bulmuş-idüm bir kaşı yā zülf[i] cīm bir ḥūb ben
Bula Ḥaḳdan dilerüm iden beni andan cüdā
5. Zerre-veş āvāreyüm **Zeynī** hevā-yı 'aşķda
Rūzgār ideli ol mihr-i dirahşāndan cüdā

[51a]

20¹⁵⁹

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

ĞAZEL-İ ZEYNİ

1. Cānı neyler çün gönül cānāna olmuş āşinā
Ḳatreyi n'itsün o kim 'ummāna olmuş āşinā

¹⁵⁸ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

¹⁵⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

2. Ayru anuñ aks-i eşk-i dīdede iy nūr-ı ‘ayn
Māhilerdür baħr-i bī-pāyāna olmuş āşinā
3. Beğligüm vardur cihān içre kul olmam kimseye
Çün göñül sen şāh-ı ‘ālī-şāna olmuş āşinā
4. ‘Ārif-i nefis oldı bildi haqqı anladı özin
Ol kişi kim şāhib-i ‘irfāna olmuş āşinā
5. Nār ile qorqutma gel ey zāhid-i efsürde-dil
Zeynī çünküm āteş-i hicrāna olmuş āşinā

21¹⁶⁰

Remel

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

ĞAZEL-İ ZEYNİ

[51b]

1. Niçe bir miñnet-i eyyāmla dil pür ğam ola
Cām-ı Cem şun beri sākī ki gönül ħurrem ola
2. Her ħabāb-ı mey-i gül-gün ki döner cām içre
Ne bilürsin sen o şāyet ki otağ-ı Cem ola
3. Bezm-i güldür mey-i maħbūb-ile ‘ālem idelüm
Bizsüz ey nice bezm ola nice ‘ālem ola
4. Biz ki bir sākī-i gül-çehre ğamıyla ölevüz
Ĥākimüz bezm-i fenā ehline cām-ı Cem ola
5. Dem-i vaşlı elem-i firqati hoş gör **Zeynī**
Bir dem ola ne elem anla ne ol dem ola

¹⁶⁰ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

22¹⁶¹

Hezec

Mefā' ilün / Mefā' ilün / Mefā' ilün / Mefā' ilün

ĞAZEL-İ ZEYNİ

1. Lebün şevkiyle gerçi t̄alib-i peymāneyüz cānā
Ezelde tā-ebed biz sākīn-i meyhāneyüz cānā
2. Ne şandun ya ne aḡladun bizi bu bezm-i ḡüsnünde
Ruḡun şem' ine pervāne degülsek ya neyüz cānā
3. Füsün çeşm-i pür-efsūnuḡun meftūnı olaldan
Fesād-ı kevne bā' işdür diyü efsāneyüz cānā
4. Ta' alluḡ riştesin ḡaṭ' eyledün biz māsivāllahdan
Velī zencīr-i 'aşḡun birle bir dīvāneyüz cānā
5. N'ola gencīne-i 'aşḡunla ma' mūr olmuşuz çünkim
Niçe demdür dil-i **Zeynī** gibi vīrāneyüz cānā

[52a]

23¹⁶²

Remel

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

[MU' AŞŞER MERSİYE]

I

1. Ol mehün şevkine eflāke atardum külehüm
Şimdi görünmez olupdur ḡanı ey çerḡ mehüm

¹⁶¹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

¹⁶² HD., Mer. (7 bent), s.24-25.

2. Şeb-i zulmetde yine kaldı benüm âh u rehüm
Hasretinden boyadı gökleri dūd-ı siyehüm
3. Bî-murād olsam ‘aceb mi yitürüp cāh u cehüm
Bāğ-ı ‘ālemde bitüp tāze solupdur giyehüm
4. Çeşmüme nesne görünmez ol idi çün nighüm
Kanda yüz dutam ilāhî göremem kıblegehüm
5. Ben kime kul olayın bilimezem n’oldı şehüm
Muştafā n’oldı kanı n’eyledün ā pādişehüm

II

1. İntikāmın alayın¹⁶³ dimiş¹⁶⁴ iken surh-serün
Kaşd idüp cānına kıyduñ mı ne vardur¹⁶⁵ püserün
2. Bu degül mi ki¹⁶⁶ ğaraž kıala cihānda eşerün
Taht u tāt u kime kıaldı ki kıala mülk ü yerün
3. Buna kim oldu sebep yok mı şehā hîç hāberün
Kara toprağa ki düşdi yine şol vird-i¹⁶⁷ terün
4. Bu fırāk odına döyer nice yanmaz cigerün
Bu eger erlik ise ancak ola bu hūnerün
5. Pādişehsin tūtalum yok mı Hudādan hāzerün
Muştafā n’oldı kanı n’eyledün ā pādişehüm

[52b]

III

1. Şol güneş yüzlü dolu niye çün¹⁶⁸ oldu nihān
Yas tūtop geyse kıaralar yiridür uşbu cihān
2. Derilüp bir yere ağlaşa n’ola pīr ü civān
Lālenün hecr-ile¹⁶⁹ bağı demidür pūr ola kıan

¹⁶³ alayın: alayım **HD.**

¹⁶⁴ dimiş: döymüş **M.**

¹⁶⁵ mı ne vardur: ne revādur **HD.**

¹⁶⁶ mi ki: idi **HD.**

¹⁶⁷ vird-i: verd-i **HD.**

¹⁶⁸ yüzlü dolu niye çün: yüz ki dolundı ne için **HD.**

¹⁶⁹ hecr-ile: hecrine **M.**

3. Açılup¹⁷⁰ gül¹⁷¹ gibi ol şāh-ı cihān şoldı¹⁷² hemān
Ey göñül bülbul[i] gel eyleyelüm āh u figān
4. Yapağın döksün ağaçlar bu cihān oldu hāzān
Ata oğlına kıyar oldu ‘aceb oldu zamān
5. Öldürüğ anı didüğ virmeğ¹⁷³ aña bir dem amān
Muştafā n’oldı kanı n’eyledüğ ā pādişehüm

IV

1. Sen Selīm oğlı olup aşl ile ‘Oşmān olasın
Yedi iklīme bu gün hükümün-ile¹⁷⁴ hān olasın
2. Hātem-i emrūn ile halka Süleymān olasın
Her işi fehm idici ‘ākıl ü dānā¹⁷⁵ olasın
3. Nūh-veş biñ yıl olursañ dañi bir ān olasın
Dest-i hasretle çeküp çāk-i girībān olasın
4. Gide bu tāt u kabā bir ten-i ‘uryān olasın
Hāy hāy itdügüne sonra peşimān olasın
5. Acıyup oğlınā¹⁷⁶ çak derd-ile¹⁷⁷ giryān olasın
Muştafā n’oldı kanı n’eyledüğ ā pādişehüm

[53a]

V

1. Ey şeh-i kām-ı kerem sende ‘adālet bu mıdur
Şeh-i ‘ālem olasın sende hidāyet¹⁷⁸ bu mıdur
2. Pādişehler ki ezel itdügi ‘ādet bu mıdur
Ehl-i tedbīr olasın¹⁷⁹ sende¹⁸⁰ kiyāset bu mıdur
3. Sen Muḥibbī olasın sende maḥabbet bu mıdur
Muştafā gibi ciğer-güşeñe şefkāt bu mıdur

¹⁷⁰ açılup: açup **M.**

¹⁷¹ gül: gün **M.**

¹⁷² şoldı: oldı **M.**

¹⁷³ virmeğ: dirseğ **M.**

¹⁷⁴ hükümün-ile: ‘ilmün ile **HD.**

¹⁷⁵ ‘ākıl ü dānā: ‘ākıl ü ‘irfān **HD.**

¹⁷⁶ oğlınā: oğlını **M.**

¹⁷⁷ derd-ile: ola **M.**

¹⁷⁸ hidāyet: ‘ināyet **HD.**

¹⁷⁹ olasın: olana **HD.**

¹⁸⁰ sende: fehm ü **HD.**

4. Āl ile kıyduñ aña ya‘ nī ḥaḳīḳat¹⁸¹ bu mıdur
    Qavl-i düşman saña kār ide¹⁸² mürüvvet¹⁸³ bu mıdur
5. Yok yere kan idesin ya‘ nī ḥılāfet bu mıdur
    Muştafa n’oldı kanı n’eyledün ā pādişehüm

VI

1. Yine ol servi aņup ağıladı bu çim ü¹⁸⁴ çimen
    Geldi¹⁸⁵ bu fūrḳat ile açmadı [ol] ğonca dehen
2. Gülşenün bağırını deldi yine ḥasretle diken¹⁸⁶
    Lālenün içi kızıl kan ile pūr oldı hemen
3. Bağırını urmağ içün ḥançerün çekdü süsen
    Kara geydi başına tutdı benefşe şiven
4. Yoldı sünbül saçını boynına geçdükçe¹⁸⁷ resen
    Kara toprağ ile yeksān nic’ olur sīm beden
5. Rūz-ı maḥşerde ola¹⁸⁸ kim ile kanı iden
    Muştafa n’oldı kanı n’eyledün ā pādişehüm

[53b]

VII

1. Gün gibi zāhir idi zerre günāhı yoğ idi
    İşigünden daḥi bir özge penāhı yoğ idi
2. Saña ol toğrı idi egri nigāhı yoğ idi
    Ḥaḳ aña şāhid idi ğayrı güvāhı yoğ idi
3. Bende idi saña ol bir daḥi şāhı yoğ idi
    Ḥaḳ bilür ğayrı yire varmağa rāhı¹⁸⁹ yoğ idi
4. Ceng ider geldi disen līk-sipāhı¹⁹⁰ yoğ idi
    Ḥançer urduğın¹⁹¹ anuñ cismine āhı yoğ idi

¹⁸¹ ḥaḳīḳat: ḥılāfet **M.**

¹⁸² ide: itdi **HD.**

¹⁸³ mürüvvet: meveddet **HD.**

¹⁸⁴ ağıladı bu çim ü: hāna ağıladı **M.**

¹⁸⁵ geldi: yine **HD.**

¹⁸⁶ diken: döken **M.**

¹⁸⁷ geçdükçe: geçdi **M.**

¹⁸⁸ ola: bula **HD.**

¹⁸⁹ rāhı: rayı **M.**

¹⁹⁰ līk-sipāhı: iki sipāhı **HD.**

5. Yoğ idi cürmi [bu] Sâmi dir İlâhi yoğ idi
Muştafa n'oldı kanı n'eyledüğ â pâdişehüm

24¹⁹²

Remel

Fe^ˆilātün / Fe^ˆilātün / Fe^ˆilātün / Fe^ˆilün

[MÜSEDDDES] MEDHÎ

I

1. Menem âşüfte vü sevdâ-zede bir zülf-i nigâr¹⁹³
2. Yakdı yandurdı meni âteş-i rûy-ı dildâr
3. Baña zulm oldu meded husrev-i ˆ âli-mikdâr
4. Dün gice şubha degin eyler idüm nâle vü zâr
5. Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-püş [u] siyeh-çerde nigâr
6. Dün yolum başdı menüm yağmaladı her neki var

II

1. Beğler ol hūnî bizüm¹⁹⁴ bağrumuzı hūn¹⁹⁵ itdi
2. Göz göre gözlerimiz yaşını Ceyhūn itdi
3. Neyled-ise bize ol kâmeti mevzūn itdi
4. Toğrusı bu hele her vech-ile meftūn itdi¹⁹⁶

[54a]

5. Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-püş [u] siyeh-çerde nigâr
6. Dün yolum başdı menüm yağmaladı her neki var

III

1. Hāne-i dil nazarun olmadı vîrân oldu
2. Şoyunup tekye-i gamda gönül ˆ üryān oldu
3. Görüp esrār-ı leb-i la^ˆlini hayrān oldu

¹⁹¹ urduğın: urduğ da **HD**.

¹⁹² Medhî D., Müs. 21 (5 bent), s.207.

¹⁹³ zülf-i nigâr: zülf ü ˆ izâr **D**.

¹⁹⁴ hūnî bizüm: hūn biri **M**.

¹⁹⁵ hūn: dūn **M**.

¹⁹⁶ itdi: oldu **M**.

4. ‘Aql u fikr ü dil ü cān cümlesi nālān oldu
5. Bir siyeh-çeşm [ü] siyeh-püş [u] siyeh-çerde nigār
6. Dün yolum başdı menüm yağmaladı her neki var

IV

1. Görinür cism-i direm¹⁹⁷ başuma çün kıdd-i nigār
2. Bir gümüş serv bitürmiş yine şahın-ı gül-zār
3. Pâyüñe yüz süre geldi¹⁹⁸ nitekim cüy-ı bahār
4. Ğarażum saña şikāyet degül ammā hūn-kār
5. Bir [siyeh-çeşm ü] siyeh-püş [u siyeh-çerde] nigār
6. Dün yolum [başdı menüm] yağmaladı [her neki] var

V

1. Kulı kurbānı olup ol şeh-i ‘ālī-şānuñ
2. Umaram mihrini dilden o meh-i tābānuñ
3. Elem ü hecr ü firāk-ile çıkarsa cānuñ
4. **Medhiya** nām-ı şerīfñ dime zinhār anuñ
5. Bir siyeh-çeşm ü siyeh-püş u siyeh-çerde nigār
6. Dün yolum başdı menüm yağmaladı her neki var

[54b]

25¹⁹⁹

Remel

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

[ĞAZEL-İ] LĀMİ‘ İ²⁰⁰

1. Şunda bir [bıkr kız oğlan] bulunur mı dellāl
Yanağı gül sözi şirīn dili şekker²⁰¹ lebi bal

¹⁹⁷ cism-i direm: çeşm-i derüm **D.**

¹⁹⁸ geldi: geldüm **D.**

¹⁹⁹ Lâmi‘î (Çelebi) D., G.295 (14 beyit), s.

²⁰⁰ Mecmuada bu şiir “ Taḥmīs-i Lāmi‘ ī ” başlığı ile kayıtlıdır.

²⁰¹ yanağı gül sözi şirīn dili şekker: dili sükker sözi şirīn yanağı **D.**

2. Beñi Hindū gözi cādū²⁰² aşı yā kirpügi ok
Zülf[i] ‘ anber nefesi müşk [ü] teni penbe-mişāl
3. Deheni oa-i mercān lebi la‘ l ü dişi dürr
Alnı ay u yüzi gün saçları şeb aşı hilāl
4. Sā‘ id ü sākı yoğun ince beli²⁰³ addi uzun
Harekāt u sekenātı amu pür-şīve vü āl
5. Ola burnı gibi her barmağı bir sīm elif
Tırrası Lāmī gibi saçı ola²⁰⁴ fitneye dāl
6. Yürüse²⁰⁵ fitne ola tırsa kıyāmet opara
Söylese sihr ide baksa omaya tende mecal
7. Gül gibi hār u hās almamış²⁰⁶ ola dāmenini
Gonce-veş dürcini açmamış ola dest-i hayāl
8. Ruı bāğını hayā her dem ide ar-ı ‘ arak
Gelse²⁰⁷ yüz şerm-[i]le bi lütf-[ı]la ya eylese āl
9. Çār-deh sāle ola hūsn-[i]le bedr-āy gibi
Arta dün gün boyı servi nitekim tāze²⁰⁸ nihāl
10. Eline yapışacak vecde gele ins ü melek
Göricek nūr-ı cemālin diyeler Celle Celāl²⁰⁹

---

²⁰² cādū: cāzū **D.**

²⁰³ beli: bili **D.**

²⁰⁴ tırrası Lāmī gibi saçı ola: kıla zülfı gibi pür-am saçını **D.**

²⁰⁵ yürüse: yürürse **D.**

²⁰⁶ almamış: ilmemiş **D.**

²⁰⁷ gelse: gülse **D.**

²⁰⁸ dün gün boyı servi nitekim tāze: günden güne serv-i addi mānend-i **D.**

²⁰⁹ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

[55a]

11. Lebi cā[nān]suz ide şöḥbeti ʿuṣṣāka ḥarām
Dilini depredicek eyleye biṇ siḥr-i helāl²¹⁰

12. Bādenüṅ ḳaynaya ḳanı lebinî yād idicek
Gūṣ iderse sözimi cūṣa gele āb-ı zülāl²¹¹

13. Ṭaleb it şehri²¹² yūri bul bu şıfatlu güzeli
Lāmiʿîʿ den ne bahā ister[i]seṅ gel berü al²¹³

26²¹⁴

Hezec

Mefāʿ ilün / Mefāʿ ilün / Mefāʿ ilün / Mefāʿ ilün

[ĠAZEL-İ NİYÂZÎ-İ MİŞRÎ]

1. Uyan ğafletden ey ğāfil seni aldamasun dünyā
Kimi aldar ise dünyā kıılır elbet anı²¹⁵ rüsvā

2. Ne şandun sen bu ğaddāra ki böyle cedd ile²¹⁶ sevdun
Nice senün gibileri kıılupdur mekr ile²¹⁷ yağmā

3. İrişdi Hāḳ Resülünden cevābı ʿāleme taḥḳīḳ
Velî nidem eşer kıılmaz saṅa bu āyet-i kübrā²¹⁸

4. Bu ne dîn ü ne medhdendir ki işitmezsin aḥbārı
Dutarsın ḳavl-i şeyṭanı henüz göstermedin ṭuğrā²¹⁹

²¹⁰ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²¹¹ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²¹² şehri: dehri **D.**

²¹³ Bu beyit dîvânda 11. beyittir.

²¹⁴ Niyâzî-i Mısrî D., G.8 (7 beyit), s. 12-13.

²¹⁵ kimi aldar ise dünyā kıılır elbet anı: yakanı al elinden kim seni sonra kılar **D.**

²¹⁶ cedd ile: böyle ānı **D.**

²¹⁷ nice senün gibileri kıılupdur mekr ile: ānı her kim ki sevditse dinini eyledi **D.**

²¹⁸ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

5. Bu dehr-i pîre-zen gör kim sen anı ma' şük idersin
Neden görindi bu ahsen senün gözlerine ra' nâ²²⁰

6. Bu zâhir gözni örtüp nazar-ı bātından ir gür kim
Sağa keşf ola bir ma' nâ degülse bātınun a' mā²²¹

[55b]

7. Bu ' ucb u kibr u küstâhı be-gāyet hadden aşırduñ
Vücüdün peşşeden hergiz görünmez göziñe ' anķā²²²

8. Eger var ise idrākun yūri kes dilini halkdan
Sağa düşmen yiter nefsün idinme ' ālemi a' dā²²³

9. Sağasın etdügün zulmi kimesne kimseye itmez
Ta' addī çünkü sendendür nedür bu gayrıdan şekvā²²⁴

10. Na' imī cennetün hāzır müheyyalıkla meylün yok
Hemān dünyāyı kılmışsın hımār-ı nefsüne mer' ā²²⁵

11. Eger zikrū eger Kurān idersen dil-ile tekrār
Velī ma' nīde ' āķılseñ nitekim mantık-ı bey' ā²²⁶

12. Aduñ zāhid işün fāsīd [ü] ' ucb sālūs [u] aħmaķsın
Harām aģusını yirseñ nitekim sükkeri helvā²²⁷

13. Eger bir cīfe işitseñ idersen çāpük-ü çalāk
İbādet-bābına gelseñ dutar endāmını hummā²²⁸

²¹⁹ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²⁰ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²¹ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²² Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²³ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²⁴ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²⁵ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²⁶ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²⁷ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

²²⁸ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

14. ‘ Aceb bu cürm-i ‘ işyānı niye mağrūr olup aldun
Eger inkār idem dirseñ saña şāyed yiter a‘ zā²²⁹

15. Vücūdun şehrini ıldun mülevveş şek ü şüpheyle
Anun taṭḥīrine sa‘ y it ululardan ıl istid‘ ā²³⁰

16. Saña şan‘ at olupdur kim [asīler] ‘ aybını şaymak
Gör aḥī kendü ‘ aybını idebilürsen iḥsā²³¹

[56a]

17. Senün bu āḥiret fikri anuñçün ‘ ayşına gelmez
Ki dünyā zīnetin ıldun göñülde maḳşad-ı aḳşā²³²

18. Ne deñlü çoğ-ısa cürmün ümīdün kesme raḥmetden
Şefa‘ at ister iseñ dūt şerī‘ at şāhını melcā’²³³

19. Ḥabībidür Ḥudānun bil ki oldur zübde-i kevneyn
Hem urbī vaşfı-durur āb-ı avseyn ev ednā²³⁴

20. Anun evlād a’line yüzünı ḥāk-i rāh eyle
Kim anlardan iriserdür bu ḥalkā re’fet-i ‘ uzma²³⁵

21. Ḥuşūşā evvelīn bārī ki ol Şiddīḳ-i Ekberdür
Nebīden sonra ol ıldı bu şer‘ ün āyetin i‘ lā²³⁶

22. İkinci yāri ‘ Ömerdür şerī‘ at taḥtına geçdi
Resülün şer’ini tıtdı aluben eline tuğrā²³⁷

²²⁹ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³⁰ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³¹ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³² Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³³ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³⁴ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³⁵ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³⁶ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

²³⁷ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

23. Üçüncü yâri ‘ Osmāndur ki Zi’n-nūr[eyn] idi el-ḥaḳḳ
Ki cem‘ ide bu Qur’ānı düzüp terbiyyetin garrā²³⁸

24. ‘ Alī’nün heybeti vasfın ki hergiz bu cihān içre
Ne diller vasf idebildi ne ḥod kıldı kalem i‘ lā²³⁹

25. Güneh-kārā günāhından utanmaz daḥı söylersin
Dilün dut bî-ḥayā olma ne ḥaddündür senün ifşā²⁴⁰

26. Şerḥ iderdüm sözümi takrîr olunmaz n’eyleyüm
Ḥāmenün yanar dili taḥrîr olunmaz n’eyleyüm²⁴¹

[56b]

27²⁴²

Remel

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

TERCİ‘-İ BEND-İ ‘ ASKERİ RAḤMETULLĀHİ ALEYH

I

1. Kişver-i ḥüsnün bugün sulṭānısın iy şāh sen
2. Sende ḥatm olmuş güzellik²⁴³ sendedür vech-i ḥasen
3. Leblerün mül ruhların gül ‘ arızun berg-i semen
4. Bende oldum kāmēt-i şimşādına āzād iken
5. Gülşen-i ‘ ālem görünür gözime²⁴⁴ sensiz diken
6. ‘ Ār idüp ben ‘ aşık-ı dîdārdan kaçmak neden
7. Nev-civānsın sūz-ı āhımdan şakın iy sîm-ten
8. Baş açık abdālınam iy ḥusrev-i²⁴⁵ şîrîn-dehen
9. Ya irem vaşluḡa ya serden geçem çün Kūh-ken

²³⁸ Bu beyit dîvānda yer almamaktadır.

²³⁹ Bu beyit dîvānda yer almamaktadır.

²⁴⁰ Bu beyit dîvānda yer almamaktadır.

²⁴¹ Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁴² ‘ Askerî Dîvânı’nda bu şiir yer almamaktadır. (Bkz. Kaynakça) YL2, Terc. 339 (5bent), s.265-267.

²⁴³ güzellik: melāḥat YL2.

²⁴⁴ gözime: ‘ aynuma YL2.

²⁴⁵ iy ḥusrev-i: kuyunḡa iy YL2.

10. Gerçi kapuñdan beni dūr itdi çerh-i pīre-zen
11. Tālīb olsam bulmayam²⁴⁶ mı sen melek-ruḥsār[ı]²⁴⁷ men
12. Bu meşeldür Teñrisin bulur nigārā isteyen

II

1. Cām-ı ‘aşkuñ nūş idelden bāde-i ḥamrā gibi
2. Başuma çıkdı firākuñ āteş-i şahbā gibi
3. Cānı medhūş iyledi zūlfūñ ser-i sevdā gibi
4. Çāk çāk oldı derūnum dāmen-i şahrā gibi
5. Çeşm-i giryānumdan eşküm mevc urur deryā gibi
6. Gülşen-i kūyuñ tolanup bülbül-i gūyā gibi
7. Gögin olsa²⁴⁸ menzilūñ mihr-i cihān-ārā gibi
8. Kūh-ı Kāf ise mekānuñ iy perī ‘Ankā gibi

[57a]

9. Cüst ü cūyuñda yilüp bād-ı cihān-peymā²⁴⁹ gibi
10. Gice gündüz kūyuñı²⁵⁰ geşt eyleyüp şeydā gibi
11. Tālīb olsam [bulmayam mı]²⁵¹ sen [melek]-ruḥsār[ı]²⁵² men
12. Bu meşeldür [Teñrisin] bulur [nigārā] isteyen

III

1. Her kaçan olsañ semend-i nāza iy meh-rū süvār
2. Dir gören devr-i kamerde fitne oldı āşikār
3. ‘Āleme envār²⁵³ göndermiş seni Perverd-gār
4. Çihre-i zībāyı gördi²⁵⁴ oldı ‘aqlı²⁵⁵ bī-қarār
5. Vaşlını cān u göñülden ārzū itsem²⁵⁶ ne var
6. Gerçi kim sen benden iy mihr ü nigārum kıldı²⁵⁷ ‘ār

²⁴⁶ bulmayam: bulamam YL2.

²⁴⁷ sen melek-ruḥsār[ı]: büt-i ra’nāyı YL2.

²⁴⁸ gögin olsa: gökde olsa YL2.

²⁴⁹ bād-ı cihān-peymā: Mecnūn-ı bī-pervā YL2.

²⁵⁰ kūyuñı: kapuñı YL2.

²⁵¹ [bulmayam mı]: bulamam mı YL2.

²⁵² [melek]-ruḥsār[ı]: büt-i ra’nāyı YL2.

²⁵³ envār: āşūb YL2.

²⁵⁴ zībāyı gördi: zībāñı gördüm YL2.

²⁵⁵ oldı ‘aqlı: ‘aqlum oldı YL2.

²⁵⁶ itsem: kılsam YL2.

²⁵⁷ kim sen benden iy mihr ü nigārum kıldı: sen benden kaçup iy ḥabībüm kıldun YL2.

7. Ben melāmet olmağı kıldum senünçün ihtiyār
8. Pāymāluñ olmuşam tā şer olunca pāy-dār
9. İntizārum vaşluña tā el virünce rūzgār
10. Baş açık yalıñ ayak kūyuñ gezüp leyl ü nehār
11. Tālīb [olsam bulmayam mı]²⁵⁸ sen [büt-i] ra' nāyı men
12. Bu meşeldür [Teñrisin] bulur [nigārā] isteyen

IV

1. Rāstī bu şīve-i reftār ile iy dil-nevāz²⁵⁹
2. Bitmedi kıddün gibi gülşende²⁶⁰ serv-i ser-firāz
3. Sen güzellerden melāḥat birle bulduñ imtiyāz
4. Serv²⁶¹ ḥaqqı kıbledür rüyūñ²⁶² ser-i kūyuñ Hicāz

[57b]

5. Ko ayağıña şafā birle yüz ursun ehl-i rāz
6. Ka' bededirler benüm kıblem kabūl olur²⁶³ namaz
7. İtme kânūn-ı cefā itme²⁶⁴ yüzüm rengini rāz²⁶⁵
8. Ğamda 'uşşākı taḥayyür²⁶⁶ eyle iy şeh itme nāz
9. ' Āşık-ı şādık olanlardan gerekmez ihtirāz
10. Umarum vaşluñ nasīb ide Hudā-yı kār-sāz
11. Tālīb [olsam bulmayam mı]²⁶⁷ sen [melek]-ruḥsār[ı]²⁶⁸ men
12. Bu meşeldür [Teñrisin] bulur [nigārā] isteyen

V

1. İy dirīgā bendesinden yüz çevürdi ol ḥabīb
2. Yāri benden gör ne lu' b-ile cüdā eyler raḥīb
3. ' Aşқа dermān yok²⁶⁹ mıdur diyü su'āl itdüm ṭabīb

²⁵⁸ bulmayam: bulamam YL2.

²⁵⁹ dil-nevāz: dil-nüvāz YL2.

²⁶⁰ kıddün gibi gülşende: gülşende kıddün gibi YL2.

²⁶¹ serv: mürde YL2.

²⁶² rüyūñ: vechūñ YL2.

²⁶³ benüm kıblem kabūl olur: kabūl olur benüm rūḥum YL2.

²⁶⁴ itme: kıılma YL2.

²⁶⁵ rāz: sāz YL2.

²⁶⁶ taḥayyür: muḥayyer YL2.

²⁶⁷ bulmayam: bulamam YL2.

²⁶⁸ [melek]-ruḥsār[ı]: büt-i ra' nāyı YL2.

4. Didi kim şabr u sefer ‘ aşka devādur iy qarīb
5. Şabra tākāt yok çeker boynuma takup ‘ aşk ipin²⁷⁰
6. İrdi cānānum diyarından meşām-ı cāna tīb
7. Raḥm iderdi derdümü ‘ arz eylesem²⁷¹ ehl-i şalīb
8. Bendü pend-ile baḡa dermān yoğmı²⁷² iy edīb
9. ‘ **Askerī** ‘ aşk ehline Bağdād olur dirler qarīb
10. ‘ Azm-i rāh it vaşl-ı dilberden ger istersen naşīb
11. Tālīb [olsam bulmayam mı]²⁷³ sen [büt-i] ra‘ nāyı men
12. Bu meşeldür [Teñrisin] bulur [nigārā] isteyen

[58a]

28²⁷⁴

Recez

Müstef^c ilātün Müstef^c ilātün

TERCİ‘-İ BEND-İ YAHYÂ RAḤMETULLÂH ALEYH

I

1. Şāfī-dil olan mānend- i deryā
2. Görür cihānı kendüde peydā
3. Gözi açuqlar seyyāre gibi
4. Seyrinde ‘ arşı eyler temāşā
5. Dünyāyı görür alçaqdan alçaq
6. ‘ Arş-ı berīni a‘ lādan a‘ lā
7. Ḥaḡ cānībīnden olur muḥaḡḡaḡ
8. İ‘ lām-ı ‘ ilm ü ta‘ līm-i taḡvā
9. Taḡa taḡılur taḡi vü bāḡi
10. Tīḡı uzanur gün gibi zīrā
11. ‘ Ayn-ı ma‘ āsi kör olmayınca

²⁶⁹ yok: var **YL2.**

²⁷⁰ ‘ aşk ipin: ‘ ışk ip **YL2.**

²⁷¹ derdümü ‘ arz eylesem: ḡalūme bilse benüm **YL2.**

²⁷² yoğmı²⁷²: olınmaz **YL2.**

²⁷³ bulmayam: bulamam **YL2.**

²⁷⁴ Yahyâ Beg D., Terc.1 (5 bent), s.135-138.

12. Bunun gibiler olmaz hüveydā
13. Cumhūr-ı bâtil varmaz namāza
14. Dīvān-ı Hâkdur zîrā muşallā
15. Merdūd-ı Hâkkı maḳşūd idinme
16. Dünyâyı sevme lâ-ḫayre fihā
17. Menfūrum oldu hālī olanlar
18. Cān u göñülden didüm hemānā
19. Estağfiru'llāh tübtü ilā' ilah
20. Enheytü ḳalbī ' an mā-sivā 'llāh

[58b]

II

1. Dergāh-ı Hâḳda yerlerle gökler
2. Deryāya düşmiş bir kāha beñzer
3. ' Ālī geçinme serv-i bülendi
4. Her bād-ı şarşar öñürdi şarşar
5. Alçağı elden ḳoma ki doymaz²⁷⁵
6. Tūfān-ı Nūḫda²⁷⁶ deryāda gevher
7. Eyvāy eger ki[m] fülk-i vücuda
8. Lām-ı felāket olursa lenger
9. Her nā-sezāya ālūde itmez
10. Merd-ī mürīdi rāy-ı muṭahhar
11. Büyüklenendür ednādan ednā
12. Allāhu a' lem Allāhu ekber
13. Ḳudret elinüñ ḫaṭṭıdır ādem
14. Tōğrı yola git mānend-i mıṣṭar
15. Cānum gözine olmazdı ḫāyil
16. Ne dār-ı Dārā ne ḳaşr-ı Ḳayşer
17. Maḳbūl-i ḫaṣret olam dir iseñ
18. Ḳıl dil diliyle bu beyti ezber

²⁷⁵ doymaz: görmez D.

²⁷⁶ Nūḫda: Nūḫı D.

19. Estağfıru'llāh tübtü ilā' llah
20. Enheytü qalbi ' an mā-sivā 'llāh

[59a]

III

1. Halk arasında yel gibi yeldüm
2. Mevlāyı²⁷⁷ buldum kendümi bildüm
3. Görünmeyenler başa göründi
4. Gönlüm gözinüj pasını sildüm
5. Hayretde qaldum lā-ya' qıl oldum
6. Gūyā ki öldüm tekrar²⁷⁸ dirildüm
7. Dīdüm²⁷⁹ çerāğın çekdüm hevādan
8. Yārenlerümden bir bir kesildüm
9. Şahbāyı dökdüm²⁸⁰ tesbīhin²⁸¹ aldum
10. Hayrānlıgumdan el-ān ayıldum²⁸²
11. Köhne bināyam pīr-i dü-tāyam
12. Haq cānibine togru egildüm
13. El-ḥamdüli 'llāh qāl oldı qalbüm
14. ' Aşq ateşine²⁸³ yandum yakıldum
15. Bilmezlik itdüm bundan öñürdi
16. Dīvāne gibi yolum yañıldum
17. Ehl-i günāha qarışmaz oldum
18. Şeytānlarımı āvāre kıldum
19. Estağfıru'llāh tübtü ilā' llah
20. Enheytü qalbi ' an mā-sivā 'llāh

²⁷⁷ mevlāyı: mevlāmı D.

²⁷⁸ tekrar: girü D.

²⁷⁹ dīdüm: dīnüm D.

²⁸⁰ dökdüm: deldüm D.

²⁸¹ tesbīhin: tesbīhe D.

²⁸² ayıldum: iyeldüm D.

²⁸³ ateşine: ateşinde D.

[59b]

IV

1. Eller zebūnı manşıb esîri
2. Ehl-i hevānuḡ hengāme-gîri
3. Ma‘ nî yüzinden²⁸⁴ şāh-ı cihānuḡ
4. Tābūtı ile birdür serîri
5. Dervîş olanuḡ mülk-i beḡāda²⁸⁵
6. Mirḡāt-i rif‘ at olur ḡaşîri
7. Tārîk-i ḡamda ḡalur erāzil
8. Zîrā ki olmaz rāy-ı münîri
9. Rāh-ı beḡāda²⁸⁶ yoldaşuḡ olmaz
10. Ḳorsun²⁸⁷ gidersin māl-i keşîri
11. Ḳabrinde tenhā ḡorlar giderler
12. Cem‘ iyyet ıssı şāh-ı kebîri
13. Deryāya döndi şāf oldı ḡalbüm
14. Gösterdi ḡalka mā-fi ‘ż-żamîri
15. **Yahyā** berü²⁸⁸ gel aç ḡuş-ı hūşı
16. Diḡle ne söyler ḡāmem şarîri
17. Estaḡfiru’llāh tübtü ilā’ llah
18. Enheytü ḡalbî ‘ an mā-sivā ’llāh

[60a]

V

1. El-‘ aşḡu ḡālî ve ‘ş-şevḡu bâlî
2. El-Ḥaḡḡu ‘ālî a‘ e’l-e‘ālî
3. ‘ Ayn-ı ‘ aẓîzüḡ ḡible-nümādur
4. Ey ehl-i ḡālūḡ ferḡuḡde-fālî
5. Ḳıl ḡāmetüḡi serv-i muşallî
6. Saḡa baş eḡsün Sidre nihālî
7. Kendüḡi itme Ḳārūna hem-tā²⁸⁹

²⁸⁴ yüzinden: yüzinde **D.**

²⁸⁵ beḡada: baḡāda **D.**

²⁸⁶ beḡada: baḡāda **D.**

²⁸⁷ ḡorsun: ḡorsın **D.**

²⁸⁸ berü: beri **D.**

8. ‘Aynuṇa alma māl ü menālî
9. Koynuṇa koyma mânend-i hâle
10. Şems ü kamerden ol bârî ḥalî
11. El şunma hergiz hem-çü şurâḥî
12. Her cām-ı Cemdür bir seg sıfâlî
13. Dil gülşeninde ḥâr-ı belâdur
14. Bir şenligün kim ola zevâlî²⁹⁰
15. Her hūk-ḥūya²⁹¹ pend itmek olmaz
16. Gūş-ı ḥımāra taḫma le’ālî
17. Ehl-i sülûkuṇ bāl ü peridür
18. Bu ḫavl-i hādî bu beyt-i ‘ālî
19. Estağfiru’llāh tübtü ilā’ llah
20. Enheytü ḫalbî ‘an mā-sivā ’llāh

29²⁹²

Hezec

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Fe‘ülün

[‘İŞRET-NĀME-İ REVĀNÎ]

1. İlāhi bezm-i cānı gülşen eyle
Maḥabbet şem‘i ile rūşen eyle

[60b]

2. Şarāb-ı ‘aşḫ olsun anda bāde
K’olavuz ‘ayş u ‘işretle şafāda

3. O meydür cān gözinün tūtiyāsı
O mey[den]dür sa‘ādet kīmiyāsı

²⁸⁹ hem-tā: ümmet **D.**

²⁹⁰ zevālî: melālî **D.**

²⁹¹ hūk-ḥūya: hōk-ḥūya **D.**

²⁹² RÎ, Mes.1b,2a,2b,3a (938 beyit), s.94-97.

4. Aña dil-teşne olmuş ins-[i]le cān
Anuñ bir kaçresidür²⁹³ āb-ı hayvān
5. Anı nūş iden olmaz hiç fānī
Kim andandur hayāt-ı cāvidānī
6. Velāyet²⁹⁴ kesb ider zıkr ile zākir
Hidāyet²⁹⁵ nūrı andan oldu zāhir
7. Anuñ māhiyyetünde ‘aқllar²⁹⁶ çāk
Anuñ keyfiyyetin fehm itmez idrak
8. Nice cān virmeye ‘aşkında²⁹⁷ ādem
Degermiş bir demīne iki ‘ālem
9. Bu ne meydür kim²⁹⁸ olmuş selsebīl ol
Tarīk-i cennete olur delīl ol
10. Yaraşur sāķī olursa melekler
Kim aña bāde olmuş havz-ı kevşer
11. Anuñ şevķiyle urur çerh-i eflāk²⁹⁹
Anuñ zevķiyle mest olur yatūr³⁰⁰ hāk

[61a]

12. O meyden içmeseydi cām-ı mesrūr
Ene’l-Haққ sırrını açmazdı Manşūr

²⁹³ kaçresidür: turrāsıdur **M.**

²⁹⁴ velayet: vilāyet **Rİ.**

²⁹⁵ hidāyet: bidāyet **Rİ.**

²⁹⁶ māhiyyetünde ‘aқllar: māhiyyetindendür ‘aқl **Rİ.**

²⁹⁷ ‘aşkında: ‘ışkından **Rİ.**

²⁹⁸ kim: ki **Rİ.**

²⁹⁹ şevķiyle urur çerh-i eflāk: şevķile urur çarh eflāk **Rİ.**

³⁰⁰ zevķiyle mest olur: zevķile mest olup **Rİ.**

13. O meyden mest [ü] şeydā oldu bülbül
O meyden ırkāsın³⁰¹ çāk eyledi gül

14. Anuñ bir cür‘ asından bitdi lāle
Ki almışdur ele la‘ lin piyāle

15. Anuñ bŷıyyla nergis oldu ser-mest
Çenār ol ııdmete ır dest ber-dest

16. Güneş ol meclisün peymānesidür
O bezmün nüh-felek ıumhānesidür

17. Kamer sımın yatuk aña şafağ-mül
O meclisde şüreyyā deste-i gül

18. O bezme māh-ı nev çeng olsa kābil
Felek defdür kevākibdür celācil

19. Çün ola buncılāyın şoĥbet-i hāş
Yaraşur anda zühre olsa³⁰² rakķaş

20. O meyden mest olanlar didi yā hū
N’ola ‘ ayyūķa çıkısa na‘ ra-i hū

21. O meyden sen irişdür cāna rāĥat
Bizi mest itmeye tā cām-ı ġaflet

[61b]

22. Ki taşlara çalam cām-ı vücūdı
Şürāĥı-veş idem dā’im vücūdı³⁰³

³⁰¹ ırkāsın: yaķasın **Rİ.**

³⁰² anda zühre olsa: zühre anda ola **Rİ.**

³⁰³ vücūdı: sücūdı **Rİ.**

23. Hudāyā baḡa çün nuṭḡ³⁰⁴ itdün in‘ām
Sözümde eyleme ḡalk içre bed-nām

24. Şarāb-ı ḡum gibi kılsun sözüm cūş
Ki ‘ālem ḡalkı andan ola ser-ḡoş

25. Sözüm cāmını sen eyle muşaffā
Ki dillerde keder ḡalmaya³⁰⁵ aşlā

26. Çü cām-ı naḡma dökdüm bāde-i sāf
İçenlere İlāhī sen vir inşāf

27. Bu söz meyḡānesinün bāde-nūşı
Bu ḡalvethānenün ḡırḡa-fürüşı

28. Girībān pāre pāre cāme şad-çāk
Hevā yolında düşmüş mest ü nā-pāk³⁰⁶

29. Vefā cāmından olmış mest [ü] ser-ḡoş
Maḡabbet bezmi içinde sebū-keş

30. Şafā ḡumḡānesinün bir gedāsı
Revānī ya‘ nī ‘ālem-i bī-nevāsı³⁰⁷

31. Şarāb-ı ‘aşḡdan mest eyle anı
Ki bilmeye zemīn ü āsumānı³⁰⁸

[62a]

32. Elinden düşmeye tā cām-ı tevḡīd
Ḳoma bezminde anuṭ nuḡl-i taḡlīd³⁰⁹

³⁰⁴ nuṭḡ: luṭf **Rİ.**

³⁰⁵ ḡalmaya: komaya **Rİ.**

³⁰⁶ mest ü nā-pāk: mest-i bi-bāk **Rİ.**

³⁰⁷ Bu beyit eserde 31. beyittir.

³⁰⁸ Bu beyit eserde 32. beyittir.

³⁰⁹ Bu beyit eserde 33. beyittir.

1. Gün gibi gözden dolandı yine cānānum meded
Zulmete girdi dirîğā mäh-ı tībānum meded

2. Yeri gögi ' arş-u kürsî dutdı efgānum meded
Gitdi vîrān oldu gönlüm kişver-i cānum meded

3. Gözüme karşı alup kaldı kara yirde hemān
Gitdi vîrān oldu gönlüm kişver-i cānum meded

4. Xanı ol alnı kamer zülf[i] güzel ebr-i siyāh
Xanı ol yüzi güneş dilberler içre pādîşāh

5. Nice kıyduñ kara yire şalduñ anı ya ilāh
Gitdi vîrān oldu gönlüm kişver-i cānum meded

6. Xanı ol göz xanı ol kaş xanı ol lāle-' izār
Xanı ol ağızı şadef dendānı dürr-i şāhvār

7. Xanı ol gerdānı genc üzre olan tārūmār
Gitdi vîrān oldu gönlüm kişver-i cānum meded

8. Xanı ol ' aklı kāmīl xanı ol şîrîn-zebān
Xanı ol hüsine beñzer hulkı gökçek mû-miyān

[62b]

9. Bunları yād eyleyüp ağla[ma] ey dil her zamān
Gitdi vîrān oldu gönlüm kişver-i cānum meded

³¹⁰ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

10. anı ol add[i] ıyāmet anı ol ızzet edeb
anı ol zev ü şafālar anı ol ayş u arab

11. Niye virdūn idi ūnkim girū alduŋ ey celeb
Gitdi vīrān oldu gōŋlūm işver-i cānum meded

12. anı ol mūnis olup cāndan yaŋa yār olduĝı
Ya anı ol aĝzı gonce yūzi gūlzār olduĝı

13. arşusunda ya anı dil būlbūl-i zār olduĝı
Gitdi [vīrān oldu] gōŋlūm [işver-i] cānum meded

14. anı ol gözden şaķınuĝum gözi sīmīn-beden
anı ol gūl-berge beŋzer geydüĝi ol pīrehen

15. Ten ara yir oldu gōŋlek yirine geydi kefen
Gitdi [vīrān oldu] gōŋlūm [işver-i] cānum meded

16. anı ol ruĥlar ki dā'im beŋzer idi ter gūle
Ya anı ol dil ki dā'im a'n iderdi būlbūle

17. anı ol zūlf ki deĝerdi her ılı biŋ sūnbūle
Gitdi [vīrān oldu] gōŋlūm [işver-i] cānum meded

18. Virmez iken bir ılın biŋ bu cihānuŋ mālına
Rāyegān gitdi meded düşdi ecel engāline

[63a]

19. Anı görüp mūr [u] mār uşdı lebinüñ bālına
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

20. Ger yaşarsam ھاşr olunca aña beñzer bulmazam
Kendü ādem yüzi cennet la‘l[i] kevşer bulmazam

21. Dünyede ancılayın bir dağı dilber bulmazam
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

22. Çün gören işiden ağlar neyler ola ānesı
Hāk olup ğurbetde ƣaldı gün gibi bir dānesi

23. Ne ağulu zehr imiş yā Rab ecel peymānesi
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

24. Ey felek ƣatı degül şoldurma gel verd-i terüm
Diyü gördüm yirine ben vireyin cān u tenüm

25. Biñ sözümi bir pula almadı aldı dilberüm
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

26. Getürüp evvel güzeller içre sulţān eyledi
Bunlara hūkm ile şāh oldı bu fermān eyledi

27. Şonra bilmem n'eyledi hāk-[i]le yeksān eyledi
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

28. Hüsine şimdengirü nās u melek tayanmasun
Bu yalancı dünyede nice durum hālanmasun

[63b]

29. Biñ maḥabbet gösterürse birine inanmasun
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

30. Şabr it ey dil bir gülün şoldurdısa bād-ı fenā
Günde biñ kez ağlamağdan yegdür aña bir du'ā

31. Nūr-ı Aḥmed ḥaqqı yā Rabb yarlığa yā Rabbenā
Gitdi [vīrān oldı] göñlüm [kişver-i] cānum meded

32. Cān virürken bir nefesde didi baña bir kelām
Sevmez idüm senden ayrılmağa cānā şubḥ u şām

33. Dünyede şimdengirü dirlük ḥarām oldı ḥarām
Gitdi vīrān oldı göñlüm kişver-i cānum meded

31³¹¹

Remel

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

[MÜSEDES-İ] 'ULVİ³¹²

I

1. Raḥm kıl³¹³ hālūme ey kişver-i ḥüsnün şāhı

2. Gāh³¹⁴ cevır eyler iseñ bārī esirge gāhı

³¹¹ 'Ulvı D., Müs. 24 (6 bent), s.165-166.

³¹² Mecmuada bu şiir “ Taḥmīs-i 'Ulvı ” başlığı ile kayıtlıdır.

³¹³ raḥm kıl: kıl nazar D.

3. İrmesün çerhe dilersen bu ğarībün āhı
4. oma tenhāda vü fırkatde dil-i gümrahı³¹⁵
5. Bezme gel bu gice ey ālem-i hūsnün māhı
6. Yosa yirden göge dek incinürüz vallahi

II³¹⁶

1. Zulmet u fırkate³¹⁷ alma dil-i nālānımuza
2. Her dem irgürme meded göklere³¹⁸ efgānımuza
3. Meramet itmez³¹⁹ ise bārı gel al cānımuza
4.  Arz-ı hūsn it görelüm em -i eb-istānımuza

[64a]

III

1. Göz yaın bezm-i maabbette arāb eyleyelüm
2. Nāle vü āhı o meclisde rebāb eyleyelüm
3. Mey-i la lūnle dil[i] mest ü arāb eyleyelüm
4. Cigeri āte-i asretle³²⁰ kebāb eyleyelüm ³²¹
5. Bezme gel [bu gice] ey ālem-i [hūsnün] āhı
6. Yosa [yirden] göge dek [incinürüz] vallāhi

IV

1. eb-i amda u kadar³²² derd-ile āh eylemiüz
2. Yirleri gökleri dūd ile siyāh³²³ eylemiüz
3. Geri cān nadini yolında tebāh eylemiüz
4. Naaru yo bize bilsek ne günāh eylemiüz

³¹⁴ gāh: gāhı D.

³¹⁵ Dıvānda 3. ve 4. mısraların yerleri terstir.

³¹⁶ II.bendın 5. ve 6. mısraları eksiktir.

³¹⁷ zulmet u fırkate: zulmet-i fırkate D.

³¹⁸ göklere: görmege M.

³¹⁹ itmez: kılmaz D.

³²⁰ asretle: evin ile D.

³²¹ Dıvānda 3. ve 4. mısraların yerleri terstir.

³²² u kadar: evdür D.

³²³ dūd ile siyāh: hep dūd-ı siyāh D.

4. Şaḥne-i devrān n'ola çekse çevürse dem-be-dem
İki kınludur aḳılmış bāde-i nāb u kebāb

5. **Bākīye** senden ferāḡat virdi ey gerdūn-ı dūn³³⁴
Südde-i devlet -me 'āb-ı pādişāh-ı kām-yāb

33³³⁵

Remel

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

GAZEL-İ BAKİ

1. Gül yüzün vaşında bülbül kılsa elḥānı dürüst
Bāḡda bir goncanuḡ qalmaz girībānı dürüst

2. Dil-beruḡ 'ahdi bütün ammā vefāsı süst olur
'Āşıkuḡ gönli şikeste 'ahd ü peymānı dürüst

3. Cevşen-i pūlād-ı çarḫı çāk çāk itdi veli³³⁶
Āh-ı āteş-bārumuḡ şemşir-i bürrānı dürüst

4. Āteş-i sūz-ı firāḡuḡ bir harāret virdi kim
Nūş ider bir demde dil deryā-yı 'Ummānı dürüst

5. **Bākiyā** fennüñde tutmaz kimse noḡşānuḡ senüḡ
Ḥamdü li' llāh ṭab' mevzūn 'aḳl mizānı dürüst

³³⁴ dūn: kān **M.**

³³⁵ Bākî D., G.22 (6 beyit), s. 114-115.

³³⁶ itdi veli: itdüm daḡı **D.**

[65a]

34³³⁷

Hezec

Mefā' ilün / Mefā' ilün / Mefā' ilün / Mefā' ilün

ĞAZEL-İ HAYÂLÎ

1. Nigarâ bezm-i hüsniñde dil-i divānemiz³³⁸ kaldı
Cemālūñ şem' ine yakmış perin³³⁹ pervānemiz kaldı
2. Ğaribiñdür ānı hōş tut³⁴⁰ efendi işte biz gittik
Gönül dirler ser-i kūyunda bir divānemiz kaldı
3. Yürek kan oldu hicrāndan vücūdum çekti el cāndan
Fedā oldu yoluña cümlesi zīrā nemiz kaldı
4. Başımdan ' aql ise gitdi gönül³⁴¹ ile cān revān oldu
Ten-i bī-i' tibāra adlı kuru³⁴² vīrānemiz kaldı
5. **Hayālî** devlet-i bī-i' tibāra bakmadın gitdün
Bize bestir bu kim dillerde bir efsānemiz kaldı

³³⁷ Hayâlî D., G.631 (5 beyit), s. 308.

³³⁸ dil-i divānemiz: dil-i mestānemiz **D.**

³³⁹ cemālūñ şem' ine yakmış perin: perin yakmış cemalin şem' ine **D.**

³⁴⁰ garibiñdür ānı hōş tut: ānı hōş tut garibindir **D.**

³⁴¹ gönül: dil **D.**

³⁴² adlı kuru vīrānemiz: bakmadan gitdün dil-i vīrānemiz **M.**

35³⁴³

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

ĞAZEL-İ EMRİ

1. Bir felekdür eşk-i çeşmüm içre gūyā³⁴⁴ her ḥabāb
Anda ey meh ' aks-i ruḥsāruḡ münīr-i³⁴⁵ āfītāb
2. Perde-i çeşmüm ḥayālün şāhınuḡ otağıdur
Kim aḡa her yaḡedan³⁴⁶ kirpiklerüm³⁴⁷ çekmiş³⁴⁸ tınāb
3. Hāle olmaz dirler [i]di mihr-i ' ālem-tābda
Yā nedür devr-i ruḡuḡda bu ḡaṡt-ı müşgīn-nikāb
4. Tutdı eṡrāfına anuḡ ḡārdan ḡavlı müjem
Tā şeb-i ḡamda ḡarīm-i dīdeme girmeye ḡ'āb
5. Şāh-ı ḡamdur **Emrī** dīvār-ı ḡiṡār-ı çarḡda
ṡöp-ı āhı ṡoḡınup ḡaldı³⁴⁹ degüldür āfītāb

[65b]

36³⁵⁰

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

ĞAZEL-İ ZĀTİ

1. Kāşkī göstermeyeydi baḡa Allāhum seni
Cānı yok bir mürdeyem görmezsem ey māḡ[um] seni

³⁴³ Emrī D., G.38 (5 Beyit), s. 54-55.

³⁴⁴ içre gūyā: üzre her **D.**

³⁴⁵ ruḥsāruḡ münīr-i: münīrūḡ ruḡşār-ı **D.**

³⁴⁶ yaḡedan: yaḡadan **D.**

³⁴⁷ kirpiklerüm: müjgānlarum **D.**

³⁴⁸ çekmiş: çekdi **D.**

³⁴⁹ ṡoḡınup ḡaldı: taşı kılmışdur **M.**

³⁵⁰ Zātī D., G. 1696 (5 beyit), s.442.

2. Cānumı Hâk yolında³⁵¹ kırbān iderdüm ‘ışk-ile
Hâk Ta‘ālā bir kıdem ideydi hem-rāhum seni

3. Ey felek yap yap göñül kışrın yıkub seyr³⁵² eyleme
Yıldırım urmış bināya döndürür ahum seni

4. Kınde yalıñ yüzlü görseñ mūm olursın yanmağa³⁵³
Ey göñül yakduñ beni sen yaksun Allāh’ um seni

5. Bürc-i dilde[n] mihrüñi **Zātī** diler kim dūr ide
Şevkı artar gördigince yine [ey] māhum seni

37³⁵⁴

Hezec

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

ĞAZEL-İ ZĀTĪ

1. Ğarībem ğurbete düşdüm göñül āvāre yārum yok
Benüm ah itdigüm ‘ayb eylemeñ kim ihtiyārum yok

2. Hevā-yi zülf-i yār-ile benüm bunda kıarārum yok
Benüm bir it kıadar canā³⁵⁵ kıapuñda i‘ tibārum yok

3. Benümle olmasañ gelmez nigārā yanuma şādī
Melālet deñlü yanūmda³⁵⁶ benüm bir ğam-ğüsārum yok

³⁵¹ yolında: yolına D.

³⁵² seyr: yir D.

³⁵³ mūm olursın yanmağa: mūmsın yakduğına D.

³⁵⁴ Zātī D., G. 1696 (5 beyit), s. 143.

³⁵⁵ canā: veh veh D.

³⁵⁶ yanūmda: fūrkatde D.

4. Didi yārum şıyam bir gün şınuḵ göñlüñ gibi başuñ
Eger ʿahdi bütün olursa **Zātī** inkisārum yok

[66a]

38³⁵⁷

Hezec

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

GAZEL-İ ZÂTİ

1. Ğulām-ı ḳametüñdür serv-i āzād
Gören hōrşidüñi³⁵⁸ olur Feraḥ şād
2. Felekden yücerekdür bürc-i ḥüsnüñ
Nice irsün saña ey māh feryād
3. Esen ol ey şabā kim bu dimāğa
Getürdüñ bŷ-i zŷlfin aferin-bād
4. Cevāb-ı merg geldi tîşesinden
Devā şorduḵda derd-i ʿaşḵa Ferhād
5. Virübdür ḥāne-i ʿaşḵı³⁵⁹ harāb³⁶⁰
Şu kim **Zātī** urubdur ʿaşḵa bünyād

³⁵⁷ Zâtî D., G. 123 (5 beyit), s. 123.

³⁵⁸ gören hōrşidüñi: düşen dürüşdigi **M.**

³⁵⁹ ʿaşḵı: ʿaḵlı **D.**

³⁶⁰ harāb: harāba **D.**

39³⁶¹

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

GAZEL-İ ZÂTÎ

1. Dilden özge³⁶² ğuşşanun yâ Rab mekânı yok mıdur

Âşıkuñ³⁶³ ' âlemde baht-ü-kâm-rânî yok mıdur

2. Dört yanum derd-ü-kahr-ü-mihnet-ü-ğam aldı âh

Yohsa bir dem dünyede râhat zamânı yok mıdur

3. Cânın alub irgürürsin rûz-ı vaşlı³⁶⁴ ' âlemi

Yohsa ben dil-ħastenün ' âlemde cânı yok mıdur

4. Ağırı altun deger hâk-i rehün ħıfz itmege

Çeşmünün ' aynum gümüşden sürme-dânı yok mıdur

5. Ğoncaya gel ağzuma öykünme var açıl dimez

Zâtî yâ ol ruhlârūñ³⁶⁵ yohsa dehânı yok mıdur

[66b]

40³⁶⁶

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

GAZEL-İ BÂKÎ

1. ' Ârızun firdevs-i a' lâ kâmetün Tübâ imiş

Büse-i la' lün alan ħoş sükker-i helvâ³⁶⁷ imiş

³⁶¹ Zâtî D., G. 192 (5 beyit), s. 192.

³⁶² özge: artuğ **D.**

³⁶³ âşıkuñ: âşıka **D.**

³⁶⁴ vaşlı: vaşla **D.**

³⁶⁵ ruhlârūñ: gül-ruhuñ **D.**

³⁶⁶ Bâkî D., G.217 (7 beyit), s. 233- 234.

³⁶⁷ sükker-i helvâ: mîve-i zîbâ **D.**

2. Ruğların teşbîh idersem n'ola cennet bâğına
Eksük olmaz tâze şeftâlûsı her-dem³⁶⁸ yaz u kış
3. Teşne-diller vādî-i hicrânda sensüz yandılar
Hızr-veş ey la' l-i nâbım³⁶⁹ Âb-ı hayvânum yetiş
4. Kâr-ı düşvâr olsa kıl 'azm-i cenâb-ı mey-fürûş
Himmet-i merdân ile âsân olur her müşkil iş³⁷⁰
5. Bir güherdür şab' -ı **Bâkî** kân-ı imkân içre kim
Âfitâb-ı luğf-ı sulţân ile buldı³⁷¹ perveriş³⁷²

41³⁷³

Cedîd

Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün

GAZEL-İ BÂKÎ

1. Sâkiyâ câm-ı mey ne hoş gül olur
Kim alursa eline³⁷⁴ bûlbûl olur
2. Dir gören tâze dâğı başumda
Ne güzel kırmızı kıranfîl³⁷⁵ olur
3. Ğam-ı zülfünle dūd-ı âh-ı kebūd
Lâcüverdî lâţif sünbül olur

³⁶⁸ şeftâlûsı her-dem: şeftâlüler anda **D.**

³⁶⁹ la' l-i nâbım: la' l-i nâbı **D.**

³⁷⁰ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

³⁷¹ buldı: bulmuş **D.**

³⁷² Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

³⁷³ Bâkî **D.**, G.156 (5 beyit), s. 199.

³⁷⁴ kim alursa eline: eline kim alursa **D.**

³⁷⁵ kıranfîl: kıranfûl **D.**

4. Rişte-i mûy-ı dil-bere tolaşan
Beste-i bend-i zülf ü kākül olur

5. **Bākīye** āb-ı vaşluñ irmez ise
Āteş-i hecr ile yanur kül olur

[67a]

42³⁷⁶

Hezec

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

NAZİRE-İ VECDİ

1. Maḥabbet āteşinde³⁷⁷ kim şererdür bağda güller
Anuñ ḥākisterinde āferīne³⁷⁸ kıldı³⁷⁹ bülbüller
2. Benüm çārem³⁸⁰ olur mı derdime kim ol gözi³⁸¹ bīmār
İder anuñla başum hoş degül diyü nāleler³⁸²
3. Firāk-ı zülfün ucundan döğündi seng-i şebnemle
Kebūd itdi ser-ā-ser cismüni gülşende sünbüller³⁸³
4. Taķındı sāmīrī maḥbūblar[ın] gibi levendāne
Başında³⁸⁴ sürḥ destār üstine [o] tel³⁸⁵ kıranfüller³⁸⁶
5. Ümīd-i ḥāl –i hadd-i yār ile terk-i diyār itdi
Karardı rāhda **Mecdī** gelince Rūma fülfüller

³⁷⁶ Vecdī (Filibeli) D., G.13 (5 beyit), s.146. / YL3., G.19 (5 beyit), s. 95.

³⁷⁷ āteşinde: āteşinden **YL3**.

³⁷⁸ āferīne: āferīde **YL3**.

³⁷⁹ kıldı: oldı **YL3**.

³⁸⁰ çārem: çare **YL3**.

³⁸¹ derdime kim ol gözi: derdüme ol gözleri **YL3**.

³⁸² Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³⁸³ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

³⁸⁴ başında: başına **M**.

³⁸⁵ üstine [o] tel: üzre āķ **M**.

³⁸⁶ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

6. Dem-i çün gül³⁸⁷ degül bâķī demidür nūş ola mül̄ler
Yürüt ayağı ey sākī nedür bunca te'emmül̄ler

7. Tenāvül idelüm gel mül̄³⁸⁸ ola tā ruḥların gül gül
Dil-i zār eylesün ğulğul ötetursın ķo bül̄bül̄ler

8. Bu ğülzārın fenāsın 'arz iderler ķāl u ḥāl ile
Aḡa efgān ider güller³⁸⁹ anuḡcün bulınur güller

9. Ḥayāl-i ḥāl-i rūyuḡla meger kim cānib-i Rūma
Gelüp terk itdi dār-ı çini fül̄füller ķaranfiller

10. Yaşı Ğül-ġününı Şeb-diz-i āh-ile ķoşup **Vecdī**
Alupdur 'arşa-yı mihr ü maḡabbet içre meh-veşler³⁹⁰

[67b]

43³⁹¹

Muzāri'

Meḡ' ūlū Fā' ilātün Meḡ' ūlū Fā' ilātün

ĠAZEL-İ SULTAN AHMED

1. Meşnevīsın işidüp Ḥazret-i Mevlānā'nun
Ġuşvār oldum ķulağumda kelām[ı] anuḡ

2. Def ü nāy-ı³⁹² nāle ķılup Mevlevīler itdi semā
Eyledük yine sefāsın bugün³⁹³ [biz] devrānuḡ

3. Emr-i Mevlā ile bir himmet ide Mevlānā
Gele ayağuma tā³⁹⁴ kelleleri a' dānuḡ

³⁸⁷ çün gül: gül çün **D.**

³⁸⁸ mül: gel **M.**

³⁸⁹ güller: bül̄bül̄ **D.**

³⁹⁰ meh-veşler: öñdül̄ler **D.**

³⁹¹ Sultan Ahmed D., (5 beyit), s. 116.

³⁹² nāy-ı: ney **D.**

³⁹³ sefāsın bugün: zevķını bugün **D.**

4. Cedd-i a‘lâlaruma himmet ide gelmişdür
Ben de umsam ne ‘aceb luṭfını ol sulṭānuḡ

5. **Baḥtiyā** bendesi ol Ḥazret-i³⁹⁵ Mevlānā’nunḡ
Taḥt-ı ma‘nide odur pādiṣehi devrānuḡ

44³⁹⁶

Remel

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

ĞAZEL-İ BĀHTİ

1. Gel kemāl-ü ma‘rifet öğren dilerseḡ ‘izz ü baḥt
Mu‘teber olur ne deḡlū meyve-dār olsa dıraḥt

2. Kim ki tahṣīl itmeye³⁹⁷ dünyāda ‘ilm ü ma‘rifet
Şol hünersüz esbe beḡzer kim urılmaz zeyn ü raḥt

3. ‘Ālim ol kim ‘ālemünḡ aḡvāli ma‘lūmuḡ ola
Olmayınca kuvvet-ü³⁹⁸ bāzū çekilmez ḡavs-i saḥt

4. Pādiṣāḥ oldur ki tācın³⁹⁹ ilm ide taḥtın kemāl
Şeh deḡüldür itmeyen kesb-i⁴⁰⁰ kemāli ma‘rifet⁴⁰¹

5. Tāc ü taḥta lāyık a‘māl ide⁴⁰² gör⁴⁰³ her zamān
Baḥtiyā çün-kim naṣīb oldı saḡa bu ‘izz u baḥt

³⁹⁴ tā: hep **D.**

³⁹⁵ ol Ḥazret-i: oldur ki **M.**

³⁹⁶ Sultan Ahmed D., (5 beyit), s. 50.

³⁹⁷ itmeye: itmedi **D.**

³⁹⁸ kuvvet-ü: kuvvet-i **D.**

³⁹⁹ tācın: baḡş **M.**

⁴⁰⁰ kesb-i: ilm ü **D.**

⁴⁰¹ ma‘rifet: tāc ü taḥt **D.**

⁴⁰² ide: ola **D.**

⁴⁰³ gör: kārūḡ **D.**

[68a]

45⁴⁰⁴

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

[ĞAZEL-İ HATÂYÎ]

1. Bir perî hayrāniyem bilmem mekânı kâdadur⁴⁰⁵
Kimse bilmez dünyede nām u nişānı kâdadur⁴⁰⁶
2. Hūbları sevme diyü⁴⁰⁷ ta' n itme iy nāşıl baña
Çünkü bilmezsın mekân-ı cāvidānı kâdadur⁴⁰⁸
3. Geldi *Sübḥāne 'llezī esrā bi- 'abdiḥ*⁴⁰⁹ şānına
Levh-i maḥfūz içre⁴¹⁰ ol ḥüsnüñ beyānı kâdadur⁴¹¹
4. Pes didi yüzini⁴¹² göster didi tākat yok saña⁴¹³
Bu su'āline cevāb-ı *Len terānī*⁴¹⁴ kâdadur⁴¹⁵
5. Tā vişālünde[n] cüdā kâldum⁴¹⁶ ḥayātum kâlmadı⁴¹⁷
Dünyevî 'uqbāda sensüz ḥayātum kâdadur⁴¹⁸

⁴⁰⁴ Hatâyî D., G.78 (7 beyit), s. 316-317.

⁴⁰⁵ kâdadur: ḥandadur D.

⁴⁰⁶ kâdadur: ḥandadur D.

⁴⁰⁷ diyü: diyüp D.

⁴⁰⁸ kâdadur: ḥandadur D.

⁴⁰⁹ İsrā Süresi, 111. ayet, <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/sure/17-isra-suresi> (ET: 06.04.2019)

⁴¹⁰ içre: üste D.

⁴¹¹ kâdadur: ḥandadur D.

⁴¹² pes didi yüzini: men didüm yüzüñi D.

⁴¹³ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

⁴¹⁴ İskender Pala, "Len Terani", DİA, C.27, İstanbul 2003, s.138.

⁴¹⁵ kâdadur: ḥandadur D.

⁴¹⁶ kâldum: düşdüm D.

⁴¹⁷ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

⁴¹⁸ sensüz ḥayātum kâdadur: sensiz zindegāni ḥandadur D.

46⁴¹⁹

Remel

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

ĞAZEL-İ HÂFİZ FÜTÜHİ

1. Hamdülillāh der-i meyḥāneyi gördük meftūḥ
İçelüm cām-ı muşaffā bulalum rāḥat-ı rūḥ
2. Öle yazduḡ bu gice ḡuşşadan ey nefḥa-i gül⁴²⁰
Gül yüzün şevki-ile nūş idelüm cām-ı şabūḥ
3. Der-i meyḥāneyi gel bekleyelüm ölince
Bizden öñdin gelene bunda⁴²¹ imiş feth [ü] fütūḥ
4. 'Ömr-i cāvīde irüp sāye-i zülfünde gönül
İrdi bir rūḥa ki 'ömrinde anı görmedi Nūḥ
5. Hâfız'a⁴²² tevbeye gelsün dir iseñ ey nāşīḥ
Ne sen ol dünyede ne tevbe vü ne nām-ı Naşūḥ

[68b]

47⁴²³

Remel

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

ĞAZEL-İ DERŪNİ

1. Āḥ kim dermānda ḡaldum derd-i 'aşḡa yoḡ devā
Baḥt ise yārī degüldür yār ise bir bī-vefā

⁴¹⁹ Hâfız Fütûhî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. PBM, G.1261 (5 beyit), s. 835.

⁴²⁰ nefḥa-i gül: muḡbeçe gel **PBM**.

⁴²¹ bunda: bundan **PBM**.

⁴²² Hâfız'a: Hâfızî **PBM**.

⁴²³ Derûnî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. TŞ2.,s.160.

2. Didüm ey cān vaşla imkân⁴²⁴ var mı āhir lā didi
Āh kim kesdi ümīdüm riştesin miḵrās-ı lā
3. ‘Aşḵuḡa üryān olup şol deḡlū yaḡdum tāze dāḡ
Penbe-i dāḡum tenimde tutdı bir şekl-i fenā
4. Hāḡ degüldür gördügi yüzi ḡarasıdur raḡīb⁴²⁵
Baḡduḡınca ‘ārızuḡ mir’ātına ey meh-likā
5. Ey **Derūnī** firḡat eyyāmında ḡamdan bir nefes
Göḡlünü açmaz senüḡ illā ki cām-ı pür şafā

48⁴²⁶

Hezec

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

ĠAZEL-İ SIRRİ

1. Bugün bu dār-ı dünyāda benüm māl ü menālüm yok
Yarın anuḡ ḡisābın virmege bārī melālüm yok
2. Göḡül abdāl[1] esrār-ı lebüḡle olalı bengī
Yitürdüm ‘aḡlumı ben kendü kendümden ḡayālüm yok
3. Girüp bir mescide vā‘ iz çekişür gördüm ellere
Menüm meyḡānede kimseyle hīḡ ceng ü cidālüm yok
4. Düşelden iy dil ol ḡübī miyānuḡ ‘aşḡına şimdi
Za‘ if-i nā-tüvānem benüm ḡılca mecālüm yok

⁴²⁴ didüm ey cān vaşla imkân: āhir vashına bir çāre **TŞ-2**

⁴²⁵ raḡīb: hasūd **TŞ-2**

⁴²⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

5. Ölice**k Sırrı** ben ʔaṇ mı eger aḡlarsa vārişler
Qalaca**q** anlara zīrā benüm bir köhne şālum yok⁴²⁷

[69a]

49⁴²⁸

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

ĞAZEL-İ BÂKÎ

1. Bir haber vir ey şabā n'oldı gül-istānum benüm
Kimler ile şalınur serv-i hırāmānum benüm
2. Bülbül-i müştāḡuṇ⁴²⁹ agladuḡın yār işidüp
Hārlarda açılır mı verd-i handānum benüm
3. Hiç bilür mi mey yirine dem-be-dem ʔan yutduḡum
İşidür mi ney yirine āh u efgānum benüm
4. Sebzeler dil uzadup topraḡa sürerler yüzün
Kimseden incinmesün bu naḡl-i büstānum benüm
5. **Bâkiyā** bir mürḡdur gūyā giriftār-ı ʔafes
Kūy-ı yāri aṇıca**q** uçma**q** diler cānum benüm

50⁴³⁰

Hezec

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

ĞAZEL-İ YAḤYĀ

1. İlāhî gerçî dünyāda ḡisābı yok günāhum var
Senün gibi ilāhum var Resülün gibi şāhum var

⁴²⁷ yok: var **M.**

⁴²⁸ Bâkî D., G.345 (5 beyit), s. 313.

⁴²⁹ müştāḡuṇ: müştāḡuṇ **D.**

⁴³⁰ Yahyâ Beg D., G.63 (5 beyit), s. 320.

2. Mürīd-i ‘aşk-ı pīr⁴³¹ oldum hidāyet hānķāhında
Penāh-ı derdmendāna penāh olmuş penāhum var

3. Şalāh u zūhdümün āyīnesinde görinen ancak
Hicāb-ı çihre-i maķsūd olan rūy-ı siyāhum var

4. Meded ey mürşid-i kāmīl tesellī eyle lūtfundan
Ecel derbendine uğrar ‘aceb ķorhulu rāhum var

5. Ziyāde sevmezsin Hāķ sevmedügi ehl-i dünyāyı
Der-i ‘uzletde ey **Yahyā** ‘acāyib ‘izz ü cāhum var

[69b]

51⁴³²

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

GAZEL-İ HAYĀLİ

1. Kāse kāse nice zehrin içelim gerdūnuñ
Bize tiryākini şun sākī mey-i gül-gūnuñ

2. Leyliniñ yoluna hāķ oldıgu’çün ‘izzet idüp
Götürür başda ğubārını şabā Mecnūnuñ

3. Müdde‘iler gözümün yaşına hā’ il olıma⁴³³
Hār u hāslar⁴³⁴ yolunu bağlayamaz Ceyhūnuñ

4. Sīm-i eşkim niye⁴³⁵ yarar [nazar] itmez aña yār
Yere geçsün⁴³⁶ nidelim⁴³⁷ genci imiş Kārūnun

⁴³¹ ‘aşk-ı pīr: pīr-i ‘aşk **D.**

⁴³² Hayālī D., G. 270 (5 beyit), s. 182.

⁴³³ olıma⁴³³: olamaz **D.**

⁴³⁴ hāslar: hasler **D.**

⁴³⁵ niye: neme **D.**

⁴³⁶ geçsün: geçsin **D.**

⁴³⁷ nidelim: nideyin **D.**

5. İltifatını **Hayālî** kulumun eyle ziyād
Aña çekdirme Şehā ta' nını her [bir] dūnun

52⁴³⁸

Remel

Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn

GAZEL-İ NAZMÎ

1. Yeridir yāreleyüp yerlere dökse hūnun
Nege yarardı göñül sevgüsü ol bed hūnun
2. Dem-i vuşlatda miyānuñı kenārına çeken
Ne bilür çekdüğini hicrile ben maḥzūnuñ⁴³⁹
3. Müdde' iler yaşum ırmağ dilemiş kuyuñda⁴⁴⁰
Ḥār u ḥāslar yolını kande duṭar⁴⁴¹ Ceyḥūnuñ⁴⁴²
4. Beni reddeyleme 'ālî eşüğüñden şāhā
Kulumum ta' nını çekdürme baña her dūnuñ⁴⁴³
5. **Nazm-î** ḥaste-yi ḥikmet ne şifa virmeyesin
Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür kanūnuñ⁴⁴⁴

⁴³⁸ Nazmî (Edirneli) D., G.644 (5 beyit), s. 469.

⁴³⁹ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

⁴⁴⁰ yaşum ırmağ dilemiş kuyuñda: işığıñden yaşım ırmak **D.**

⁴⁴¹ har u hāslar yolını kande duṭar: lîk ḥāşā ṭuta yolın **D.**

⁴⁴² Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁴⁴³ Bu beyit dîvânda 643 numaralı gazelin 3. beyitidir.

⁴⁴⁴ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

[70a]

53⁴⁴⁵

Remel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

ĞAZEL-İ RAHMÎ

1. Māni' olmaz müjeler yaşına ben maḥzūnuḡ
Ḥār ü ḥaslar yolını bağlayamaz⁴⁴⁶ Ceyḥūnuḡ

2. Kūhsār içre degül lāleler ey leyl-i hırām⁴⁴⁷
Gözlerinden dökülen⁴⁴⁸ yaşlarıdur Mecnūnuḡ

3. Ḥüsñ meydānı içinde yalaḡuz yügrekdür⁴⁴⁹
Ḥaṭṭ-ı Şebdizūḡ ile şimdi rūh-ı Gülgūnuḡ⁴⁵⁰⁴⁵¹

4. Sinemi def idüben kāmētüni⁴⁵² çeng itdün
Ḥūblar içre efendi bu mıdur kāmūnuḡ⁴⁵³

5. **Rahmî** kim şevkūḡle sīnesine dāḡ urdın
Sikke kazıdı⁴⁵⁴ güzelüm üstine şan altunuḡ

⁴⁴⁵ Rahmî (Bursalı) D., G. 118 (5 beyit), s.220.

⁴⁴⁶ bağlayamaz: bağlayımaz **D.**

⁴⁴⁷ leyl-i hırām: serv-hırām **D.**

⁴⁴⁸ gözlerinden dökülen: dāḡ-ı hasretle düşen **D.**

⁴⁴⁹ yügrekdür: yügrükdür **D.**

⁴⁵⁰ rūh-ı Gülgūnuḡ: had-i gülgūnuḡ **D.**

⁴⁵¹ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁴⁵² kāmētüni: kāmētümi **D.**

⁴⁵³ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

⁴⁵⁴ kazıdı: kodı **D.**

54⁴⁵⁵

Hezec

Mef'ülü Mefâ'ılün Mef'ülü Mefâ'ılün

ĞAZEL-İ HAYRETİ

1. Ey dil yine cânımdan ayırdı beni devrân
Göz göre revânumdan ayırdı beni devrân
2. Çeşmümdeki nûrumdan cismümde huzûrumdan
Kalbümde sürûrumdan⁴⁵⁶ ayırdı beni devrân⁴⁵⁷
3. Bir serv-i dil-ârâdan bir gülşen-i zibâdan
Bir özge temâşâdan ayırdı beni devrân
4. Bir serv-i bülendümden bir şâh-ı levendümden
Bir gerçek efendümden ayırdı beni devrân⁴⁵⁸
5. Ey **Hayretî** devletden tâc-ı ser-i 'izzetden
Va'llâhi sa'âdetden ayırdı beni devrân

[70b]

55⁴⁵⁹

Hezec

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

[ĞAZEL-İ NİHÂNÎ]

1. Cefâ vü cevri ile yakma igende⁴⁶⁰ kalb-i 'uşşâkı
Be hey çok sevdüğüm kalmaz güzellik kimseye bâkî

⁴⁵⁵ Hayretî D., G. 341 (5 beyit), s. 344-345.

⁴⁵⁶ sürûrumdan: huzûrumdan **M.**

⁴⁵⁷ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁴⁵⁸ Bu beyit dîvânda 2. beyittir.

⁴⁵⁹ Nihânî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. PBM., N. 7961 (5 beyit), s.2862.

⁴⁶⁰ igende: iğende **PBM.**

2. Ruḥuñ evṣāfını beñzer şabā gülşende yād itmiş
Tağıtmış saçların sünbül yile virmiş gül evrākı
3. Ne nāzūk nāfe-i Çin'dür nigārā zülf-i pür-çinün
K'anun hoş-büyı ser-tā-ser mu' attar kıldı āfākı
4. Elinden zehr nūş itmek olur minnet mi var cāma⁴⁶¹
Semen-sīmā vü [sīmīn]-ten şāfi ola sākı güzel sākı
5. Didüm müştāk-ı⁴⁶² didārum⁴⁶³ **Nihānī** gibi bir var mı
Didi dīdārumuñ yüz biñ ola 'ālemde müştākı

56⁴⁶⁴

Remel

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

[ĞAZEL-İ USŪLİ]

1. Bize bu 'aşk- ile eglenmeğe bir yār olsa
Yār biñ biñ bulunur⁴⁶⁵ yār-ı vefādār olsa
2. Nereye ister isen gitse işim var dimese⁴⁶⁶
Hāşılı çāk deli göñlüm gibi bīkār olsa
3. Yel gibi yelse [vü] bir lahza qarār eylemese
O da bir serv-i hevā-bahşa hevādār olsa
4. Gündüzünde⁴⁶⁷ benümle bile çekse gamını⁴⁶⁸
Giceler⁴⁶⁹ şubḥa değin şevk-ile⁴⁷⁰ bīdār olsa

⁴⁶¹ mi var cāma: be yā Allah **M.**

⁴⁶² müştāk-ı: 'uşşak-ı **PBM.**

⁴⁶³ didārum: didārun **PBM.**

⁴⁶⁴ Usŭlî D., G.120 (5 beyit), s. 216.

⁴⁶⁵ bulunur: bulunur **D.**

⁴⁶⁶ dimese: demese **D.**

⁴⁶⁷ gündüzünde: gündüzün **D.**

⁴⁶⁸ çekse gamını: afyon-ı gamı **D.**

5.Çünkü yâr olduñ Uşûlî kûlına⁴⁷¹ sultānum⁴⁷²
Ġam degül cümle cihān toptolu aġyār olsa

[71a]

57⁴⁷³

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

ĠAZEL-İ ZÂTÎ

1. Nolduñ iñlersin felek her-cāyî cānānuñ mı var
Her makāmı seyr ider⁴⁷⁴ bir māh-ı tābānuñ mı var
2. Beñzüñi ey bû-stān faşl-ı ħazān mı kıldı⁴⁷⁵ zerd
Yoħsa başı taşra bir serv-i ħırāmānuñ mı var
3. Uydurup kande gidersin bir bölük aşıklarını
Kesmege Eyyüb Ensārî'de kurbānuñ mı var⁴⁷⁶
4. Yoluña cānum revān itsem gerek cānā didüm
Yüzüme biñ ħışm ile baqdı didi cānuñ mı var
5. Zülf-i dil-ber gibi ey Zâtî perişānsın yine
Cevri bî-ħad yoħsa bir yār-ı perî-şānuñ mı var

⁴⁶⁹ giceler: geceler D.

⁴⁷⁰ şevk-ile: derd ile D.

⁴⁷¹ kûlına: kuluna D.

⁴⁷² sultānum: sultanım D.

⁴⁷³ Zâtî D., G. 406 (5 beyit), s. 406. (I.C.)

⁴⁷⁴ her makāmı seyr ider: seyri der her menzili D.

⁴⁷⁵ kıldı: itdi D.

⁴⁷⁶ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

58⁴⁷⁷

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

ĞAZEL-İ REVÂNÎ

1. Didüm ey meh beni hicründe çoğ ağılatdı felek
Didi nâz-ile geçen yağmura tutma kepenek
2. Didüm ey gönce-dehen leblerün emmek ola mı
Didi biñ nâz-ile yok yire saşın çekme emek⁴⁷⁸
3. Görmeyen tâze nihâli gülü nesrînler ile
Göreñ⁴⁷⁹ ol şüh-ı cihânı yine⁴⁸⁰ altunlu benek
4. Kanuma gamzelerün göz göre etmek toğrar
Yokdur arada meger anuñ ile haqq-ı nemek
5. Gel begüm büseñe cân virelüm⁴⁸¹ didüğim içün
Baña ol gönce-dehen gitdi **Revânî** sögerek

⁴⁷⁷ Revânî D., G.196 (5 beyit), s. 289-290.

⁴⁷⁸ Bu beyit dîvânda yer almamaktadır.

⁴⁷⁹ göreñ: görsün **D.**

⁴⁸⁰ cihânı yine: kaçan kim geyer **D.**

⁴⁸¹ büseñe cân virelüm: cân virelüm būsene **D.**

[71b]

59⁴⁸²

Hezec

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

ĞAZEL-İ MÜDÂMÎ

1. Oldum yine üftâdesi bir tâze civānuñ
Dil bülbülü meddâhıdur ol ğonce-dehānuñ
2. İrişdi göñül Ka'be-i kûyuñda şafāya
İtmez hevesi Merve haqqı baña cinānuñ
3. Merdānedür ol 'âşık-ı bî-çāre siperveş
Şabr eyleye peykânına ol kaşı kemānuñ
4. Bî-çāre dilüñ qalmadı bir kılca qararı
Bir kerre görelden güzelüm ince miyānuñ
5. Beş beytle 'arz [eyleye] **Müdāmî** saña hālî
Himmetleri birle yine yārān-ı şafānuñ

60⁴⁸³

Remel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

ĞAZEL-İ FİĞÂNÎ

1. Dökmege xanını halkuñ ki müjeñ āl eyler
Bize geldükçe tokınmaz geçer ihmāl eyler

⁴⁸² Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

⁴⁸³ Fîğânî D., G. (7 beyit), s.42.

2. Her dem-i⁴⁸⁴ dīde kenār itmege ol serv-ķadi
Yitmiş iki dereden su getürüp āl eyler

3. Toğrulıķ itdügüm içün midür ey serv-i revān
[Bu] sitāyiş yire çalup⁴⁸⁵ beni pā-māl eyler

4. Demrenin mi yaturupdur dil-i hākīde ‘aceb⁴⁸⁶
Tīrūn ey ebrū⁴⁸⁷ kemān sīnemi ğırbāl eyler

5. Gül yüzünsüz idemez şab‘-ı **Figānī** efġān
Gülşenūn bülbulini faşl-ı ħazān lāl eyler⁴⁸⁸

[72a]

[Bu sayfa boştur.]

[72b]

61⁴⁸⁹

Remel

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

[NAZM]

[?]

1. Olamaz bu ħüsn-[i]le fā‘ iķ saña
Kim görüp olmaz ‘aceb ‘āşık saña

Sen bu ġisūlarla ey çeşm-i siyāh
Bend idersin ‘ālemi bī-iştibāh

⁴⁸⁴ her dem-i: mürdem **D.**

⁴⁸⁵ çalup: çalar **D.**

⁴⁸⁶ Bu mısra dīvānda yer almamaktadır.

⁴⁸⁷ ebrū: kaşı **D.**

⁴⁸⁸ Bu beyit dīvānda 7.beyittir.

⁴⁸⁹ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

2. Olsa üftāde cihān lāyık saḡa
Kim görüp olmaz ‘aceb ‘āşık saḡa

Var iken sende bu mestāne nigāh
Kim görüp olmaz ‘aceb ‘āşık saḡa

[73a]

[Bu sayfa boştur.]

[73b]

62⁴⁹⁰

Remel

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

[ĠAZEL-İ ĀFİTĀBÎ]⁴⁹¹

1. Yine diş yāresi var sīb-i zenaḡdānında⁴⁹²
Yine şeftalü yemişler gibi bostānında

2. Gice aḡyār ile mey içdüḡine⁴⁹³ şāhiddür
Uyḡusuzlık eşeri nergis-i mestānında⁴⁹⁴

[74a]

[Sayfada yukarıdaki gazel tekrar etmektedir.]

⁴⁹⁰ Āfitābî’ye ait bir divān tespit edilememiştir. PBM., G.7132 (6 beyit), s. 2575.

⁴⁹¹ Mecmuada bu şiir “Kıt‘a” başlığı ile kayıtlıdır.

⁴⁹² zenaḡdānında: zenaḡdānunda **PBM.**

⁴⁹³ içdüḡine: içdüḡüne **PBM.**

⁴⁹⁴ Bu beyit PBM’de 4. beyittir.

SONUÇ

1. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Şevket Rado Yazmaları'nda 71 numarada kayıtlı Mecnû' a-i Eş'âr adlı şiir mecmuası toplamda 74 varaktan oluşmakta ve incelememizi ihtiva eden kısım ise 38a-74b varakları arasında bulunmaktadır. Mecmua içerisinde yer alan manzumelerin önce transkripsiyonlu metni oluşturulmuş, sonrasında ilgili dîvânlarla ya da diğer akademik çalışmalarla karşılaştırması yapılmıştır.
2. Çalışmamız içerisinde 30 şaire ait 63 adet şiir tespit edilmiştir. Mecmua içerisinde şiirleri bulunan Sâmi, Müdâmi, Zeynî, Sırrî gibi şairlerin kimliklerinin tespiti ise mümkün olmamıştır.
3. Mecmuanın giriş kısmında “şâhib Ahmed Gâlib Efendi” kaydı bulunmaktadır. Fakat bu kişinin mecmuanın müstensihi veya düzenleyicisi olup olmadığı kesinleştirilememiştir.
4. Okunaklı bir el yazısıyla yazılan mecmua içerisinde eserin imlâ hataları yok denecek kadar azdır.
5. Çalışmamız içerisinde divan neşirlerinde bulunmayan ya da çeşitli akademik kaynaklarda tespit edemediğimiz yeni şiirler mevcuttur. Örneğin, Zeynî'nin mecmua içerisinde 10 adet gazeli bulunmaktadır. Sırrî isimli şairin ise 1 gazeli bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AKSOYAK, İ. Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Divan II*, Harvard Üniversitesi Yay.,

AVŞAR, Ziya, *Revânî Dîvânı*, Ankara 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0>
(ET: 26.03.2019)

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed -TANYERİ, M. Ali, *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı*, C. I-II- III, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1987.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, *Yahyâ Bey Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed-TANYERİ, M. Ali, *Hayretî Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1981.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi Yay., Ankara 2010.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2009.

ERDOĞAN, Mustafa, *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, İstanbul 2011.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0> (ET: 26.03.2019)

ERGUN, Sadeddin Nüzhet, *Türk Şairleri I-II*, Bozkurt Matbaası, İstanbul 1936.

İSEN, Mustafa, *Usûlî Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1990.

KANAR, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yay., İstanbul 2010.

KARAHAN, Abdülkadir, *Figânî ve Divançesi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1966.

KARAVELİOĞLU, Murat A., *Şem'î Dîvânı (Prizrenli Şem'î)*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., İstanbul 2014.

KARTAL, Ahmet, *Muallim Nâcî Lûgat-i Nâcî*, TDK Yay., Ankara 2009.

KAYAALP, İsa, Sultan Ahmed Dîvânı, Hz. Akşemseddin Vakfı Yay. İstanbul 1994.

KÖKSAL, M. Fatih, *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, Kesit Yay., İstanbul 2012.

KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı* (Tenkitli Basım), TDK Yay., Ankara 2015.

LEVEND, Agâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yay., İstanbul 2014.

REDHOUSE, Sir James W., *Turkish And English Lexicon*, New Edition, Librarie Du Liban, Beirut 1987.

SARAÇ, M. A. Yekta, *Emrî Divanı*, Eren Yay., İstanbul 2002.

TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Beg Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Yay., İstanbul 1945.

TARLAN, Ali Nihat, *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri ('Ulvî-Me'alî-Nihânî-Feyzî-Kâtibî)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. Fasikül 3, İstanbul 1948.

TEKİN, Arslan, *Edebiyatımıza İsimler ve Terimler*, Ötüken Neşriyat Yay., İstanbul 1999, Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1981.

Süreli Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies*, Volume 2/3, Ankara 2007, s. 122-137.

KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, Mecmualara Sorulması Gereken Sorular, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 51-64.

ÜNVER, İsmail, Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, *Turkish Studies/International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/6 Fall, Ankara 2008, s. 1-46.

YILMAZ, Ozan, Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: SüleymaniyeKütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleysiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

Diğer Yayınlar

AKDAĞ, Rabia, Edirneli Nazmî Divanı (269b-394a), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yozgat 2012.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Rahmî, Mustafa Rahmî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6747> (ET: 26.03.2019).

- AŞKAR- DEMİRLİ, Mustafa - Ekrem, “Niyazi-i Mısırî” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.33, İstanbul 2007.
- BURMAOĞLU, Hamit Bilen, *Lâmi ‘î Çelebi Divanı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve*
- CANKURT-ÇAYLI, Gülşen, *Figânî Divanı Gramatikal İndeksi*, Andan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Aydın 2015.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, “Bâkî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.4, İstanbul 1991.
- ÇELİK, Fatma, *Cem ‘iyyetü’ş-şî’r*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi numara: 105 (88b-200a) (İnceleme-karşılaştırmalı metin), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2018.
- ÇELİK, Muhittin, *Revani İşaret-Name (dil özellikleri-metin sözlük)*, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1989.
- ÇETİN, İsmail, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı-Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Yayınlanmamış YLT, Elazığ 1993.
- ÇETİNKOL-BAŞ, Fatma, *Pervâne Beg Nazire Mecmuası Mecmû‘atü’n-Nezâ’ir (415-440) Transkripsiyonlu Metin Giriş-İnceleme-Dizin*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2004.
- ÇOLAK, Ahmet, *Mecmua-i Eş‘ar (1b-80a) Topkapı Sarayı Revan No: 1972*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.
- DİYANET TEFSİRİ, <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/sure/17-isra-suresi> (ET: 06.04.2019)
- DURMUŞ, Tuba, “Hayretî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2711> (ET:26.03.2019).
- ERDOĞAN, Kenan, *Niyâzî-i Mısırî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum 1993.
- ERDOĞAN, Mustafa, “Rahmî, Bursalı Pîr Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=315> (ET:26.03.2019).
- ERDOĞAN, Mustafa, Bursalı Rahmî ve Dîvânı, İstanbul 2011.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0> (ET: 30.03.2019)

- ERÜNSAL, İsmail E., “Revânî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.35, İstanbul 2008.
- ERÜNSAL, İsmail, “Revânî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 35, İstanbul 2008.
- ESKİMEN, Derya, *Mecdî Mehmet Efendi’nin Gazelleri*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008.
- GIYNAŞ, Kamil Ali, Pervâne Bey Mecmuası, Ankara 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0> (ET: 26.03.2019)
- İLGÜREL, Mücteba, “Ahmed I”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.2, İstanbul 1989.
- İSEN, Mustafa- AKSOYAK, İsmail Hakkı, “Âlî/Çeşmî, Gelibolulu Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943> (ET:26.03.2019).
- KARADENİZ, M.Uğur, *Süleymaniye Kütüphanesi 34 Numarada Kayıtlı Mecmua*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2014.
- KARAGÖZ, Halil, *Askeri Divanı’nın Tenkidli Metni*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 1997.
- KARAGÖZLÜ, Volkan, “Hayâlî Bey, Hayalî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekâr Memî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318> (ET:26.03.2019).
- KARAHAN, Abdülkadir, “Figânî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.13, İstanbul 1996.
- KARAVELİOĞLU, Murat Ali, “Şem’î, Prizrenli”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.38, İstanbul 2010.
- KAVRUK-SELÇUK, Hasan- Bahir, Filibeli Vecdî Divanı, Ankara 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0> (ET: 26.03.2019).
- KAYA, Bayram Ali, “Taşlıcalı Yahyâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul 2011.
- KAYA, Bayram Ali, “Usûlî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 42, İstanbul 2012.
- KÖKSAL, M. Fatih, “Figânî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5422> (ET:26.03.2019).

KÖKSAL, M.Fatih, “Âfitâbî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* , <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=304> (ET: 14.03.2019).

Kubbealtı Lugati, <http://lugatim.com>.

KURNAZ, Cemal, “Hayâlî Bey”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.17, İstanbul 1998.

KUT, Günay, “Lâmiî Çelebi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 27, Ankara 2003.

KUT, Günay, “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*, Dergâh Yay., C.6, İstanbul 1986.

KÜTÜKOĞLU, Bekir, “Âlî Mustafa Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C. 2, İstanbul 1989.

Lexiqamus, *Osmanlıca Kelime Çözücü*, <https://www.lexiqamus.com/tr>.

OKAY, H. Nezihi, *Şehzâde Mustafa'nın Katli Üzerine O Günlerde Yazılmış Bir Ağut*, Hisar Dergisi, 1975.

ÖZKAN, Mustafa, “Edirneli Nazmî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C.10, İstanbul 1994.

PALA, İskender, “Len Terani”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.27, İstanbul 2003.

SARAÇ, M. A. Yekta, “Emrî, Emrullah”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3630> (ET:26.03.2019).

SARAÇ, M. A. Yekta, “Emrî, Emrullah”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 11, İstanbul 1995.

SARAÇ, M.A.Yekta , “İbn-i Kemâl”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* , <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798> (ET: 14.03.2019)

SERDAROĞLU COŞKUN, Vildan, “Zâtî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 44, İstanbul 2013.

SEYHAN, Nezihe, “*Medhî Dîvânî*”, Doktora Tezi, İstanbul 2000.

TATCI, Mustafa, “Hayretî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 17, İstanbul 1998.

TDK Büyük Türkçe Sözlük, http://tdk.org.tr/index.php?option=com_bts&view=bts.

TIĞLI, Fatih, “Rahmî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* , C. 34, İstanbul 2007.

TIĞLI, Fatih, “Rahmî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul 2007.

UZUN, Mustafa, “Mecmua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.28, Ankara 2003.

ÜNVER, İsmail , “Askerî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.3, İstanbul 1991.Yayımlanmamış DT, Erzurum 1983.

YEKBAŞ, Hakan, “Vecdî, Abdülbâkî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900> (ET:26.03.2019).

TIPKIBASIM

غزل علی

رفتاره کلونی نازید جانانه صالک
 آینه بود که نیر جانانه صالک
 اکلندی بر فدیجی هو سلیه عینده
 دل غم فدیجی و ظلمانه صالک
 ششبره که بوسه بداد غصه
 آری و اندر که گلستانه صالک
 کونیک روانی که اشک عجب
 کوثر صوفیه و روضه رضوانه صالک
 باغی که نو کسک و سفره
 عشق کون و نور و نماز صالک
 باره دیدم دل علوی چو چمن سر
 دجی بیگ نازید اول غنچه مانم
 بخشناد المیجی دور مانم بلیم
 سیر اچ کور محبتی و فرح روان
 خشرک فاله ای بو سترانم بلیم
 و بوسه کید و نیر با کون و نورم
 نیر صفا چو چمن کون مانم بلیم
 یا اچ کون و نور ای نیرش کجی
 کبیر المیجی قی و کمانم بلیم

الان تراى نوري صبيح جان نور
والله نعيم جانم نور وروح رون نور

شكلا تقييد منم كين في النيق
نمل النيق كين كين كين كين

لما قلك نبيك برك اليعلى سلطان
صفا اليك كين غبار تير سلطان

دوني سكا جانا بازة على جاني
روي و سكر و نون تجو صا

عطا و طغ نبيك كين غبار تير سلطان
ند جاني بول خنك كين سلطان

جنار حيا و قاني برك سلطان
كوزي و نبيك كين غبار تير سلطان

ند باغبون كوز و سغنا سلطان
داغ نبيك كين غبار تير سلطان

او بوي كوز و سغنا سلطان
او بوي كوز و سغنا سلطان

دركا

مغز
جو سسته مغز و او لومه
ديمه يوق و نيكبي سينا
نصف نور كارا سر صا و

ويري لعل بانك بوسل على سلطان
فاروق بانك كين ياد جاني شنان

وفاي نغز ناري اعلان سلطان
دفتد او العجيبه

صلاي صلاي لير و وفاي
طوبش ياد جاني سلطان

سوز عشق سستك و نبيك كين سلطان
بول سوز نبيك كين سلطان

فاغلا نبيك كين غبار تير سلطان
خداي نبيك كين غبار تير سلطان

پور سوز نبيك كين سلطان
خداي نبيك كين سلطان

بن صغیر تا آنکه قبل تمام یارس
نفلت و فخر الی یحیایه و عله بن

میل به کید و خشن جاجان

ایز فرهادی نین زایم الی داد

لطف و سلطه شاه فرخنده بن

عالم کلان اولم بر خط شاه

نیم کلانم در غنچه شاه مراد

اسما و زمره کفرین خلطه یارم

قوی بیدار نشین بر بونیم

الذی افق و صبح اید و قند و عجم

چنان ندیم آید و تخت شاه عجم

و نشان صد که کجای و ای کلام دشمنم

و نشان صد که کجای و ای کلام دشمنم

نیم نام عسکری بیک کزینج

مهر و ولایت افتاد ایتمه

میلگی الموده زیاد ایتمه

روایت

فولکم دیو و جیل خنجرین

کرکک رو او کوبد او طایر

سورم دیو و داد ایتمه

فرشتان بر سر سو و صفای

بانه النبی مراد ایتمه

و صلت امید به هر آن

فقیه و وزیر به کجین عسکری

ترتیب آفتی الی کز حین

احسن سوز لرین کساد ایتمه

پند به اصل فائز ایتمه

هرگز او غلامه اعتماد ایتمه

ارز کلک کور کجاستند

کجایا رانیدی دیو و آد ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

میل و فخر صاب به ایتمه

حسن او لیس بویت ثانی
 الموصوفین یا نثر او غلاب
 باشند با نغمه سحر قافیه
 سکا بار او از غنای لب
 سکا اظهار دین محبت نام
 قول بدید غیر از له نه لب
 کلمه کشی قلم کو سرب
 سخن تو را که میل آید
 بجا نکت بدو عتاب بدر
 ایستاد بود در لوح آینه
 ای که کل فن را نیت عبادت
 قلم و خیر اعتماد آید
 بوزارین کو رنگ معاد در
 هلم بود ایام اذعان
 دید بخیرون و قافیه
 جانیکر که واه انسب
 و کسب خند و قیل الدنم
 بوزارین و کسب خند
 مکریم الدار اهل عرفان
 و کسب خند و قیل الدنم
 بوزارین و کسب خند

مهر و نیل ایلیکست افغان ایلدار
 یارین ایلیبوت قان اوستک
 اولکست اوستکله اولور بار
 سولکست اولقد ونا دایر
 کندوزدن ایچین یازار
 عاشق صادق اولدین یوز
 این برکده کومستر دیدار
 عاشق اندینیم قتل ایلر
 وئیل صابن ایلسه اوزار
 شاه راه محبت ایچره یولدار
 اولدیر اینج کج رفتار
 بییم بلر اولور زده ماس
 کتور واریا دیو دخی یلوار
 کتور ریاشلیکست کجبت
 کرخلین هجینسه قنداشکست
 اکثری یونلرک اولونک جار
 ازا اولور یول اچره اهل شیا
 بن خدا المده عیله ایدیم
 یونره حرم اولیم حباب

ای کو خلق اندشت غنا دایم
کند و زین بر کوزل صانع بنابر
مهر کز کوردی چو غنایت زیاد
مسکنم برین نیازت شکست
مخادم دیر ایدر آفتاب
سینا کجا بیبیب نالان
اولو اولی بی کویکله دمساز

زده کسکست شکاک را کونور
کونج بیکت کوشده مایه بر روز
عاز نامو بی کز ایدم چنان
الدن انیمو بی اولو در جنبه
بیغیر از غلار اولوب طلی
کشی میل ایبو کوشچ شهباز
کوشن کی وارای عفتک
لوح دلیق سوزم حلیه باز
ای کو خلق اندشت غنا دایم
مچه و خیره اعتماد آیم

دل و دیر بی کشتی شو اولغانه
که افکنترل اوله بنجانه
جکندن ارازل هر دم
فنی کچو کشتی ایت غلبه
جکشدن اولوب مال
نظر انیمو چهل کس فانه
اویدرم کشتن با تو بید
قیومه ییله وارر رنانه
سن و حال صونیه کشتنه
چکیم پلهو چون اولن فانه

دو کز چو غنی ایدوب رزون
اولو شمع و شمعو پر وانه
سن کتک نیکه خا خیم دیر سن
اولی غنی خلیله بر صایه
چون صلوت بورد بوق اصلا
دوشنه قسنت شکر رنانه
چو کسکست میکک و لغتین بلدی
ککله و کسکست شکرک اولو غانه
ای کو خلق اندشت غنا دایم
مچه و خیره اعتماد آیم

بنیوب باقی دلتکاره
 میسر برین کجی شول و غلانه
 کسب باده نوشی و لو بولور
 دوقون قلعه بولور
 وصلی طلب لیس باقی
 قایل اولور ایچ دیساره
 یکیمین چشک اگر
 زوقی بوق در اهر میله
 وایا کر باشور کله و کجی غلانه
 ال صولور سزید شلور
 منتری باقی صلیغی کجی
 قاقیوب کجی میسره
 ویر اولر ایچیلر بر لاله
 انی کس بر غلامبار
 چند بدصله قائل انی
 افرا چمد قایل کفاره
 ای کوقل نداشت غلانه
 منجه و غلانه اعتماد انی

ویر اولدیر انی مغلوب
 میسره اولور باقی پاک
 برده عصی مر و نکست
 دست انی بله باقی پاک
 کجی کوزد مور صفارین
 اهر منکر بولک اترک
 میسره قیلر واروب
 شاد کنی غلانه اید غلانه
 بونر اهل هوا باقی
 فالتلغ اولور اولک کجی
 انی دیو یغیت انکست اگر
 فصلیدر ناکس باقی پاک
 کسب بونر کجی
 سلخاسیم کوستر افتر باقی
 یوقدر کم برن کجی
 قی بر جاندور ویه کجی
 دجست قیلر غلانه بولور
 دوریدر نر و بولور افتر
 سونرا انی دوقولید
 وارکین در غلانه اترک

زهی زبا تو عقل اول طبع نازک تر
 ارادت منجا و مشفق و قلوبیت صانع کبر
 افندم سفا
 او را زانکه
 او را و کرم کس که تفریح از تجارت
 زدی که کس که تفریح از تجارت
 منکر از چنان بختی که کس که
 زانکه غداره کن بر دم غداره غداره بر این
 کو کفر فتنه هر تبت عیاره بر این
 ارادت دل تو می بیند و فاسد بر این
 افندم سفا
 بجای کدش
 ارادت منجا و مشفق و قلوبیت صانع کبر
 او را زانکه
 او را و کرم کس که تفریح از تجارت
 زدی که کس که تفریح از تجارت
 منکر از چنان بختی که کس که
 زانکه غداره کن بر دم غداره غداره بر این
 کو کفر فتنه هر تبت عیاره بر این
 ارادت دل تو می بیند و فاسد بر این

غلام بود منجا و مشفق و قلوبیت صانع کبر
 او را زانکه
 او را و کرم کس که تفریح از تجارت
 زدی که کس که تفریح از تجارت
 منکر از چنان بختی که کس که
 زانکه غداره کن بر دم غداره غداره بر این
 کو کفر فتنه هر تبت عیاره بر این
 ارادت دل تو می بیند و فاسد بر این
 افندم سفا
 بجای کدش
 ارادت منجا و مشفق و قلوبیت صانع کبر
 او را زانکه
 او را و کرم کس که تفریح از تجارت
 زدی که کس که تفریح از تجارت
 منکر از چنان بختی که کس که
 زانکه غداره کن بر دم غداره غداره بر این
 کو کفر فتنه هر تبت عیاره بر این
 ارادت دل تو می بیند و فاسد بر این

بسیار اوله نامن نسیل
هر جا که نسیل نسیل
ای سر و کفن نسیل
نسیل بر سر و کفن نسیل

نسیل ای ای ای ای ای

باله ای ای ای ای ای
عبدی ای ای ای ای ای
نسیل ای ای ای ای ای
نسیل ای ای ای ای ای

جلیق نسیل نسیل
عبدی ای ای ای ای ای
ساک ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای
ای ای ای ای ای

گلشنه و دم فخر و دم بی بی بزم
 می بیاید بدین در این سر و خرامانده
 زلفی بوز کز تیغ در بی توختن
 خلق تا نوری بوی کسب و کار جانده
 هر یاری بیایم غم دلبر و برون جان
 زینسان غم دلبر و برون جان
 غزل زنجی
 غم گلشنه و اندر گلشن جان
 و در و دم کو بوی کسب و کار جانده
 باغ و در غم قلمش و کسب و کار
 ده رانیدند ملک و قور و کسب و کار
 بوی کسب و کار و قور و کسب و کار
 غزل زنجی
 بوی کسب و کار و قور و کسب و کار

فدایت و بیخنده در کویا
 ناله نقش و ترانه در کویا
 بزم غم کو درم بیاید بزم
 شمع و شمع عشقه بیاید بزم
 چشمک اول و بیاز در کویا
 اسبانه و قین سوار و کسب و کار
 فخر جان و شمع بیاید بزم
 عکس و ناله بیاید بزم
 قالدی و شمع بیاید بزم
 زینسان غم دلبر و برون جان
 لبر جان بد در کویا
 دمی و درخت بد در کویا

صبر اول کفایتی کو فلحی
 عاشقین اول خال شکایتی
 سزاوزن زبا بد کویا
 دل سوختن و خورده در غم
 مهر با ما همتا بد کویا
 دل قول و لای سفاک علم
 شمشیر عیاج بد کویا
 و صفایم و کجای غم
 ناز و تر کلام بد کویا

غزل زنی
 خیار و دروغم درگاه جاناندر
 فتنه یار یارب شاد قورسلاندر
 کج غنچه فتنه فتنه کزبان
 باری بود و ازین فتنه اندر
 حتی از کز درده و نیش ازین فتنه
 غم ز کجایا بد کویا

عزیم

بوشهر قشربان الفصیح
 زنده اول زیم زنی جلوه
 روزگار این لای اول مهر خنداندر
 غم فتنه کجایا بد کویا
 ناز و تر کلام بد کویا
 و صفایم و کجای غم
 ناز و تر کلام بد کویا

غزل زنی
 جانان و کجایا بد کویا
 فتنه کجایا بد کویا
 غم فتنه کجایا بد کویا
 غم فتنه کجایا بد کویا

غزل زنی
 غم فتنه کجایا بد کویا
 غم فتنه کجایا بد کویا
 غم فتنه کجایا بد کویا
 غم فتنه کجایا بد کویا

درگاه صفه بر لاله کوکل
 عالمی بنده و لبند ب
 هلم مصر او کو می صر
 طغان نو ده باده کوه
 ایوی که فلک و جوده
 لم فاکت او ورم لکر
 هناسزایوده اینز
 در می بی بی مهر

بوی کلند افناد افنا
 قلنت الینک خطی دردم
 طوغ و او کیت ماندن سطر
 یانم کوزی اولوزی جاکب
 نه داران قصه فریض
 مقبل مضاع اولم بر ایست
 فدیلم لیلای بی از بر
 استغفر الله تبت الی الله
 زیت قلبی غمنا سوجا الله

حق

حلقا ارسله بیک جی بایم
 مولای بولیم کندی بایم
 کونین یولجا کوزدی
 کونم کوزنیک با سنی سلام
 خدیوه قلن لا یفعل اولم
 کویا کوز اولم کوز بولم
 دیدم باغی کچکیم هولم
 یانلورین یز کسلدم
 عجبای و کدم شمعین الم
 خیر لغمان لای آید بایم
 کهنه بنایم پرود و نایم
 حیا جاننیر طوغ و اکایم
 لحمل و قال اولدی قلیم
 عشق اشنید بایندیم با قلیم
 بلنک اندم بنده او کوزدی
 دیو کچی بولم با قلیم
 اهل ضاهدا قارنیز اولم
 شیطان لوی واره قلیم
 استغفر الله تبت الی الله
 زیت قلبی غمنا سوجا الله

ايلار بونې منصل اسيري
 معني بوندي شاه جهانك
 درونين اولانك ملك بغداد
 ناراي غمان فالور ازل
 راه بغداد بولانك اولمز
 قوشن كين سن اكنديري
 فريدن ندي افراس كيدن
 معني استي شاه كيدري
 ديار بوندي صاف اولمي قانم
 كوشن خلدان في الضاري
 بچي و كل كچي كوشن و صوي
 دكده سويلر خام صيري
 استغفر الله ثبت الله
 نسي قلبه عن اسو الله
 الغسق حالي وشفق بلي
 التي و على العلي عا لي

بقي

عيني غونك قبله نمادر
 اهل حالك فريدن فالي
 قن قاسون كير و مصلي
 شما باشن كسوسلر نالي
 كندون ايمه فارون حنا
 عينك المده مال و منالي
 فنيو ك فويده مانده حاله
 نسي فون اول باري چالي
 الصوفه كين همچو صلي
 هرام چيدن سرك سفالي
 دل كاشتنك خاريلدر
 بيشللك كيم اولز فالي
 هر ك و بوندي ايك اولمز
 كوشن غاره طافه لاي
 اهل سلوك بال و پديد
 بوقول هادي بوييت عالي
 استغفر الله ثبت الله
 نسي قلبه عن اسو الله
 الهنم جان كاشتن ايله
 حبيب شمعيه روشن ايله

تا فداي نصرتي که در پس بر زبان
اچنان طبع غریب مسلک است در کتب کتب
تقدیر باد که گویند چشم روزگار
خداوند را که دید او در بر و بر
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان

غزل حبیب

بیا فداي نصرتی که در پس بر زبان
اچنان طبع غریب مسلک است در کتب کتب
تقدیر باد که گویند چشم روزگار
خداوند را که دید او در بر و بر
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان

خدا

غزل حبیب

خداوند را که دید او در بر و بر
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان
شخص دوران که کسب و کسب
کلیه فداي نصرتی که در پس بر زبان

غزل طالع

ششویست شصت و شصت موافقت
کوشور و کوشور و کوشور و کوشور
دفعه بی در شصت و شصت موافقت
کلیک و کلیک و کلیک و کلیک
از مولای بهر هست این موافقت
کل ایام و کل ایام و کل ایام
چو آوازه بهر هست این موافقت
بنده و بنده و بنده و بنده
جنت مغرب و در بهر هست این موافقت
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه

غزل حبیبی

کلیک و کلیک و کلیک و کلیک
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه

بکری

غزل طالع

ششویست شصت و شصت موافقت
کوشور و کوشور و کوشور و کوشور
دفعه بی در شصت و شصت موافقت
کلیک و کلیک و کلیک و کلیک
از مولای بهر هست این موافقت
کل ایام و کل ایام و کل ایام
چو آوازه بهر هست این موافقت
بنده و بنده و بنده و بنده
جنت مغرب و در بهر هست این موافقت
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه

غزل حبیبی

کلیک و کلیک و کلیک و کلیک
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه
تج و تج و تج و تج
شعبه و شعبه و شعبه و شعبه

اوله مود صند فائق سکا
 کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا
 اولسه افقاده جهان لائق سکا
 سیه کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا
 سنده بویسولره ای چشم کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا
 بنزاید رسین عالمی بجا شتابه
 وارایکین سنده بوستانه نگاه
 کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا
 کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا
 کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا
 کیم کوروب اولنر عجب عاشق سکا

ÖZGEÇMİŞ

Oğuz YILDIRIM, 1994 yılında Sakarya’da doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimini Sakarya’da tamamladı. Lisans eğitimini Sakarya Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamladı. Düzce Üniversitesi’nde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans eğitimine halen devam etmektedir.

